

Datum: 2020-09-21

Tid: 16:00-20:00

Plats: Tingshuset

Ordförande

Ingridh Anderén (M)

Ledamöter

Ulf Rapp (S), vice ordförande

Lisette Vermeulen (SD)

Eva Svantesson (KD)

Carina Svensson (S)

Fredrik Olofsson (C)

Peter Gregorics (FR)

Ersättare

Anneli Virenhem (M)

Christina Hein (S)

Peter Hellberg (SD)

Ing-Marie Andersson (C)

Kent Persson (S)

Emma Sutinen Andersson (L)

Stefan Larsson (FR)

Övriga

Annelie Fischer, Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Teresia Granlund, Utvecklingsledare

Eva Westlund, Utvecklingsledare

Lisa Johansson, Ekonom

Anna Carin Lindgren, Nämndsekreterare

1. Upprop
2. Protokollens justering
Ärendet i korthet
Förslag - Måndag den 28 september klockan 16.00
Förslag på justerare: Lisette Vermeulen (SD) med Fredrik Olofsson (C) som ersättare
3. Delårsrapport 2020, Utbildningsnämnden
UN2020/315
Annelie Fischer, skolchef,
Eva Westlund,
utbildningsledare, Lisa
Johansson, ekonom
4. Svar på motion om att införa klassmorfar/mormorsystem i
Bollebygds kommun
UN2020/150
Eva Westlund,
utvecklingsledare
5. Information om intern kontroll
UN2020/317
Annelie Fischer, skolchef
6. Resursfördelning 2021 och socioekonomiska faktorer
UN2020/316
Annelie Fischer, skolchef
7. Beslut om möjlighet att bedriva fjärr- och distansundervisning i
grundskolan
UN2020/154
Teresia Granlund,
utvecklingsledare
8. Sammanträdesplan 2021
UN2020/313
9. Förvaltningen informerar
10. Ledamöter informerar
11. Redovisning av delegeringsbeslut utbildningsnämnden 2020
UN2019/13
12. Meddelanden utbildningsnämnden 2020
UN2019/12

3. Delårsrapport 2020, Utbildningsnämnden UN2020/315

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer | Utbildningschef
0734-64 72 00 | annelie.fischer@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Delårsrapport 2020, Utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner delårsrapporten och överlämnar uppföljningsrapporten till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige.

Ärendet

Utbildningsnämnden har tagit fram en delårsrapport för perioden januari-augusti 2020. Bedömningen är att 2 mål har uppnåtts, ett delvis kommer uppnås och ett ej kommer att uppnås. Det är en låg måluppfyllelse.

För att lyfta upp några glädjande resultat så kan man nämna att det nu är en högre behörighet i kommunens fritidshem med behöriga lärare mot fritidshem.

Sjukfrånvaron i förvaltningen som helhet har ökat påfallande jämfört med samma period 2019. Föreskrifterna för att minska smittspridningen är orsak till sjukfrånvaron. Det finns även frånvaro kopplat till smittade av covid-19. Förvaltningens totala sjukfrånvaro uppgår per den 31 augusti till 8,4 procent. För förskolan är frånvaron 10,2 % och för skolan 7 %. Kommunens totala sjukfrånvaro var 8,8 %.

Utbildningsnämnden gick in i året med många och betydande utmaningar framför sig framförallt ekonomin, att möta behov inom beslutade ekonomiska ramar, att trygga balansen mellan krav och resurser för att arbetssituationen skall vara rimlig för våra medarbetare.

Pandemin har sedan mars överskuggat alla utmaningar. Sedan mars har konsekvenser och åtgärder för att parera pandemins verkningar varit en stor del av arbetet. Förskolan har haft ändrade regler under vårterminen och barn till föräldralediga och arbetslösa har inte fått lagstadgad plats. Frånvaron för barn, elever och medarbetare har i vissa perioder varit extremt hög. Det har varit ett extraordinärt arbete som bedrivits för att förhindra smittspridning. Och arbetet fortsätter - det är inte över än.

Utbildningsnämndens medarbetare har gjort en stor insats för att genomföra de föreskrifter som nämnden, regeringen och folkhälsomyndigheten beslutat om. De kompetenta och ansvarstagande medarbetarna ska alla ha en stor eloge för det arbete de gör och gjort.

Under förra året genomfördes ett intensivt arbete för att förbereda för Fjällastorpskolan. Det är planerat för förskola, skola och samlingsal, dock är arbetet pausat. Såsom det ser ut i nuläget vet inte nämnden när det finns en lösning på de lokalbehov som finns. Ett arbete med att lösa den tillfälliga lokalsituationen i centralorten har startats. Planavdelningen arbetar för fullt att hitta lösningar både för förskola, skola, allaktivitetshall i centralorten samt skollokaler i Olsfors.

Ekonomiska förutsättningar

Resultatet för delåret är ett överskott på 6,4 miljoner kronor. Anledningen till överskottet är främst effekterna av rådande pandemi såsom exempelvis full ersättning för sjuklöner under stor del av perioden, stor sjukfrånvaro samt frånvaro för vård av sjukt barn men få vikarier.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2020 Utbildningsnämnden, tjänsteskrivelse 200902

Delårsrapport 2020 Utbildningsnämnden, rapport 200909

Skickas till

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer

Utbildningschef

Utbildningsnämnden

Delårsrapport augusti 2020

utbildningsnämnden

Innehållsförteckning:

1. SAMMANFATTNING.....	4
2. INLEDNING.....	5
3. UPPFÖLJNING AV NÄMNDENS MÅL OCH NYCKELTAL.....	6
3.1 KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR UTBILDNINGSNÄMNDEN	6
3.2 NÄMNDENS EGNA MÅL	11
3.3 SAMMANSTÄLLNING PROGNOSE FÖR MÅLUPPFYLLELSE	30
3.4 UTREDNINGSSUPPDRAG	30
4. EKONOMI.....	32
4.1 BUDGET OCH BUDGETÄNDRINGAR	32
4.2 NÄMNDENS RESULTAT OCH PROGNOSE	32
4.3 PROGNOSENA UNDER ÅRET	36
4.4 INVESTERINGAR	36
4.5 ÖVRIGT	37
4.6 FÖRENINGSSINVESTERINGSSTÖD	37
4.7 STATSBIDRAG OCH ANDRA BIDRAG/PROJEKT	37
5. PRESTATIONER.....	39
6. MEDARBETARE.....	40
6.1 PERSONALSTATISTIK	40
6.2 KOMPETENSFÖRSÖRJNING	42
6.3 MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET	42
6.4 ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA	42
7. ÅRETS VERKSAMHET I ÖVRIGT.....	45
7.1 ORGANISATION GRUNDSÄRSKOLA	45
7.2 BEHÖRIGHET I GRUNDSÄRSKOLAN	45
7.3 KULTURPLAN FÖR BOLLEBYGDS KOMMUN 2021-2024	45
7.4 BIBLIOTEKSPLAN FÖR BOLLEBYGDS KOMMUN	45
7.5 BARNKONVENTIONEN	46
7.6 MINORITETSSPRÅK	46
7.7 LOKALER	47
8. INTERNKONTROLL.....	48
8.1 NÄMNDENS INTERNKONTROLLPLAN	48
8.2 ÖVRIGA DELAR I INTERNKONTROLLEN	48

<u>9. UPPFÖLJNING UTIFRÅN STYRDOKUMENT.....</u>	49
9.1 KLAGOMÅL	49
9.2 KRÄNKNINGAR OCH TRAKASSERIER ENLIGT SKOLLAGEN	49
9.3 SKOLPLIKTSBEVAKNING	50
9.4 ANMÄLNINGAR OCH TILLSYN	51
9.5 ÖVERKLAGANDEN	52
9.6 BARN OCH ELEVERS SÄKERHET I FÖRSKOLA, SKOLA OCH FRITIDSHEM	52

1. Sammanfattning

Utbildningsnämnden har tagit fram en delårsrapport för perioden januari-augusti 2020. Bedömningen är att 2 mål har uppnåtts, ett delvis kommer uppnås och ett ej kommer att uppnås. Det är en låg måluppfyllelse.

För att lyfta upp några glädjande resultat så kan man nämna att det nu är en högre behörighet i kommunens fritidshem med behöriga lärare mot fritidshem.

Sjukfrånvaron i förvaltningen som helhet har ökat påfallande jämfört med samma period 2019. Föreskrifterna för att minska smittspridningen är orsak till sjukfrånvaron. Det finns även frånvaro kopplat till smittade av covid-19. Förvaltningens totala sjukfrånvaro uppgår per den 31 augusti till 8,4 procent. För förskolan är frånvaron 10,2 % och för skolan 7 %. Kommunens totala sjukfrånvaro var 8,8 %.

Utbildningsnämnden gick in i året med många och betydande utmaningar framför sig framförallt ekonomin, att möta behov inom beslutade ekonomiska ramar, att trygga balansen mellan krav och resurser för att arbetssituationen skall vara rimlig för våra medarbetare.

Pandemin har sedan mars överskuggat alla utmaningar. Sedan mars har konsekvenser och åtgärder för att parera pandemins verkningar varit en stor del av arbetet. Förskolan har haft ändrade regler under vårterminen och barn till föräldralediga och arbetslösa har inte fått lagstadgad plats. Frånvaron för barn, elever och medarbetare har i vissa perioder varit extremt hög. Det har varit ett extraordinärt arbete som bedrivits för att förhindra smittspridning. Och arbetet fortsätter - det är inte över än.

Utbildningsnämndens medarbetare har gjort en stor insats för att genomföra de föreskrifter som nämnden, regeringen och folkhälsomyndigheten beslutat om. De kompetenta och ansvarstagande medarbetarna ska alla ha en stor eloge för det arbete de gör och gjort.

Resultatet för delåret är ett överskott på 6,4 miljoner kronor. Anledningen till överskottet är främst effekterna av rådande pandemi såsom exempelvis full ersättning för sjuklöner under stor del av perioden, stor sjukfrånvaro samt frånvaro för vård av sjukt barn men få vikarier. Lönekostnaderna är lägre än budgeterat jan-aug och jmf 2019 på grund av den personalneddragning som gjordes under 2019 för att nå budget i balans och som i år får helårseffekt samt att man vid sjukfrånvaro haft svårt att skaffa vikarier eller att vikarier ej behövts då barnantalet/elevantalet också varit lågt p.g.a. Corona. Inköpen är också lägre än budgeterat och jmf 2019 på grund av att mycket inte kunnat genomföras p.g.a. pandemin.

Under förra året genomfördes ett intensivt arbete för att förbereda för Fjällastorpskolan. Det är planerat för förskola, skola och samlingsal, dock är arbetet pausat. Såsom det ser ut i nuläget vet inte nämnden när det finns en lösning på de lokalbehov som finns. Ett arbete med att lösa den tillfälliga lokalsituationen i centralorten har startats. De behov som nämnden flaggar för kvarstår Bollebygdskolorna F-9 med förskola och allaktivitetshall samt Örelundskolan.

2. Inledning

Utbildningsnämnden är huvudman för all verksamhet inom skolväsendet i Bollebygds kommun samt för kultur och fritid. Delårs- och årsrapport är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Kvalitetsarbetet på huvudmannanivå bygger på de uppgifter som kommer fram i verksamhetens kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen. Huvudmannen har genom beslutad styrmodell och i verksamhetsplan/budget klargjort vilka mål och riktlinjer som ska följas upp.

Bollebygd är en bra skolkommun. Det är bra resultat, hög kvalitet inom verksamheterna i alla mätningar. Bollebygds lärare och annan personal gör ett fantastiskt arbete varje dag tillsammans med barn och elever samt deras vårdnadshavare. Dock ställs det höga krav på alla och de utmaningar som lyfts fram i alla sammanhang är resurser för barn/elever med omfattande behov av stöd och service.

Förvaltningen ser att behoven av åtgärder för barn och elever med omfattande behov av stöd och service är fortsatt stora. Alla elever ska få stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Om skolan sett över organisationen runt eleven och märker att det inte räcker ska extra anpassningar göras. Det är stödinsatser som oftast kan ske inom ramarna för den vanliga undervisningen. Dock finns ett fåtal elever med genomgripande behov av stöd som inte kan lösas inom ramen för den vanliga undervisningen. Det är elever som med anledning av sjukdom eller funktionsnedsättning har betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och alltid kommer att ha ett omfattande behov av stöd och service av samhället även i vuxen ålder.

Grundsärskola är en skolform för elever som på grund av utvecklingsstörning eller bestående hjärnskada inte bedöms nå upp till kunskapskraven i grundskola. Totalt går drygt en procent av alla elever i Sverige i den obligatoriska skolan i en grundsärskola. Drygt 40 % av dem som går i grundsärskolan i riket går inriktningen träningskola. Bollebygd kommun har idag ingen grundsärskola. Elever som mottas i grundsärskolan erbjuds, om det bedöms lämpligt, att läsa som integrerad elev vid någon av kommunens grundskoleenheter alternativt att ansöka om plats vid grundsärskola hos annan huvudman (annan kommun eller fristående skola). Bollebygd kommun har inte avtal/överenskommelse med någon annan kommun att den i sin grundsärskola ska ta emot de elever som Bollebygd kommun ansvarar för. En elev som går i grundsärskola kostar mer än en genomsnittselev i grundskola på grund av de behov och svårigheter som är en förutsättning för att mottas i skolformen. Rikets genomsnittskostnad för en elev i grundsärskola är ca 600 tkr per elev och år. Prestationsersättningen från Kommunfullmäktig till Utbildningsnämnden för en grundskolelev beräknades inför 2020 vara 59 275 kronor.

Samtliga enheter har lämnat in rapporter där verksamheterna har följts upp, analyserats och utvecklingsområden har identifierats. Utifrån en dialog med enheterna om resultat och utvecklingsområden har huvudmannen identifierat utvecklingsområden och prioriterat insatser.

3. Uppföljning av nämndens mål och nyckeltal

3.1 Kommunfullmäktiges mål för Utbildningsnämnden

Arbete och företagande

Mål 1

Kommunen ska vara en attraktiv och bra arbetsgivare

Mätmetod

Tabell 1. Nyckeltal

		2017	2018	2019	2020
Resultat HME (Hållbart medarbetarengagemang) 1-5	Bollebygd	4,26		4,20	
	Utbildning	4,17		4,25	
Sjukfrånvaro, andel	Bollebygd	6,8	7,5	7,8	8,8
	Utbildning	7,1*	8,0*	6,3	8,4
Andel heltidsarbetande	Bollebygd	87,1	89,5	91	89
	Utbildning	89,2*	89,7*	94	93

*Bildnings- och omsorgsnämnden

Strategi för att nå målet

Friskfaktorer på arbetsplatsen, för att medarbetare ska uppleva att Bollebygds kommun är en attraktiv arbetsgivare är att det finns ett gott socialt stöd och gott socialt klimat, närvarande chefer, ett systematiskt arbetsmiljöarbete, utvecklingsmöjligheter, delaktighet och inflytande över arbetssituationen och balans mellan insats och belöning.

För att Bollebygds kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare kommer arbetet med att ta fram en strategisk kompetensförsörjningsplan att fortsätta. Planen kommer att innehålla strategier för att trygga kompetensförsörjningen på kort och lång sikt. Exempel på strategier är utvecklingsmöjligheter, karriärtrappor och organisation.

En avgörande faktor för att trivas bra på en arbetsplats är en väl genomförd introduktion. För att stödja det här arbetet kommer introduktionsprocessen för chefer att vidareutvecklas. I kommunen finns idag ingen sammanhållen kommungemensam introduktion och arbetet med att ta fram en sådan kommer att startas under 2020.

Chefers förutsättningar för medarbetarnas välmående är enligt den senaste forskningen inom området en viktig aspekt i att vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetet med att undersöka och skapa förutsättningar för chefer kommer att inledas under året i ett kommungemensamt projekt, finansierat till viss del av utomstående aktör, med hjälp av den forskningsbaserade metoden Chefoskopet.

Arbetet med att skapa en ändamålsenlig och effektiv lönebildning utifrån verksamhetens mål kommer att fortsätta under året. En viktig del för att skapa detta är den nya uppföljningsmodellen – den röda tråden – en viktig pusselbit. Den röda tråden säkerställer också att medarbetarmålen sätts utifrån de politiska målen och synliggör varje medarbetarens bidrag till helheten. Arbetet med att ta fram en ny arbetsmiljöpolicy kommer under året att startas.

Insatser

Rådande Coronapandemi har medfört att det planerade arbetet inom målet för en attraktiv och bra arbetsgivare till stor del har fått senareläggas. Fokus för förvaltningen har under rådande pandemi varit att arbeta med en så hållbara organisation som möjligt och lösa det dagliga arbetet så bra som möjligt. Det har lett till att det strategiska arbetet i målet har nedprioriterats.

Arbetet med att arbeta fram en strategisk kompetensförsörjningsplan för hela kommunen där förvaltningens strategiska plan är en del har under året fortsatt i en lägre takt utifrån rådande omständigheter. Det innebär att färdigställande av den strategiska kompetensförsörjningsplanen får senareläggas och återupptas under sen höst eller under 2021.

Arbetet med att ta fram en kommungemensam digital introduktion för medarbetare och att vidareutveckla chefsintroduktionen har påbörjats och arbetet fortskrider i långsam takt.

Arbetet med Chefoskopet för att undersöka och skapa förutsättningar för chefer och för att vara en attraktiv arbetsgivare för chefer har även det fått planeras om och de aktiviteter som var planerade under våren är inplanerade att genomföras under hösten i stället.

Löneöversynsprocessen har under året endast kunnat genomföras med lärargrupporna. Inom flera andra områden saknas giltiga lönekollektivavtal och de centrala parterna har gjort en paus i arbetet med att förhandla fram nya avtal på grund av Coronapandemin. Löneöversynen med dessa grupper får genomföras så snart centrala parter är klara med det. Arbetet med den nya uppföljningsmodellen av medarbetare – Den Röda Tråden – har under våren fortsatt och det har genomförts en uppföljning och utvärdering på det underlaget som har genomförts under pilotår två. Utvärderingen visar på goda resultat vilket innebär att ett tredje pilotår kommer att genomföras.

Arbetet med att ta fram en ny arbetsmiljöpolicy har under våren pausats utifrån rådande situation då detta arbete måste ske i bred samverkan med alla förvaltningar.

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer inte att uppnås.

Uppföljning, utvärdering och analys

Målet uppnås inte då rådande pandemi har resulterat i att det strategiska och långsiktiga förbättringsarbetet har fått prioriteras bort. Arbetet med målet i verksamhetsplanen kommer att återupptas så snart verksamheten kan bedrivas normalt och hanterbart utifrån rådande pandemi.

Trygghet, uppväxt och åldrande

Mål 2

Eleverna i Bollebygds kommun ska ha uppnått fullföljda studier (fullgjorda gymnasiestudier)

Mätmetod

Tabell 2. Nyckeltal

		2017	2018	2019	2020
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	82,5	82,2	89,0	
	Riket	78,5	78,6	78,1	
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 4 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	58,8	50,5	59,8	
	Riket	57,6	58,1	57,9	

Strategi för att nå målet

Betydelsefullt för eleverna på gymnasiet är att Bollebygds kommun har en bra grundskoleutbildning. Den ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, kompetent personal samt ett gott samarbete mellan hem och skola.

Ett viktigt stöd för det livslånga lärandet och möjligheten att söka arbete i framtiden är studie- och yrkesvägledning. Det är inte bara studie- och yrkesvägledarens (SYV) roll utan alla pedagoger i alla årskurser har i sitt uppdrag att vidga förståelsen för utbildning och lärande. I detta arbete ingår *Framtidsdagen* då Bollebygds skolan 7-9 bjuder in olika branscher för att presentera och möta elever från årskurs 6 under en dag.

Då Bollebygds kommun inte har något eget gymnasium finns det svårigheter med att stödja och följa upp eleverna på individnivå. Under året kommer Bollebygds kommun följa upp betygen för de elever i gymnasieskolor i Borås och Härryda för att se hur de klarar sig i förhållande till betyg satta på grundskolan. Detta gäller elever första och andra året i gymnasiet.

Projektet *Plug Innan* och *En skola för alla* betonar vikten av närvaro som grund för lärandet. Projektet *En skola för alla* har visat på ett lyckat resultat då man har arbetat med att stödja ungdomar i övergången mellan grundskola och gymnasiet. *Plug Innan* varade fram till september 2020 och avslutades med en spridningskonferens, medan *En skola för alla* har ansökt om nya projektmedel för fortsatt arbete.

Västra Götalandsregionen har i sin plan för psykisk hälsa valt en indikator för att följa upp sina mål. Indikatoren som berör gymnasiet och som ingår i fokusområdet och mål för barn och unga är:

- B1.2.1 Andel elever som fullföljt gymnasieutbildningen inom tre år

Insatser

Framtidsdagen kommer i år att genomföras i begränsad form med de restriktioner som behövs för att förhindra smittspridning av Covid-19.

En skola för alla avslutades i januari 2020. Under våren har vi fått en godkänd ansökan om ESF-medel till "VI-projektet" som Bollebygds kommun genom Boråsregionen och Folkhögskolan i Väst sökt, för att kunna fortsätta arbetet med att få alla unga att få gymnasiebehörighet i någon form. Detta projekt vänder sig till unga vuxna som varken arbetar eller studerar 15-24 år. För

Bollebygds del kommer arbetet till övervägande del skötas av kommunens KAA-ansvariga¹ på Arbetsmarknadsenheten, men ett nära samarbete med utbildningsförvaltningen är en förutsättning för ett lyckat resultat.

Insamlandet och analysen av gymnasiebetyg har inte prioriterats under våren på grund av Corona-utbrottet.

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer inte att uppnås

Uppföljning, utvärdering och analys

Bollebygds kommun erbjuder Individuella programmen Språkintrödnktion (IMSPR) och Programriktat val (IMPRES).

Tabell 3. Statistik gällande IM lå 2019/2020

	IMSPR	IMPRES
Studerar antal dagar per vecka	5	5
Antal ämnen	10	15
Antal elever början ht-19	9	7
Antal elever slutet vt-20	7	9
Antal flickor	8	6
Antal pojkar	2	3
Antal godkända betyg ht-19	4	40
Antal godkända betyg vt-20	20	86
Antal satta betyg på grundskolenivå	18	46
Antal satta betyg på gymnasienivå	0	0
Arbetar antal dagar per vecka	5	2 - 5
Till nationellt program		7

Tabell 4. Betyg IM lå 2019/2020

Ämne	Antal elever			Totalt		Flickor		Pojkar	
	Total	Flickor	Pojkar	Betygs- poäng	Andel (%) med A-E	Betygs- poäng	Andel (%) med A-E	Betygs- poäng	Andel (%) med A-E
Bild	17	13	4	195	100	160	100	35	100
Engelska	6	5	1	35	50	20	50	15	100
Hem och konsumentkunskap									
Idrott och hälsa									
Matematik	14	10	3	52,5	42,9	32,5	30	20	66
Moderna språk, språkval									
Modersmål	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Musik	3	2	1	32,5	100	22,5	100	10	100

¹ [Kommunalt Aktivitetsansvar](#)

Biologi	7	6	1	85	85,7	72,5	83	12,5	100
Fysik	5	4	1	70	100	57,5	100	12,5	100
Kemi	7	5	2	90	100	62,5	100	27,5	100
Geografi	2	2	0	27,5	100	27,5	100	0	0
Historia	3	2	1	30	100	20	100	10	100
Religionskunskap	2	2	0	27,5	100	27,5	100	0	0
Samhällskunskap	12	10	2	37,5	25	37,5	30	0	0
Slöjd	14	10	4	120	86	80	90	30	100
Svenska	1	1	0	10	100	10	100	0	0
Svenska som andraspråk	9	7	2	0	0	0	0	0	0
Teknik	5	4	1	62,5	100	45	100	17,5	100

Arbetet med att få alla elever i åk 9 och på IM behöriga till gymnasiet har i år lyckats mycket bra. I skrivande stund har alla en gymnasieplats eller en plats på IM som de börjat på höstterminen 2020.

På Introduktionsprogrammen på Krafthuset började åtta elever sin hösttermin 2020. Det medvetna arbetet med att stärka övergångar och se möjligheterna även för dem som inte nått alla mål gör att väldigt få elever ställs utanför möjligheten att få gymnasiekompetens inom rimlig tid.

Tillsammans med Arbetsmarknadsenheten har förvaltningen under våren påbörjat ett arbete med ungdomar upp till 24 år som inte lyckats med vanliga gymnasiestudier och kan nu erbjuda fler utbildningsalternativ för att de ska kunna se möjligheter att gå vidare för att få kunskaper motsvarande gymnasiekompetens eller liknande. Detta arbete går under namnet *Vi-projektet*. Antalet sökande till vuxenutbildning (enstaka gymnasiala kurser) har ökat under våren, vilket också tyder på att ett större antal elever erhåller grundläggande behörighet för studier på högskola/universitet. Här har säkert också Coronapandemin haft betydelse för ökningen av antalet sökande.

Tabell 5. Grundskolekurser, Gymnasiekurser samt Gymnasiala yrkeskurser Januari-April

	2020 (jan-april)	2019 (jan-april)
Sökta och beviljade kurser	185	95
Betalda kurser	30 (23 personer)	16 (12 personer)

Tabell 6. SFI Antal personer Januari-April

	2020	2019
Januari	32	36
April	23	28

SFI har minskat något i jämförelse med föregående år, men antalet personer som söker och läser grundskolebehörighet, gymnasieämnen och gymnasiala yrkeskurser har så gott som fördubblats sedan 2019. Det stämmer väl överens med de förväntade nationella siffrorna.

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Alla elever ska kunna fullfölja sina studier	Genomföra de rutiner för övergången mellan grundskolan och gymnasieskolan som skapades i projektet "En skola för alla" Ge möjlighet för de över 20 år att inom Vuxenutbildningens ram få en gymnasieexamen	-Utse pedagog som ansvarar för kontakter med gymnasieskolorna. Identifiera elever med behov av särskilt stöd kring frånvaro eller annat, och arbetat med dem i syfte att få alla att påbörja studier på gy-skola. - Samarbeta med berörda gymnasieskolor kring dessa elever.	Bitr. rektor Rektor åk 9

3.2 Nämndens egna mål*Mål 3*

Alla elever är behöriga till gymnasieskolan

Mätmetod

Mätmetoder för att belysa utveckling på enheten kan vara:

- Uppföljning av alla årskurser och alla ämnen
- Läsa-, skriva- och räknagarantin
- Nationella prov i årskurs 3, 6 och 9
- Särskilt stöd
- Modersmål
- Elevhälsans arbete
- Nyanländas lärande
- Skolbibliotekets roll

Tabell 7. Nyckeltal

		2017	2018	2019	2020
Meritvärde i år 9, lägeskommun, genomsnitt 17 ämnen	Bollebygd	236	248	239	225
	Riket	240,8	230	230	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	Bollebygd	92,2	92,4	90,8	90,8
	Riket	82,5	84,4	84,7	
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	84,5	85,7	82,5	80,6
	Riket	74,1	75,6	75,9	
Elever i åk 6 med lägsta betyget E i matematik, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	94,8	92,1	85,9	74,3
	Riket	89,4	89,3	87,8	

Hur ska målet nås

Verksamheten i Bollebygds skolor ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt ha sin utgångspunkt i styrdokumentet. Påvisbar betydelse för framgångsrikt arbete i verksamheterna är att skapa goda relationer och ha höga förväntningar mellan vuxna och elever. Läraren ska ha god förmåga att fokusera på vad, som är väsentligt i undervisningen och att eleven ges regelbunden återkoppling. Lärarens kompetens, förmåga och engagemang är de undervisningsrelaterade faktorer som i högsta grad påverkar resultatet.

Framgångsrika lärare har goda ämneskunskaper och god didaktisk kompetens och förmåga att balansera dessa så att de skapar ett sammanhang och en röd tråd för elevernas lärande. De kan anpassa innehåll och metod i undervisningen efter både elevernas förutsättningar och den givna situationen och har tillgång till en bred arsenal av metoder och verktyg att använda i sitt arbete. Läraren är tveklöst ledare i sitt klassrum. De skapar struktur i arbetet och kan tydliggöra för eleverna både vilka mål man arbetar mot, och vilka ansträngningar som krävs för att nå målen. Läraren motiverar också eleverna genom att ha ändamålsenliga förväntningar på dem och samtidigt koppla undervisningen till elevernas erfarenhet.

Det är av vikt att man har en undervisningsmiljö, som stödjer och strukturerar elevens lärande och utveckling. En miljö där läraren leder kunskapsutvecklingen, skapar delaktighet och utmanar och stimulerar genom att variera undervisningen och sätta mål och förväntningar lite bortom kunskaphorisonten. Ett av verktygen för undervisningen är den digitala miljön, som behöver lyftas fram och användas strategiskt.

Elevehälsans främsta uppdrag är att arbeta hälsofrämjande och förebyggande med syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I elevhälsans gemensamma uppdrag ingår att främja elevens lärande, utveckling och hälsa, förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt att bidra till att skapa miljöer, som främjar lärande, utveckling och hälsa.

Skolbibliotekets roll för elevens lärande är en viktig faktor för hög måluppfyllelse. Skolbiblioteket ska vara en del av den dagliga verksamheten och en självklar komponent i den pedagogiska planeringen. Att kunna läsa innebär att ha nycklar till nästan allt i samhället. Det är en förutsättning både för lärande i skolans alla ämnen och för framtida delaktighet i yrkes- och samhällsliv. Att kunna läsa utvecklar också fantasin och förmågan att förstå olika perspektiv. Att läsa vidgar världen på många sätt och i dagens samhälle är god läsförståelse fullständigt nödvändigt för den demokratiska individen. Här kan skolbiblioteket fylla en stor uppgift.

Västra Götalandsregionen har i sin plan för psykisk hälsa valt indikatorer för att följa upp sina mål. Indikatorer som berör grundskolan och som ingår i fokusområdet och mål för barn och unga är:

B1.2.2 Andel elever med godkända betyg från åk 9

B1.2.3 Andel elever med betydande frånvaro från skolan

Insatser

Under vårterminen 2020 har enheterna arbetat utifrån den rådande pandemin. Mycket har lagt i viloläge gällande utvecklingsarbete och fokus har legat på att klara vardagen. Periodvis har det varit stort bortfall av personal och elever. Det som har fått testas på och utvecklas har varit att nyttja den digitala skolan där undervisning ibland har skett på distans med stöd av att eleverna har sin egen dator och är väl förtrogen med den.

Vårens nationella prov ställdes, nationellt, in då Skolverket ansåg att skolornas situation var mycket pressad vad gäller arbetet att hitta nya former för undervisning och driva verksamhet med förändrade förutsättningar. Här finns alltså inget underlag för analys och jämförelse lokalt eller nationellt.

Höstterminen började med att alla pedagoger i förskoleklass till årskurs 3 fick en fortbildningsdag i LegiLexi², ett sätt att digitalt testa och utveckla läsförmåga hos de yngre eleverna. Det är ett komplement till kravet på kartläggning enligt tidiga stödinsatser.

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer inte att nås

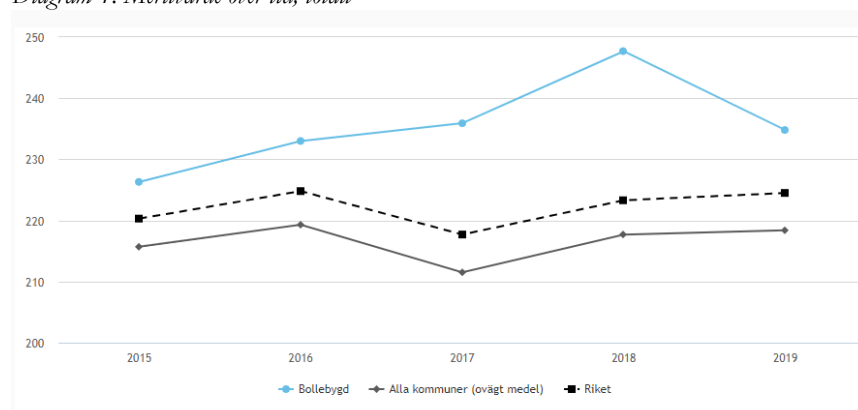
Uppföljning, utvärdering och analys

Först måste nämnas det problem som alla kommuner och skolor kommer drabbas av från 1 september 2020. Skolverket har beslutat att stänga sin databas för statistik på kommunal och regional nivå. Från 1 september finns enbart statistik på nationell nivå publiceras. Detta efter en dom, som säger att resultat och statistik gällande fristående skolor ses som affärshemlighet och inte kan publiceras. Skolverket ser detta som en icke jämlik möjlighet att jämföra och har därför beslutat att göra likadant för kommunala skolor.

Fram till dess att lagändring sker har Sveriges kommuner inte tillgång till statistik såsom tidigare.

Årskurs 9

Diagram 1. Meritvärde över tid, totalt

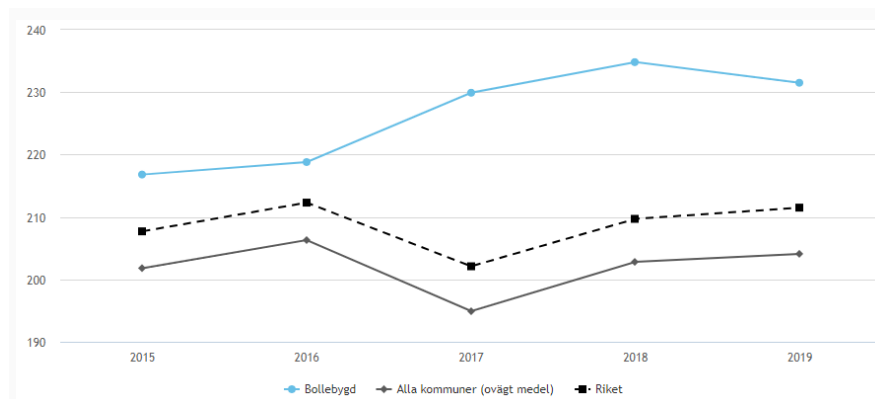

Bollebygds kommuns egna siffror gällande meritvärdet för 2020 ligger på 225 poäng vilket motsvarar riksnittet 2019.

² www.Legilexi.org

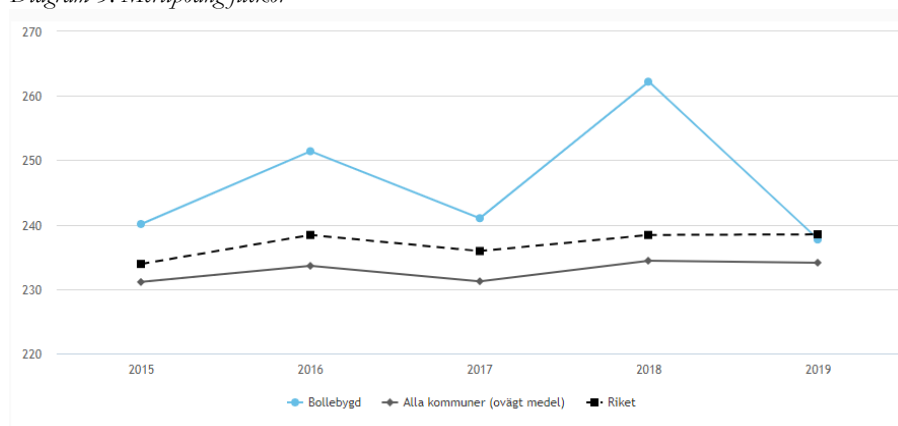
Elevernas sammanlagda meritvärde dividerat med antal elever som fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. Betygen mäts före provning. Uppgifterna avser elever i kommunens egna skolor, oavsett folkbokföringsort. Uppgiften avser läsår. Meritvärdet för en elev utgörs av summan för de 17 bästa betygen i elevens slutbetyg (E=10, D=12.5, C=15, B=17.5 och A=20). Det möjliga maxvärdet är 340 poäng. 2016 exkluderades elever med okänd bakgrund. Källa: Skolverket (Siris).

Diagram 2. Meritpoäng pojkar

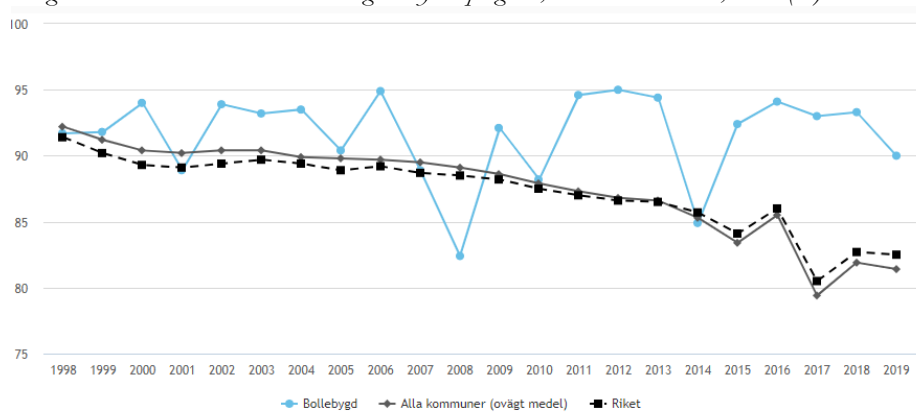
Bollebygds kommuns egna siffror gällande meritvärdet för pojkar 2020 ligger på 212 poäng. Meritvärdet för pojkar har därmed sjunkit till 2016 års riksnivå.

Diagram 3. Meritpoäng flickor

Bollebygds kommuns egna siffror gällande meritvärdet för flickor 2020 ligger på 240 poäng. Meritvärdet ligger därmed på samma nivå som föregående år.

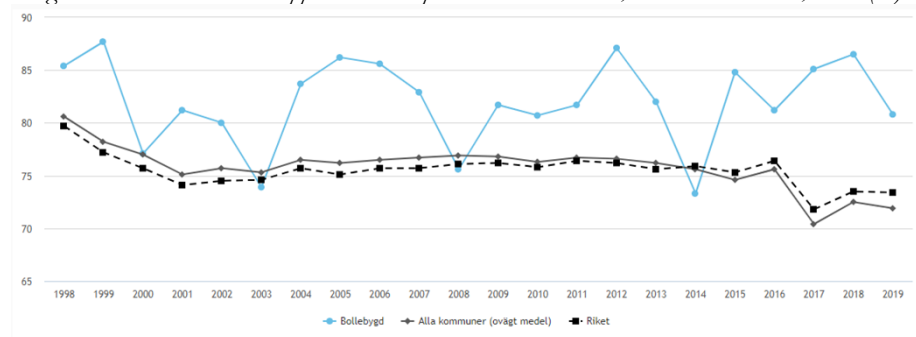
Diagram 4 Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)

Bollebygds kommuns egna siffror gällande behörighet till gymnasiet 2020 är 90,8 som grupp; pojkar 90,1 och flickor 91,7.

Antal elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram dividerat med antal elever som fått eller skulle ha fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Fram t.o.m. 2011 krävdes godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik för att uppnå lägsta behörighet till gymnasiet. Uppgiften avser elever i kommunala skolor i kommunen oavsett folkbokföringsort. Uppgiften avser läsår.

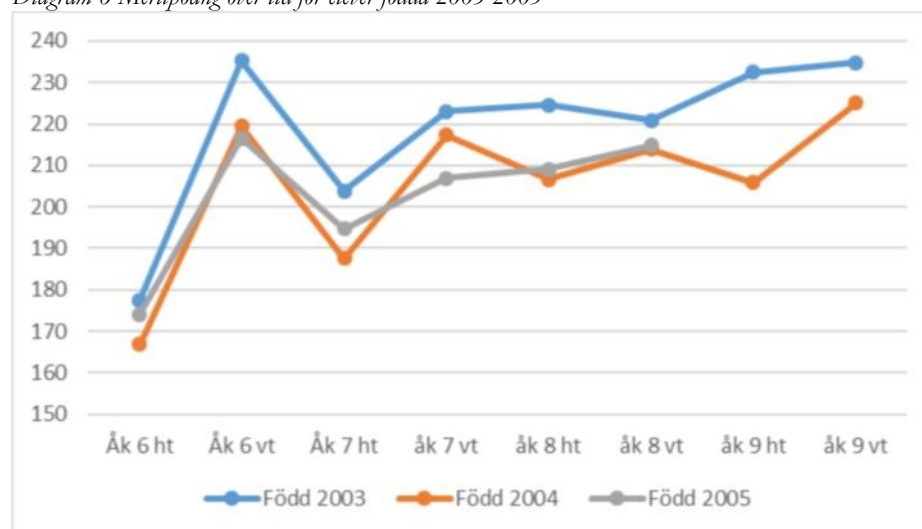
Diagram 5 Elever i år 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)

Bollebygds kommuns egna siffror gällande elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen är 81 %; 85 % av flickorna 78 % av pojkarna.

Det är alltid vanskligt att jämföra meritvärde i en årskurs då elevgruppen är olika. Det är som att jämföra päron och äpplen. Det finns dilemman i detta. Vi behöver titta på utvecklingen i samma elevgrupp över tid. Hur har årets nior utvecklats från det de fick sitt första betyg i årskurs 6?

Diagram 6 Meritpoäng över tid för elever födda 2003-2005

Elevgruppen fick sitt första betyg på hösten i årskurs 6 (2016). Meritpoängen var då 167. För att sätta årskursen i ett jämförande sammanhang tittar vi på den elevgrupp född 2003, som gick ut årskurs 9 våren 2019 och de elever födda 2005, som 2020 gick ut årskurs 8.

Tabell 8. Årskurs 9 vt 20 slutbetyg

Ämne	Antal elever			Totalt		Flickor		Pojkar	
	Total	Flickor	Pojkar	Betygs-poäng	Andel (%) med A-E	Betygs-poäng	Andel (%) med A-E	Betygs-poäng	Andel (%) med A-E
Bild	119	48	71	16,28	100	17,34	100	15,21	100
Engelska	118	48	70	13,90	94,1	13,85	93,8	13,94	94,3
Hem och konsumentkunskap		48	70	12,72		13,75		11,69	
Idrott och hälsa	121	48	73	15,65	93,4	15,16	93,8	16,13	93,2
Matematik	118	47	71	12,27	92,4	13,03	95,7	11,51	90,1
Moderna språk, språkval	95	43	52	13,19	89,5	14,42	90,7	11,95	88,5
Modersmål	6	1	5	14,17	100	15,00	100	13,33	100
Musik	119	48	71	12,84	89,9	14,06	93,8	11,62	87,3
Biologi	118	47	71	12,35	90,7	13,46	95,7	11,23	87,3
Fysik	118	47	71	11,84	89,8	12,55	91,5	11,13	87,3
Kemi	118	48	71	11,68	88,1	12,50	91,5	10,85	85,9
Geografi	119	48	71	13,86	95,0	14,90	95,8	12,82	94,4
Historia	119	48	71	14,21	94,1	15,21	95,8	13,20	93,0
Religionskunskap	119	48	71	14,79	95,8	16,20	97,9	13,38	94,4
Samhällskunskap	119	48	71	13,75	95,8	14,79	97,9	12,71	94,4
Slöjd	121	48	73	15,25	99,2	15,63	97,9	14,86	100
Svenska	113	45	68	13,98	98,2	15,50	100	12,46	97,7
Svenska som andraspråk	6	3	3		100	3,33	100	-	100
Teknik		48	70	13,56		14,40		12,71	

De tre ämnen som har lägst betyg är kemi, fysik och matematik. Måluppfyllelsen gällande betyg A-E är lägst i kemi, fysik, biologi och musik.

Tittar vi på ämnet matematik har 92 % av eleverna betyg i ämnet men de är låga. Snittet 12,27 visar på ett D i snitt-betyg. Flickorna har högre betyg än pojkarna. Moderna språk har 90 % av eleverna betyg och snitt-betyget är högre.

Årskurs 8

Tabell 9. Årskurs 8 vt20

Ämne	Antal elever			Totalt		Flickor		Pojkar	
	Total	Flickor	Pojkar	Betygs-poäng	Andel (%) med A-E	Betygs-poäng	Andel (%) med A-E	Betygs-poäng	Andel (%) med A-E
Bild	122	54	68	14,35	95,9	15,25	94,5	13,45	97,1
Engelska	122	54	68	12,58	86,1	12,50	85,2	12,65	86,8
Hem och konsumentkunskap	122	54	68	12,49		14,10		10,87	
Idrott och hälsa	122	54	68	14,33	92,5	13,51	92,5	15,15	92,5
Matematik	122	54	68	9,84	75,4	9,71	74,1	9,96	76,5
Moderna språk, språkval	108	52	56	12,48	82,4	13,28	86,5	11,67	78,6
Modersmål	1	1	-		100	17,50	100	-	-
Musik	122	54	68	11,25	82,5	12,26	88,7	10,23	77,6
Biologi	122	54	68	11,42	79,4	11,90	80,4	10,94	78,6
Fysik	122	54	68	11,92	83,3	12,35	82,1	11,48	84,3
Kemi	122	54	68	10,80	76,2	11,60	78,6	10,00	74,3
Geografi	122	54	68	14,09	95,8	14,76	94,3	13,41	97,0
Historia	122	54	68	14,29		15,08		13,49	
Religionskunskap	122	54	68	14,12	93,3	14,71	92,5	13,52	94,0
Samhällskunskap	122	54	68	14,38	95,8	14,81	94,3	13,94	97,0
Slöjd	122	54	68	13,72	91,1	14,36	92,7	13,08	89,9
Svenska	122	54	68	12,91	92,4	14,60	94,3	11,21	90,8
Svenska som andraspråk	3	1	2		66,7	-	0	11,25	100
Teknik	122	54	68	12,79		13,40		12,17	

De tre ämnen som har lägst betyg är matematik, kemi och musik. Måluppfyllelsen gällande betyg A-E är lägst i kemi, matematik, musik, moderna språk och biologi. Tittar vi här på ämnet matematik har 75 % av eleverna betyg i ämnet men det är lågt. Betyget E ger 10 poäng vilket visar den låga måluppfyllelsen.

Årskurs 7

Tabell 10. Årskurs 7 vt20

Ämne	Antal elever			Totalt		Flickor		Pojkar	
	Total	Flickor	Pojkar	Betygs- poäng	Andel (%) med A-E	Betygs- poäng	Andel (%) med A-E	Betygs- poäng	Andel (%) med A-E
Bild	119	59	60	13,82	95,8	15,3	98,3	12,33	93,3
Engelska	119	59	60	13,00	90,8	13,8	93,2	12,21	88,3
Hem och konsumentkunskap	117	59	58	11,13		12,5		9,76	
Idrott och hälsa	119	59	60	13,78	90,8	13,43	91,5	14,13	90,0
Matematik	119	59	60	10,57	76,5	10,47	76,3	10,67	76,7
Moderna språk, språkval	116	59	57	11,96	88,8	13,25	96,6	12,6	80,7
Modersmål	7	4	3	12,50	85,7	15,00	100	10,00	66,7
Musik	117	59	58			-		-	
Biologi	119	59	60	11,86	89,9	12,54	95,0	11,17	85,0
Fysik	117	59	58	11,87		12,35		11,39	
Kemi	119	59	60	11,81	89,1	11,99	91,5	11,63	86,7
Geografi	119	59	60	12,64	94,1	13,35	98,3	11,92	90,0
Historia	117	59	58	12,19		13,06		11,32	
Religionskunskap	119	59	60	13,03	97,5	13,47	98,3	12,58	96,7
Samhällskunskap	117	59	58	12,84		13,18		12,50	
Slöjd	119	59	60	13,27	98,3	14,15	100	12,38	96,7
Svenska	114	57	57	12,57	95,6	13,33	98,2	11,80	93,0
Svenska som andraspråk	5	2	3		20,0	5,00	50	-	0
Teknik	117	59	58	11,73		12,89		10,56	

De tre ämnen som har lägst betyg är matematik, hem-och konsumentkunskap och teknik. Svårt att avgöra måluppfyllelsen i de olika ämnena då vi i dagsläget inte har uppgifter om detta. Till årsredovisningen kommer uppgifterna vara fullständiga.

Årskurs 6

Tabell 11. Betyg årskurs 6 vårterminen 2020

Ämne	F		E		D		C		B		A	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
Bild	1	4	6	13	6	20	5	12	16	6	13	2
Engelska	4	10	10	9	6	8	10	12	6	6	11	8
Hem- och konsumentkunskap		2	2	18	10	3	13	9	9	1	0	0
Idrott och hälsa	2	14	3	5	3	6	14	16	14	6	9	9
Matematik	7	13	17	13	2	10	9	11	0	4	6	6
Musik	2	8	8	17	14	14	19	13	6	2	0	1
Biologi	4	1	5	15	4	11	13	13	10	8	9	4
Fysik	5	3	6	12	6	13	10	11	11	11	9	2
Kemi	4	5	4	14	6	11	15	13	9	5	9	3
Geografi	2	6	6	17	6	10	12	11	11	5	11	6
Historia	4	5	7	18	6	5	3	12	9	8	17	4
Religionskunskap	2	9	9	18	8	3	11	10	10	6	7	11
Samhällskunskap	9	8	7	15	5	7	18	11	8	9	5	5
Slöjd	1	1	6	21	11	11	20	11	6	5	1	0
Svenska	3	9	6	9	10	11	6	8	11	5	9	6
SvA	1	6	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Teknik	2	5	8	20	11	11	14	12	5	7	14	1

I årskurs 6 ser redovisningen av betyg annorlunda ut. Här tittar vi specifikt på varje betygssteg. De ämnen där eleverna har flest icke godkänt betyg (F) är matematik (20 elever) samhällskunskap (17 elever) samt idrott och hälsa (16 elever). De flesta A är satta i ämnena historia (21 elever), engelska (19 elever), religionskunskap (18 elever) samt idrott och hälsa (18 elever).

Årskurs 5

Tabell 12. Måluppfyllelse vårterminen 2020

Ämne	Otillräckliga kunskaper			Godtagbara kunskaper			Mer än godtagbara kunskaper		
	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar
Bild	5	1	4	40	15	25	58	38	20
Engelska	22	8	14	24	17	7	57	28	29
Idrott och hälsa	9	5	4	16	9	7	81	42	39
Matematik	24	13	11	33	18	15	47	23	24
Musik	0	0	0	24	12	15	13	10	3
Biologi	6	3	3	60	31	29	37	21	16
Fysik	11	6	5	42	24	18	49	24	25
Kemi	9	3	6	47	29	18	47	23	24
Geografi	11	4	7	48	26	19	44	24	20
Historia	9	3	6	42	23	19	52	27	25
Religionskunskap	8	3	5	45	24	21	49	27	22
Samhällskunskap	8	3	5	41	21	20	53	30	23
Slöjd	2	1	1	57	**	**	31	**	**
Svenska	13	4	9	36	14	22	45	30	15
SvA	3	1	2	5	5	0	2	0	1
Teknik	8	2	6	48	**	**	48	**	**

** Alla enheter har inte redovisat fördelningen

Måluppfyllelsen i årskurs 5 är god inom ämnena bild, engelska samt idrott och hälsa. Inom ämnet bild är det en tydlig övervikt på flickors höga måluppfyllelse. Tydligt är att det vinnas en stor variation inom ämnet engelska då det ämnet redovisar flera elever med otillräckliga kunskaper. I ämnet matematik redovisas flest elever med otillräckliga kunskaper. Det är jämt fördelat mellan pojkar och flickor.

Årskurs 4

Tabell 13. Måluppfyllelse vårterminen 2020

Ämne	Otillräckliga kunskaper			Godtagbara kunskaper			Mer än godtagbara kunskaper		
	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar
Bild	4		4	77	23	46	22	20	2
Engelska	18	3	12	45	21	24	51	26	25
Idrott och hälsa	7	2	5	34	16	13	75	34	38
Matematik	19	6	16	61	29	32	33	16	18
Musik	8	1	7	84	**	**	19	**	**
Biologi	12	2	10	77	33	40	24	13	11
Fysik	17	3	14	61	27	29	50	14	18
Kemi	19	5	14	39	22	27	26	12	6
Geografi	17	**	**	52	**	**	39	**	**
Historia	12	2	10	62	26	36	39	19	16
Religionskunskap	12	5	7	69	33	36	30	14	14
Samhällskunskap	9	2	7	71	35	36	32	13	19
Slöjd	6	0	6	71	**	**	7	4	3
Svenska	18	4	14	56	29	39	20	13	7
SvA	4	1	3	2	0	2	3	1	2
Teknik	6	2	4	15	7	8	20	9	11

** Alla enheter har inte redovisat fördelningen

Måluppfyllelsen i årskurs 4 är god inom ämnena idrott och hälsa, engelska och fysik. Även i denna årskurs visar ämnet engelska på en stor variation då 18 elever (18 %) visar på otillräckliga kunskaper. I ämnena matematik, kemi och svenska redovisas flest elever med otillräckliga kunskaper.

Årskurs 3

Tabell 14. Måluppfyllelse vårterminen 2020

Ämne	Otillräckliga kunskaper			Godtagbara kunskaper			Mer än godtagbara kunskaper		
	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar
Bild	1	0	1	94	43	50	17	13	4
Engelska	5	2	3	83	45	38	23	10	13
Idrott och hälsa	3	1	2	81	43	38	26	11	15
Matematik	25	12	13	53	28	25	33	17	16
Musik	1	0	1	109	58	52	2	1	1
NO	5	2	3	93	45	43	17	9	8
SO	5	2	3	90	46	44	15	8	7
Slöjd	1	0	1	83	45	38	7	3	4
Svenska	25	9	16	49	25	28	28	20	8
SvA	1	1	0	7	4	3	0	0	0
Teknik	3	1	2	90	55	44	18	11	7

Måluppfyllelsen i årskurs 3 visar på två ämnen som har stor variation, matematik och svenska. I ämnet svenska är det en övervikt av pojkar som har otillräckliga kunskaper.

Årskurs 2

Tabell 15. Måluppfyllelse vårterminen 2020

Ämne	Otillräckliga kunskaper			Godtagbara kunskaper			Mer än godtagbara kunskaper		
	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar
Bild	1	0	1	95	37	35	17	11	6
Engelska	2	1	1	90	48	42	20	14	6
Idrott och hälsa	1	1	0	86	47	38	27	16	11
Matematik	15	10	5	60	34	26	39	17	19
Musik	1	0	1	109	61	48	3	3	0
NO	1	0	1	95	52	43	17	12	5
SO	1	0	1	95	52	43	17	12	5
Svenska	11	4	7	62	35	27	37	24	13
SvA	5	1	4	0	0	0	0	0	0
Teknik	1	0	1	95	52	43	17	12	3

Måluppfyllelsen i årskurs 2 visar på samma resultat som i årskurs 3. Det är ämnena matematik och svenska som har de största variationerna. I matematik är det flest flickor som har otillräckliga kunskaper medan det är pojkar i ämnet svenska.

Årskurs 1

Tabell 16. Måluppfyllelse vårterminen 2020

Ämne	Otilräckliga kunskaper			Godtagbara kunskaper			Mer än godtagbara kunskaper		
	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar	Alla	Flickor	Pojkar
Bild	2	0	2	86	42	44	6	4	2
Engelska	4	0	4	77	46	41	3	0	3
Idrott och hälsa	1	0	1	72	39	33	21	7	14
Matematik	11	5	6	66	39	27	17	2	15
Musik	2	0	2	92	46	46	0	0	0
NO	2	0	2	84	44	40	8	2	6
SO	3	0	3	86	45	41	6	1	5
Svenska	11	4	7	58	27	30	21	12	9
SvA	4	3	1	6	3	1	0	0	0
Teknik	2	0	2	91	40	58	1	0	1

Även i årskurs 1 är det tydligt att ämnena matematik och svenska sticker ut. Här är flest elever med otillräckliga kunskaper. Ämnet svenska har liknande högre årskurser flest elever med mer än godtagbara kunskaper liksom i ämnet idrott och hälsa.

Förskoleklass

Samtliga enheter har genomfört kartläggningen, som ingår i garantin för tidiga upptäckter även kallad läsa-, skriva-, räknagarantin. Här ser skolorna en hög måluppfyllelse i både språk och kommunikation samt i matematik.

Förskoleklassens utmaning har mera varit att jobba ihop en grupp och få det sociala sammanhanget att fungera. Eleverna behöver mycket träning i förmågor som turtagning, visa hänsyn till andra, lyssna på varandra, vara en god kamrat och samarbete.

Huvudmannens analys

Orsaken och analysen till den låga måluppfyllelsen i de olika ämnena går inte att utläsa i enheternas delårsrapporter. Därför är det svårt på huvudmannanivå att kartlägga behov och åtgärder inom specifika kunskapskrav.

Ämnet matematik är återkommande i samtliga årskurser, vilket från huvudmannen behöver lyftas, analyseras och diskuteras. Vilka moment i ämnet är svårast för eleverna? Vilka åtgärder har vidtagits? Hur har skolorna organiserat för högre måluppfyllelse? Vilka kompetensutvecklingsbehov har skolorna? Vilket särskilt stöd har de elever, som har svårt i ämnet?

Utvecklingsområden

Förskoleklass

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Läsa-, skriva- och räknagarantin	Följa upp arbetet ute på enheterna	Lyfts på nätverk med pedagoger i förskoleklass	Utbildningschef

Grundskola

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Utveckla arbetet med elever i behov av stöd	Följa upp granskningen som genomförts på uppdrag av skolchef	Följa upp granskningen	Utbildningschef
		Implementera processen	Utbildningschef
Matematik	Följa upp åtgärder utifrån analys av resultat	Fokus på ledningsmöten under hösten	Utbildningschef

Grundsärskola

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Organisation av grundsärskolan	En långsiktig hållbar organisation	Arbete utifrån utredning 2019	Utbildningschef

Mål 4

Alla barn har tillgång till en förskola där verksamheten är lärarrik

Mätmetod

Barngruppernas storlek

Barn per förskollärare

Andelen förskollärare med legitimation

Inskrivna barn per årsarbetare

Tabell 17. Nyckeltal

		2017	2018	2019	2020
Anställda i förskolan, andel (%) årsarbetare med förskollärarexamen (legitimation)	Bollebygd	62	56	52	
	Riket	43	43	43	
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	Bollebygd	6,0	6,1	5,5	
	Riket	5,1	5,1	5,2	

Hur ska målet nås

Verksamheten i Bollebygds förskolor ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt ha sin utgångspunkt i styrdokumentet. Påvisbar betydelse för framgångsrikt arbete i verksamheterna är att skapa goda relationer och ha höga förväntningar mellan vuxna och barn. Förskolläraren ska ha god förmåga att fokusera på vad, som är väsentligt i undervisningen. Förskollärarens kompetens, förmåga och engagemang är de undervisningsrelaterade faktorer som i högsta grad påverkar resultatet.

Förskolläraren skapar förutsättningar för barns lärande samt har vetskapen om hur detta ska kunna utvecklas. Förskolläraren ska förstå barnets meningsskapande genom att tolka hur världen ter sig utifrån det enskilda barnets perspektiv. Förskolan ska under dagen ha en struktur där

verksamheten växlar mellan individ- och gruppnivå för att kunna påverka barnet i lärandet. Alla barn i Bollebygds kommun ska ha tillgång till en förskola där verksamheten är lärorik.

Det är av vikt att man har en undervisningsmiljö, som stödjer och strukturerar barns lärande och utveckling. En miljö där förskolläraren leder kunskapsutvecklingen, skapar delaktighet och utmanar och stimulerar genom att variera undervisningen och sätta mål och förväntningar lite bortom kunskaps horisonten. Ett av verktygen för undervisningen är den digitala miljön, som behöver lyftas fram och användas strategiskt.

Insatser

Förutom de tre utvecklingsområden som huvudmannen har identifierat har rektorerna inom förskolan gemensamt beslutat om fyra ytterligare utvecklingsområden för att nå målet. Insatser inom samtliga utvecklingsområden har fått ställas in eller skjutas fram på grund av rådande pandemi.

Insatser som genomförts hittills:

Digital föreläsning av Ann Pihlgren kring undervisande förhållningssätt i förskolan, genomförd på kompetensutvecklingsdagen i mars

Barnhälsomöten på vissa förskolor

Öppnat ny avdelning på Nolån

Granskning av avdelningarnas systematiska kvalitetsarbete fram till mars

Minskade barngruppens storlek – inte en insats? Är ju resultatet – vad gjorde man?

Insatser som planeras att genomföras under hösten:

Språk-, läs- och skrivutvecklingens arbete för att utveckla högläsningen på avdelningar som har barn i ålder 1-3 år.

Barnhälsomöten

Kommungemensamma inskolningsrutiner

Lärsamtal kring Lpfö18

Lärsamtal undervisande förhållningssätt

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer inte att nås.

Uppföljning, utvärdering och analys

Den 16 mars 2020 beslutade utbildningsnämnden att tillfälligt ändra nämndens regler för förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem. Ändringen innebar att barn som hade rätt till plats i förskola på grund av att vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös och arbetssökande inte hade rätt till plats i förskola som drivs av Bollebygds kommun. Beslutet gällde från och med den 17 mars 2020. Beslutet förlängdes vid flera tillfällen och gällde fram till och med den 3 juli 2020. Bakgrunden till beslutet var att den höga smittspridningen av covid-19 och Folkhälsomyndighetens rekommendation om att stanna hemma även vid lätta förkylningssymtom fick stor påverkan på förskolan. Trots att beslutet saknade lagstöd och innebar en inskränkning av vissa barns rätt till förskola bedömdes det nödvändigt för att klara personalförsörjningen och arbetsmiljöansvaret inom verksamheten. En konsekvens av att dessa barn inte varit på förskola under flera månader är en del av barnen kommer behöva extra inskolning när de kommer tillbaka till förskolan. Personalen behöver även arbeta särskilt mycket med att skapa/återskapa trygga relationer med dessa barn.

Förutom beslutet om 15-timmars barnen har verksamheterna fått prioritera att skapa en hållbar organisation och lösa det dagliga arbetet så bra som möjligt med fokus på omsorg och tillsyn. Detta har påverkat det systematiska kvalitetsarbetet i stor utsträckning där de flesta planerade insatser och aktiviteter inom identifierade utvecklingsområden har fått ställas in. Det har även påverkat den planerade undervisningen som inte har kunnat genomföras i den utsträckning som skollagen och läroplanen för förskolan säger.

Under hösten står verksamheten inför utmaningen att återuppta den planerade undervisningen och insatser i den annorlunda vardag som pandemin innebär.

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Språkutveckling	Kommunikationshöjande		Rektor förskola

Mål 5

Alla elever i fritidshemmen har tillgång till en verksamhet där deras utveckling och lärande stimuleras samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation

Mätmetod

Tabell 18. Nyckeltal

		2017	2018	2019	2020
Antal inskrivna elever per årsarbetare	Bollebygd	17,9	20,0	21,3	
	Riket	21,2	20,5	20,7	
Antal elever per avdelning	Bollebygd	35,9	35,4	42,09	
	Riket	39,7	39,2		
Andel (%) årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen	Bollebygd	46	54	43,7	
	Riket	39	37	36,6	

Hur ska målet nås

Undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan genom att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt och upplevelsebaserat och utgå från elevernas behov, intressen och initiativ. Betydelsefulla inslag i undervisningen ska vara lek, rörelse och skapande med estetiska uttrycksformer samt utforskande och praktiska arbetsätt för att främja elevernas fantasi, inlevelse och samarbetsförmåga. Undervisningen i fritidshemmet kompletterar även genom att erbjuda eleverna rekreation och vila för hälsa och välbefinnande.

Verksamheten i Bollebygds fritidshem ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt ha sin utgångspunkt i styrdokumentet. Påvisbar betydelse för framgångsrikt arbete i verksamheterna är att skapa goda relationer och ha höga förväntningar mellan vuxna och elever. Pedagogerna på fritidshemmen ska ha god förmåga att fokusera på vad, som är väsentligt i undervisningen och att eleven ges regelbunden återkoppling. Pedagogernas kompetens, förmåga och engagemang är de undervisningsrelaterade faktorer som i högsta grad påverkar resultatet.

Det är av vikt att man har en undervisningsmiljö, som stödjer och strukturerar elevens lärande och utveckling. En miljö där pedagogerna leder kunskapsutvecklingen, skapar delaktighet och utmanar och stimulerar genom att variera undervisningen och sätta mål och förväntningar lite bortom kunskaps horisonten.

Insatser

Under rådande pandemi har aktiviteter ute och uteleken varit i fokus. Flera av skolorna har skapat möjlighet till spel och lekar utomhus så som gagarink³ och aktivitetsbana på skolgården.

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer att nås

Uppföljning, utvärdering och analys

Tabell 19. Enkät svar

Utvärdering görs regelbundet under året. Här redovisas resultatet för v. 23-23 alt. 45-46	Instämmer helt	Varken ja eller nej	Instämmer inte alls
Jag lär mig nya saker på fritids	61,4	23,9	14,7
Jag har kompisar på fritids	86	13	1
Jag är en bra kompis	87,5	12	0,5
Jag får vara med och dokumentera vad vi gör på fritids	48	25	27
Jag får möjlighet att återhämta mina krafter på fritids	69	15	16

Fritidshemmen jobbar mycket med värdegrundsfrågor sammankopplande med de aktiviteter som görs under dagen. Man skapar delaktighet genom fritidsråd och demokratiska processer.

På grund av rådande pandemi har många aktiviteter flyttats utomhus. Tydligt är att pedagogerna är aktiva i uppstarten av en aktivitet. Eleverna är nyfikna och vill gärna lära sig och vara delaktiga i det som pedagogerna gör. Utevistelsen har utvecklat elevernas rörelseförmåga, då både under de styrda aktiviteterna men också den spontana leken.

Pedagogerna ser en utveckling och ett lärande på fritidshemmen men behöver tillsammans med eleverna sätta ord på detta. Från elevernas perspektiv så uppfattar man inte sitt lärande under en lek, vilket de behöver få hjälp med att synliggöra.

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Utveckla arbetet med elever i behov av stöd	Följa upp granskningen som genomförts på uppdrag av skolchef	Följa upp granskningen	Utbildningschef
		Implementera processen	Utbildningschef

³ [Gagaboll](#)

Mål 6

Alla barn och elever ska tillförsäkras en miljö som präglas av trygghet och studiero

Mätmetod

Förskolor och skolor ska ha aktuella planer gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Hur ska målet nås

Värdegrundsarbetet sker överallt och hela tiden. Barn och elever ska känna sig trygga och få vara de personer, som de vill vara. De ska kunna påverka sin egen skolsituation genom delaktighet och inflytande och samtidigt utveckla förmågor för att aktivt kunna verka i demokratin.

Arbetet med värdegrunden kan inte skiljas från undervisningen. Det praktiseras av alla i det arbete som genomförs i förskolan och skolan. I klassrum, på skolgården, vid samlingen och mellanmålet. Barn och elevers individuella rättigheter ska främjas samtidigt som deras demokratiska kompetenser utvecklas i samspel med andra.

Det är förskolans och skolans uppdrag att se till att alla barn och elever, får pröva och utveckla sina förmågor och sina intressen. Alla barn och elever, har också rätt till en utbildning fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Insatser

Samtliga enheter arbetar ständigt med värdegrundsfrågor där trygghet och studiero ingår. Man genomför bl.a. enkäter för att synliggöra det som är skolans styrkor och svagheter. Eleverna får svara på hur skolan är när den är som bäst.

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer att nås

Uppföljning, utvärdering och analys

Samtliga enheter har en plan för arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, det som ibland kallas för likabehandlingsplan. Flickor och pojkars jämställdhet har lyfts då det är en förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser. Det sker i en ständig diskussion i klassrummet så väl på rasten på skolgården.

Vid förfrågan om eleverna i årskurs Fk-6 känner sig trygga i skolan har 80 % svarat positivt på det

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Alla elever ska känna sig trygga	Aktualisera arbetet för trygghet och studiero	Ta fram stödmaterial för rektorer	Utbildningschef

Mål 7

Bollebygds kommun ska vara en kommun som erbjuder förutsättningar för ett jämlikt och berikande kultur- och fritidsutbud för hela befolkningen i livets alla skeden

Mätmetod

Tabell 20. Nyckeltal

		2017	2018	2019	2020
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år	Bollebygd	13,6	12,9	12,9	
	Riket	14,0	13,2	12,4	
Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka	Bollebygd	40	40	40	
	Riket	53	55		
Kostnad kulturverksamhet, kr/inv	Bollebygd	868	843	879	
	Riket	1 294	1 336	1 351	
Kostnad fritidsverksamhet, kr/inv	Bollebygd	606	582	565	
	Riket	1 708	1 751	1 782	

Hur ska målet nås

Genom ett helhetsperspektiv för den fria tiden inom kultur och fritid ges alla invånare möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid i livets alla skeden. En aktiv och meningsfull fritid är en välfärdsfråga och utgör en starkt bidragande faktor för folkhälsa och livskvalitet. Oavsett ekonomiska, sociala, kunskapsmässiga och fysiska förutsättningar, liksom ålder, kön, könsidentitet/könsuttryck, sexuell läggning och kulturell bakgrund, har invånarna rätt till en meningsfull fritid.

Kultur- och fritidsverksamhet stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration. Kultur- och fritidsverksamhet är tillgänglig för alla och bidrar till människors livskvalitet och gör kommunen attraktiv för både boende och besökare.

Enligt Bibliotekslagen ska biblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. Även barn och unga är en grupp som ska ägnas särskild uppmärksamhet med fokus på språkutveckling. Detta är ett led i att biblioteken ska ha ett ännu större fokus på vissa grupper och därmed öka jämlikheten och mångfalden.

Insatser

Arbetet med utvecklingsområdena har påverkats av den rådande pandemin.

Biblioteksdigitaliseringen har både stannat upp och ökat, delar som e-bokslån och annan digital service tar mer och mer utrymme i bibliotekets utbud. Under våren 2020 har kommunen fullt ut börjat använda bokningstjänsten eserve för idrottshallar och de flesta offentliga lokaler som är bokningsbara för allmänheten. Strax innan sommaren blev en ny entré för filialbiblioteket i Töllsjö klar. Arbetet med att ta fram nya riktlinjer för föreningsstöd pågår och planeras vara klart att börja gälla 2021. Till det hör också en ytterligare digitalsatsning för föreningarnas ansökningsprocesser. Kulturplanearbetet påbörjades i början på året men har stannat upp under våren.

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer delvis uppnås.

Uppföljning, utvärdering och analys

Antalet invånare i Bollebygd växer, kommunen ekonomiska satsningar har dock inte vuxit i samma takt. Det gör att Bollebygds kommun satsar mindre för varje år i förhållande till folkmängd. Tyvärr hamnar vi därmed långt bak i nationella mätningar när det gäller kultur och fritidsverksamhet. (284:e plats av Sveriges 290 kommuner). Faktorerna är flera som talar mot att åstadkomma bättre mätvärden, exempel är att föreningarna i Bollebygd äger sina egna anläggningar, den öppna fritidsverksamheten för ungdomar ligger under socialtjänsten och tappar därmed mätvärden. Bollebygds kommun har inte investerat i kultur eller fritidslokaler de senaste 15 åren. Vi har nolltaxa för kommunala lokaler vid de flesta föreningsengagemang vilket gör att vi har mycket låga intäkter på området, detsamma gäller kulturskola som vi köper tjänst från Härryda via ett samarbetsavtal. Avtalet säger att Härryda tar intäkten på verksamheten.

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Biblioteksdigitalisering			Enhetschef

3.3 Sammanställning prognos för måluppfyllelse

Tabell 21.

Nr	Mål	Prognosen är att målet kommer att...		
		uppnås	delvis uppnås	ej uppnås
Arbete och företagande:				
1	Kommunen ska vara en attraktiv och bra arbetsgivare.			X
Trygghet, uppväxt och åldrande:				
2	Eleverna i Bollebygds kommun ska ha uppnått fullföljda studier (fullgjorda gymnasiestudier).			X
Nämndens egna mål:				
3	Alla elever är behöriga till gymnasieskolan			X
4	Alla barn har tillgång till en förskola där verksamheten är lärarik			X
5	Alla elever i fritidshemmen har tillgång till en verksamhet där deras utveckling och lärande stimuleras samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation	X		
6	Alla barn och elever ska tillförsäkras en miljö som präglas av trygghet och studiero	X		
7	Bollebygds kommun ska vara en kommun som erbjuder förutsättningar för ett jämlikt och berikande kultur- och fritidsutbud för hela befolkningen i livets alla skeden		X	
	Summa			

3.4 Utredningsuppdrag

Samtliga nämnder åläggs uppgiften att effektivisera sina verksamheter utan avkall på service, t e x genom att utvärdera synergier mellan dels förvaltningar i kommunen, dels med andra kommuner.

Utbildningsnämnden effektiviserar genom samverkar med andra nämnder både inom och utanför den egna kommunen. Inom kommunen finns t.ex. samverkan med socialnämnden i frågor som integration, skolnärvaro och ledarutveckling. Utanför kommunen finns en samverkan främst med

kommunerna i Sjuhärad inom verksamhetsområdena fritid, kultur, bibliotek, gymnasium och vuxenutbildning.

Med syfte att effektivisera och möjliggöra har nämnden under 2020 bl.a. deltagit i följande:

Regionalt Västra Götaland

- VI-projektet där målet är att unga vuxna som varken arbetar eller studerar, ska äga sin egen framtid, förbättra sin hälsa och närma sig jobb eller studier. Vi-projektet ägs av VGR Folkhögskoleförvaltningen och medfinansieras av ESF. Samverkanspartners i projektet är kommunalförbunden i Fyrbodalen och Sjuhärad, Rädda Barnen, fyra folkhögskolor, vuxenutbildningen i Borås, Trollhättan och Vänersborg samt 16 kommuner.
- Plugg innan som handlar om att unga skal fullfölja sina grundskolestudier så att de blir behöriga till gymnasiet. Projektet fokuserar på vetenskapligt beprövade metoder och förhållningssätt.

Delregionalt kommunalförbundet Boråsregionen

- arbete kring utveckling av en gemensam vuxenutbildning med Borås stad, en vidgning av nuvarande samverkan kring yrkesvux.
- samverkan kring ett gemensamt biblioteksdatasystem, det system som biblioteken använder för att hålla ordning på samlingar och för att kunna presentera en sökbar sida ut mot allmänheten. Det ger en unik möjlighet att starta ett samarbete över kommungränserna och skapa ett gemensamt bibliotekskluster där invånarna i kommunerna kan dela på bibliotekens resurser, för att det ska fungera behöver kommunerna gemensamt upphandla och samverka kring ett nytt biblioteksdatasystem.

Kommunal nivå

Under delåret har mycket av samverkan med socialförvaltningen inte genomförts av olika anledningar. Det finns intentioner att återuppta den samverkan som funnits tidigare och förvaltningsledningarna har möten inbokade i höst. Det är oerhört viktigt att det finns en samverkan mellan förskola, skola, funktionsnedsättning och socialtjänst.

4. Ekonomi

4.1 Budget och budgetändringar

Tabell 22.

Verksamhet	Beslut utbildningsnämnden	Välfärds- miljarderna	Löneökning 2020	Aktuell budget
Förskola	-64 617		-1 570	-66 187
Fritidshem	-20 020		-379	-20 399
Förskoleklass, grundskola	-128 510		-2 222	-125 952
Grundsärskola	-4 780	-2 400	-92	-7 272
Gymnasium, IM och gymnasiesär	-43 875		-27	-43 902
Vuxenutbildning	-2 746		0	-2 746
Kultur, fritid & turism	-10 617		-49	-10 666
Gemensam utbildning	-671		-11	-682
Nämnd	-944		0	-944
Totalt	-272 000	-2 400	-4 350	-278 750

Belopp är i tkr.

Den del av välfärdsmiljarderna som tilldelades utbildning lades på grundsärskolan. Nämnden har tilldelats budget för löneökning 2020, där budget för bl.a. Kommunal är utfördelad även om avtalen inte är klara ännu.

4.2 Nämndens resultat och prognos

Tabell 23.

	Jan-aug 2020		Jan-aug 2019	Helår 2020		Helår 2019
	Utfall	Avvikelse	Utfall	Prognos, utfall	Prognos, avvikelse	Utfall
Intäkter:						
Taxor och avgifter	5 141	-248	5 004	7 835	-248	7 565
Bidrag	14 071	5 344	12 309	19 243	6 153	19 243
Försäljning	3 840	278	4 753	4 877	-466	6 522
Summa intäkter	23 051	5 374	22 066	31 955	5 439	33 331
Kostnader:						
Bidrag	-669	1 160	-854	-2 677	66	-2 066
Köpt verksamhet	-48 366	552	-46 718	-71 281	2 096	-71 452
Personal	-97 296	4 604	-99 963	-157 106	3 343	-156 104
Lokaler	-19 502	-1	-19 501	-29 253	-1	-29 453
Övriga kostnader	-25 003	597	-25 849	-42 866	-4 467	-39 782
Kapitalkostnader	-772	-75	-777	-1 144	-99	-1 164
Summa kostnader	-191 607	6 836	-193 662	-304 327	938	-300 021
Nettokostnad	-168 556	12 210	-171 596	-272 372	6 377	-266 690
Budgetram	-180 766		-174 571	-278 750	0	-270 091
Resultat			2 975		6 377	3 401

Det har inkommit mer intäkter i form av bidrag än budgeterat. Det beror främst på att coronaersättning sjuklöner som ej budgeterats för, högre momsstatsbidrag p.g.a. köpt gymnasieplatser och att man vid årets ingång inte budgeterat för osäkra bidrag utbildning inte fått beslut på ännu men som sedan beviljats.

Bidragskostnader till föreningar har ännu ej till fullo utbetalts för året då man i många fall behöver invänta årets slut innan man kan utbetala samtliga.

Lönekostnaderna är lägre än budgeterat jan-aug och jmf 2019 på grund av den personalneddragning som gjordes under 2019 för att nå budget i balans och som i år får helårseffekt samt att man vid sjukfrånvaro haft svårt att skaffa vikarier eller att vikarier ej behövts då barnantalet/elevantalet också varit lågt p.g.a. Corona.

Inköpen är också lägre än budgeterat och jmf 2019 på grund av att mycket inte kunnat genomföras p.g.a. pandemin.

Tabell 24.

Verksamhet	Januari-augusti 2020			Helår 2020		Helår 2019
	Utfall netto-kostnad	Budget	Avvikelse nettokostn-budget	Prognos netto-kostnad	Avvikelse nettokostn-budget	Utfall netto-kostnad
Förskola	-38 289	-43 138	4 849	-61 687	4 500	-60 767
Fritidshem	-12 878	-13 306	428	-20 199	200	-18 514
Grundskola F-9	-79 837	-80 574	737	-126 752	-800	-130 566
Grundsärskola	-2 523	-4 661	2 138	-5 872	1 400	-2 089
Gymnasieskola, gymnsär	-27 392	-29 158	1 766	-43 302	600	-40 174
Vuxenutbildning	-1 836	-1 823	-13	-2 946	-200	-3 289
Fritid/kultur	-4 921	-7 045	2 124	-10 266	400	-9 824
Gemensamt bildning	-438	-445	7	-682	0	-720
Nämnd	-441	-616	175	-644	300	-747
Totalt	-168 554	-180 766	12 211	-272 350	6 400	-266 690

Förskola

Verksamheten förskolan prognostiserar ett resultat på 4 500 tkr för helåret. Verksamheten har lägre barnantal än budgeterat och skall genom det visa ett överskott. Coronapandemin har, liksom för flertalet av utbildnings verksamheter, ytterligare utökat det positiva resultatet.

Verksamheterna har haft få barn, många ordinarie medarbetare sjuka och full ersättning för dessa samt få timvikarier. Kommunen säljer färre och köper färre förskoleplatser än budgeterat. Nettokostnaden har minskat jan-aug jämfört med föregående år med 3,9% men prognosticeras öka med 1,5 % sett på helåret. Ökningen mellan jan-dec och utfallet jan-aug beror främst på föregående års prognostiserade underskott och att de åtgärder för budget i balans som genomfördes fick fullt utslag först till höstterminen. Kostnaderna på vårterminen har varit låga p.g.a. av ovan men antas öka något till hösten bl.a. då full ersättning för sjuklöner inte längre erhålls och att statsbidrag för Mindre barngrupper endast beslutats för vårterminen och ej beviljats för höstterminen. Man har också beslutat köpa in utomhusarbetskläder till förskolan under hösten.

Fritidshem

Verksamheten fritidshem prognostiserar ett resultat på 200 tkr för helåret och följer sin budget i stort.

Nettokostnaden har minskat jan-aug jämfört med föregående år med 1,7% men prognosticeras öka med 9,1 % sett på helåret. Ökningen kan tyckas stor, men små prognosförändringar inför hösten i personalkostnader samt att man gör uteblivna inköp slår mer på en verksamhet med lägre budget.

Grundskola F-9

Verksamheten grundskola prognostiserar ett resultat på -800 tkr på helåret. Detta är första gången grundsärskolans prognos är separerad från grundskolan och för jämförelse får de ses ihop. Prognosen för dem gemensamt är 600 tkr. Efter april har 2 400 tkr i välfärdssatsning tillkommit grundsärskolan och utan dessa skulle prognosen ligga på -1 800 tkr vilket innebär att den gemensamma prognosen inte förändrats nämnvärt sedan april exkluderat tillskottet. Personalkostnaderna för verksamheten är fortsatt högre än budgeterat. Detta beror på antalet barn med omfattande stödbehov samt att antalet elever i grundsärskola fortsätter öka, liksom för övriga kommuner i närområdet och riket. Den högre kostnaden för särskoleeleverna har tagits från grundskolans ram. Det finns en osäkerhet kring om skolkostnaderna för ett par elever rymms inom budgetramen på helår. I nuläget bedömer Utbildningsnämnden att det är så men situationen kan förändras utifrån förutsättningar och nya omständigheter. Det är elever med en omfattande problematik och flera funktionsnedsättningar.

Verksamheterna upplever också det svårt att göra ytterligare besparingar pga. de begränsningar som storleken på klassrummen utgör samt den generella lokalbristen.

Nettokostnaden har minskat jan-aug jämfört med föregående år med 5,1% och prognosticeras minska med 2,9 % sett på helåret. Ökningen mellan jan-dec och utfallet jan-aug beror främst på föregående års prognostiserade underskott och att de åtgärder för budget i balans som genomfördes fick fullt utslag först till höstterminen. En annan faktor är också att budget och tillhörande kostnader flyttats från grundskola till grundsärskolan.

Grundsärskola

Verksamheten grundsärskola prognostiserar ett resultat på 1 400 tkr på helåret. Detta beror till viss del på tillskottet i välfärdssatsning på 2 400 tkr som tillkom efter apriluppföljning.

Verksamheten har tidigare ej heller fått separata volymtillskott, beloppsnivåer för elevgruppen eller ej haft en renodlad form från skolan då alla elever varit integrerade i grundskolan. Detta har gjort att personalkostnader och andra kostnader som härrör till grundsärskolan inte givet konterats på grundsärskolan och därmed hållits frånskilda skolan.

Nettokostnaden har ökat jan-aug jämfört med föregående år med 172,2% och prognosticeras öka med 181,1 % sett på helåret. Ökningen beror på att budget och tillhörande kostnader flyttats från grundskola till grundsärskolan. Budgeten för särskolan har varit så pass liten tidigare att en mindre förändring ger stort utslag.

Gymnasieskola

Verksamheten gymnasieskola prognostiserar ett resultat på 600 tkr för helåret. Prognosen baseras för våren på sammanställda kostnader för köpt gymnasieverksamhet för vårterminen som då antagits för helåret. I prognosen för våren låg busskortskostnader medräknad som kostnad för köpt verksamhet vilket gjort att aprilprognosen var långt sämre än nu vid delåret.

Nettokostnaden har ökat jan-aug jämfört med föregående år med 5,1% och prognosticeras öka med 7,8 % sett på helåret. Elevantalet har ökat med 3,6% jmf prognos jan-aug 2019.

Förvaltningen har nästan ingen påverkansmöjlighet på kostnadsökningen nästan allt beror på köpta platser hos annan utförare.

Vuxenutbildning

Verksamheten vuxenutbildning prognostiserar ett resultat på -200 tkr för helåret. Antalet ansökningar har och kan komma att öka ännu mer på hösten på grund av Coronapandemin och rådande konjunkturläge. Prioriteringar görs vid beviljningar utifrån budget och lagstiftning. Nettokostnaden har ökat jan-aug jämfört med föregående år med 21,6% (326 tkr i kostnader som inkommit i kostnader före stängning jämfört föregående år) och prognosticeras minska med -10,4 % sett på helåret (343 tkr lägre kostnader på helåret jmf fg år). Även storleken på internreglering för SFI-intäkter mellan UN och SN påverkar.

Fritid/kultur

Fritid och kultur prognostiserar ett resultat på 400 tkr för helåret. Förändringen och det positiva resultatet härrör från lägre personalkostnader än budget på grund av sjukfrånvaro och den fulla ersättningen för sjuklönerna. Samtidigt är det arrangemang som inte kunnat genomföras såsom Schools out och barnteatrar vilket ytterligare bidrar till resultatet. Nettokostnaden har minskat jan-aug jämfört med föregående år med 11,0 % och prognosticeras öka med 4,5 % sett på helåret. Att det är så pass lägre jämfört föregående års jan-aug beror på att samma mängd bidrag inte utbetalats under perioden, inte heller köpt verksamhet (musikskola) eller inköp har gjorts i samma utsträckning.

Gemensamt

Verksamheten prognostiserar ett nollresultat för helåret. I verksamheten ingår personalkostnader för de som arbetar mot nämnd och dyl. Ingen generell volymbuffert kvarstår 2020. Nettokostnaden har minskat jan-aug jämfört med föregående år med 5,4 % och prognosticeras minska med 5,3 % sett på helåret. Ingen volymbudget finns kvar på gemensamt.

Nämnd

Nämnden prognostiserar ett resultat på 300 tkr för helåret. Nettokostnaden har minskat jan-aug jmf fg. år med 15,4 % och prognosticeras minska med 13,8 % sett på helåret. Nämnden minimerar fortsatt antalet sammanträden för att anpassa sig för rådande pandemi och föreskrifter från myndigheter.

4.3 Prognoserna under året

Tabell 25.

Verksamhet	Februari	April	Augusti	Oktober	December	Avvikelse fg prognos
Förskola	1 300	2 000	4 500			2 500
Fritidshem	400	600	200			-400
Grundskola F-9	-1 800	-1 700	-800			2 300
Grundsärskola	*	*	1 400			*
Gymnasieskola	-100	-800	600			1 400
Vuxenutbildning	0	-100	-200			-100
Fritid/kultur	0	0	400			400
Gemensamt	0	0	0			0
Nämnden	200	300	300			0
Totalt	0	300	6 400			6 100

Utbildningsnämnden har lämnat tre prognoser under året.

Prognosen har förändrats mycket mellan april och augusti. Gemensamt för samtliga verksamheter som utbildning har i egen regi är att Corona har haft stor påverkan på dess kostnader och därigenom prognoser. Sedan aprilprognosen har utbildning fått 1 755 tkr i fullständig ersättning för sjuklöner april-juli, vilka har inkommit maj-aug. Sjuklönerna samma period 2019 uppgick till 858 tkr utan ersättning, alltså mer än en fördubbling. Samtidigt har timlönerna för april-juli 2020 uppgått till 813 tkr. För 2019 låg de under samma period på 1 242 tkr.

Sammanfattningen är att verksamheterna har haft dubbelt så höga sjuklönekostnader vilket innebär att många ordinarie personal varit borta, att dessa kostnader har ersatts till fullo och ej belastat verksamheterna samtidigt som man har haft långt lägre timlönekostnader än föregående år.

Corona har även påverkat andra kostnader som bidragit till förbättrat resultat t.ex. att man inte kunnat genomföra utbildningar, Schools out eller andra arrangemang.

4.4 Investeringar

Tabell 26.

Verksamhet	Typ av investering	Utfall	Prognos	Budget 2020	Avvikelse progn-budg
IT		-119 831	-200 000	-200 000	80 169
Reinvesteringar		-1 047 615,35	-1 300 000	-1 300 000	252 384,65
SA:UN		-119 831	-1 500 000	-1 500 000	332 553,65
Digitalisering KS	Programmering	-83 820	-400 000	-400 000	316 180
SA:KS		-83 820	-400 000	-400 000	316 180

Utbildningsnämnden har redan genomfört många av de planerade investeringarna för året. IT utbildning har bl.a. ersatt gamla projektorer och investerat i FunTable i förskolan; låga bord med bildskärm som bidrar till ett interaktivt lärande då alla kan samlas och gemensamt lösa problem. Avdelningarna har bl.a. investerat i nya klassrumsuppsättningar, ljuddämpande åtgärder och solskydd över sandlådor.

Utbildning har tilldelats 400 tkr i investeringsmedel av KS digitaliseringsmedel. Av dessa har man börjat göra inköp av bl.a. programmeringslådor för eleverna och ny AR/VR- utrustning.

4.5 Övrigt

4.6 Föreningsinvesteringsstöd

Enligt beslutade riktlinjer för kommunens stöd till föreningar (KF 2012-12-12) finns investeringsstöd. Det finns bl.a. anläggningsstöd och stöd för ny-, om- och/eller tillbyggnad. Ansökan om anläggningsstöd ska inlämnas till Bollebygds kommun senast 31 januari, året innan det år bidrag önskas. Samtliga beviljade anläggningsstöd utbetalas med 40 % av verkliga redovisade kostnader, dock max beslutat anslagsbelopp. Beslut fattas av kommunfullmäktige och gängse arbetsordning har varit att nämnden har lämnat ansökningarna till kommunstyrelsen för beredning. För 2019 fanns tre ansökningar som utbildnings- och omsorgsnämnden (2018-03-12 § 18) skickade till KS-au.

I budget för 2019 fanns inga föreningsinvesteringsstöd med. I mål och budget för 2020-2022 beslutad av Kommunfullmäktige 2019-11-14 § 151 är en ny ordning genomförd.

Utbildningsnämnden har tilldelats 300 tkr för ändamålet. Då ansökningarna motsvarar 407 544 kronor har Utbildningsnämnden beslutat att bevilja 74 % av ansökt belopp.

Tabell 27. Ansökningar föreningsstöd

Förening	Åtgärder	Total kostnad	Ansöker om	Beviljat belopp
Ansökningar 2019				
Bollebygds hembygdsförening	Fasad och takförbättring	122 000	48 800	36 112
HIF	Bevattningsanläggning	199 062	79 624	58 922
Karateklubben	Omklädningsrum	400 000	160 000	118 400
Ansökningar 2020				
Gesebols byalag	Utegym, digilås och hjärtstartare	297 800	119 120	88 149

4.7 Statsbidrag och andra bidrag/projekt

Av de riktade statsbidragen till kommunerna utgörs en stor del av bidragen till skolan. Det handlar om mellan 40 till 60 olika bidrag, där många är små och/eller omgärdade med detaljstyrande regler. Bidragen är av olika karaktär och går till olika ändamål. Gemensamt för flera statsbidrag är att kommunerna inte får minska egna kostnader utan skall öka med stöd av statsbidragen. Ett av de större statsbidragen är bidraget för likvärdig skola. Det här statsbidraget ska gå till att utöka huvudmannens resurser för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklass och grundskolan. Dock ersätter det andra bidrag som funnits tidigare. Statsbidragen går mot att grundas på socioekonomiska index. De faktorerna är bl.a. vårdnadshavares utbildningsnivå, antal invandrad till Sverige, vårdnadshavares inkomst, kön, ekonomiskt bistånd, antal syskon mm. Bollebygd har en gynnsam socioekonomisk struktur och kommer därför inte att få del av bidragen i så stor utsträckning.

Utbildningsnämnden söker andra bidrag och projekt från ex ESF, Västra Götalandsregionen, EU, Kulturrådet m.fl.

Tabell 28. Statsbidrag

Projekt	Statsbidrag PROJ	Beslutat belopp 2018	Beslutat belopp 2019	Beslutat belopp 2020
0003	En skola för alla	103 000	218 000*	
0004	Likvärdig skola	703 849	2 572 031	3 967 396
0005	Plug Innan	317 100	522 900	Ca 300 000
0008	Ökad Jämlikhet	508 891	0	0
0015	Entreprenörsskap skolan	75 000	0	0
0016	Stärkt folkbibliotek KUR	200 000	100 000	300 000
0017	Musik-&Kulturskolebidraget KUR	250 000	176 000	
0022	Högskolestudier i specialpedagogik	363 400	396 480	Ca 115 640 (vt)
0028	Atlas Peru-resa	5000	128 000	
0039	Elevhälsa spec.ped insatser	767 900 kr	461 500	
0061	Inköpsstöd bibliotek KUR	40 000	40 000	40 000
0071	Simskola förskoleklass	0	0	0
0078	Kvalitetssäkrande åtgärder	517 496	526 568	490 360
0130	Lärarlönelyftet	1 973 456	1 049 457+ht	2 200 000
0259	Barn- och ungdoms kulturplan	0	0	0
0180	Erasmus +	271 042	0	
0231	Skapande skola Kulturrådet	220 000	200 000*	
0254	Karriärtjänster	977 500	1 007 067	1 000 000
0259	Barnomsorg OB-tid, nattis	163 582	106 920+ht	
0292	Mindre barngrupper skolverk	246 000	941 434	524 566+ht
0297	Lågstadiesatsning	1 710 294	1 735 568	880 161+ht
0304	Sommarlovsaktivitet	134 204	114 553	
0313	Fritidshemssatsning	436 982	451 188	
0009	Introduktionsprogram	0	102 437	?
0294	Lovskola	19 500	42 000+ övriga	
0044	Lärarlyftet	5 625	13 125	
0007	Bokgåva i förskolan	30 028	0	0
0060	Nyanländas lärande	121 900	0	0
Akt 211	Maxtaxa	2 642 926	2 444 780	2 093 460
		5 551 591	9 134 552	7 921 223

* jan-sept

5. Prestationer

Tabell 29.

Budgeterade prestationer för Utbildningsnämnden 2020	Prognos helår 2020	Förändring	Budget-ram 2020	Budget-ram 2019	Budget-ram 2018
Antal barn i förskola (folkbokförda i Bollebygd)	524	-36	560	575	560
- varav köpt verksamhet	41	-9	50	47	43
- såld verksamhet	11	-5	16	17	17
Antal elever i förskoleklass (folkbokförda i Bollebygd)	137	-	137	133	135
- varav köpt verksamhet	29	-2	31	31	30
- såld verksamhet	1	-3	4	7	3
Antal elever i grundskola år 1-9* (folkbokförda i Bollebygd)	1 177*	-23	1 200*	1 163*	1 157*
- varav köpt verksamhet	199	-7	206	208	225
- såld verksamhet	29	-	29	30	29
Integrerad särskola och grundsärskola* (folkbokförda i Bollebygd)	13*	+3	10*	10*	3*
- varav köpt verksamhet	3	+1	2	-	-
- såld verksamhet	1	+1	0	-	-
Antal elever i fritidshem (folkbokförda i Bollebygd)	547	-23	570	563	560
- varav köpt verksamhet	114	-8	122	136	135
- såld verksamhet	11	-5	16	14	14
Antal elever i gymnasiet (folkbokförda i Bollebygd)	370	+5	365	343	338
- varav i egen regi	12	-1	15	15	10
- varav gymnasiesår	3	-1	4	4	4
- såld verksamhet	0	-	0	0	1

I tabellen ovan redovisas i tur och ordning prognostiserade prestationer för helåret, förändring mellan prognos och budgetramen, prestationer i budgetramen tagen utav KF samt budgetram 2020, 2019 och 2018. Grundsärskoleelever har tidigare ingått i sammanställningen av grundskolans elevantal. De har nu lyfts ur och fått en egen rad, både för 2020 och bakåt.

Antalet barn i förskolan är lägre än budgeterat. Färre platser både köps och säljs. Detta beror främst på lägre elevantal och att Härryda kommun inte tar emot fler elever från Bollebygds kommun.

Antalet elever i grundskolan är lägre än budgeterat. Samtidigt har antalet sarskoleelever ökat kraftigt. I ramtilldelning har en sarskoleelev beräknats kosta lika mycket som en grundskoleelev. I realiteten kostar de 4, 6 eller 10 ggr så mycket.

Antalet gymnasieelever är även i år, något högre än budgeterat. 2020 ökades ramen därför till gymnasieskolan i internbudgeten. Medlen togs jämt fördelat från övriga verksamheters ramar.

6. Medarbetare

6.1 Personalstatistik

Tabell 30.

Utbildningsförvaltningen	Jan-augusti 2020			Jan-augusti 2019		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	236	46	282	238	44	282
Andel tillsvidareanställda (%)	84%	16%	100%	84%	16%	100%
Antal visstidsanställda	30	10	40	23	7	30
Andel visstidsanställda (%)	75%	25%	100%	77%	23%	100%
Antal timavlönade (timmar)	7644,84	2650,00	10294,84	10893,69	3723,49	14617,18
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	549,36	342,00	891	429,26	112,33	542
Andel tillsvidare m. heltid (%)	93%	91%	93%	93%	95%	94%
Sjukfrånvaro (%)	8,67%	7,08%	8,40%	6,47%	3,58%	5,95%
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	31,76%	26,47%	31,01%	41,07%	0,00%	36,62%
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	6,65%	15,78%	8,49%	6,44%	4,37%	5,87%
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	7,90%	6,63%	7,71%	4,91%	4,33%	4,82%
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	10,80%	3,05%	9,43%	8,69%	1,68%	7,64%

Förskola	Jan-augusti 2020			Jan-augusti 2019		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	95	5	100	96	6	102
Andel tillsvidareanställda (%)	95%	5%	100%	94%	6%	100%
Antal visstidsanställda	12	2	14	10	2	12
Andel visstidsanställda (%)	86%	14%	100%	83%	17%	100%
Antal timavlönade (timmar)	3841,42	409,75	4251,17	6729,09	210,25	6939,34
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	150,83	59,00	209,83	466,27	15,17	481,44
Andel tillsvidare m. heltid (%)	96,80%	80%	96,00%	95,83%	100%	96,07%
Sjukfrånvaro (%)	10,21%	10,68%	10,23%	8,91%	8,33%	8,86%
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	40,97%	16,05%	39,49%	47,83%	0,00%	43,57%
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	6,13%	7,01%	6,23%	7,80%	5,73%	7,39%
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	10,90%	20,69%	11,41%	6,51%	12,60%	6,97%
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	13,16%	13,56%	13,16%	13,05%	6,87%	12,81%

Skola	Jan-augusti 2020			Jan-augusti 2019		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt

Antal tillsvidareanställda	122	36	158	122	34	156
Andel tillsvidareanställda (%)	77%	23%	100%	78%	22%	100%
Antal visstidsanställda	18	8	26	12	3	15
Andel visstidsanställda (%)	69%	31%	100%	80%	20%	100%
Antal timavlönade (timmar)	3385,42	2091,75	5477,17	9193,26	3424,32	12617,58
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	398,53	270,50	669,03	331,77	123,48	455,25
Andel tillsvidare m. heltid (%)	90,1%	94,4%	91,1%	92%	94%	92%
Sjukfrånvaro (%)	7,10%	6,79%	7,02%	5,21%	2,49%	4,58%
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	27,93%	32,73%	29,01%	32,91%	0,00%	28,78%
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	7,29%	20,50%	10,84%	4,19%	3,64%	3,99%
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	6,39%	4,95%	6,09%	4,07%	3,03%	3,85%
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	10,80%	4,47%	9,12%	7,50%	0,85%	6,06%

Kommunen Totalt	Jan-augusti 2020			Jan-augusti 2019		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	543	116	659	534	105	639
Andel tillsvidareanställda (%)	82%	18%	100%	84%	16%	100%
Antal visstidsanställda	69	30	99	61	29	90
Andel visstidsanställda (%)	70%	30%	100%	68%	32%	100%
Antal timavlönade (timmar)	42368	21414	63783	42627	23238	65864
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	2484	1010	3493	2455	772	3227
Andel tillsvidare m. heltid (%)	88,40%	93,97%	89,38%	89,13%	96,19%	90,29%
Sjukfrånvaro (%)	9,66%	5,60%	8,84%	8,68%	3,91%	7,72%
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	35,55%	20,45%	33,62%	41,66%	17,10%	39,14%
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	6,08%	8,44%	6,73%	7,26%	4,57%	6,39%
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	9,59%	4,92%	8,68%	8,52%	3,84%	7,64%
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	11,16%	4,63%	9,98%	9,42%	3,45%	8,42%

Värt att nämna inför analysen av delårets siffror är att Sverige och världen drabbats av en pandemi vilket sätter nya och andra krav och förväntningar på oss än innan.

Antalet tillsvidareanställda medarbetare är oförändrat jämfört med samma period 2019. Antalet visstidsanställningar har ökat med 10 personer. Kan härröras till anställningar för att täcka vid frånvaron med anledning av pandemin.

Andelen tillsvidareanställda med heltid har minskat marginellt inom förvaltningen.

Mer- och övertidstimmar har ökat perioden 2020 jämförelsevis med samma period 2019. Det med anledning av pågående pandemi och föreskrifter om att stanna hemma.

Antalet timmar gjorda av timavlönade har minskat stort jämförelsevis med samma period förra året.

Sjukfrånvaron i förvaltningen som helhet har ökat påfallande jämfört med samma period 2019. Föreskrifterna för att minska smittspridningen är orsak till sjukfrånvaron. Det finns även frånvaro

kopplat till smittad av covid-19. Andelen långtidssjukskrivna har minskat något vilket innebär att korttidssjukskrivningarna har ökat.

6.2 Kompetensförsörjning

Under året har arbetet med att arbeta fram den strategiska kompetensförsörjningsplanen pausats utifrån rådande pandemi men kommer att återupptas så snart det är möjligt. Arbetet i förvaltningen har istället inriktats på att rekrytera inför de många vikariat som har uppstått då medarbetare varit frånvarande från arbetet på grund av Coronapandemin.

En viktig del av kompetensförsörjningen är att arbeta med att utveckla och behålla medarbetare genom t.ex. kompetensutveckling som chef och medarbetare har kommit överens om i den individuella utvecklingsplanen. En del av detta kunnat genomföras på förvaltningen medan annat har skjutits fram för att genomföras vid ett senare tillfälle.

6.3 Mångfald och jämställdhet

I medarbetarenkäten 2019 framkom att medarbetarna i hela organisationen hade dålig kännedom om de rutiner och riktlinjer inom mångfald och jämställdhet som finns. Det finns också en osäkerhet i organisationen om hur till exempel kränkingsärenden i en personalgrupp ska handläggas om de uppstår. Under 2020 har cheferna i förvaltningen informerat på APT inom området.

Arbetet med att kontinuerligt genomföra arbetsvärdering och lönekartläggning ur ett jämställdhetsperspektiv har under 2020 fortsatt. Kartläggningen och analysen bildar underlag för att främja lika möjligheter till löneutveckling för kvinnor och män i arbeten som är lika eller likvärdiga.

6.4 Arbetsmiljö och hälsa

Under året har rådande pandemi präglat hela arbetssättet och de utvecklingsområden som planerades i verksamhetsplanen har till största delen inte kunnat genomföras. Ur ett arbetsmiljöperspektiv har fokus varit att hantera situationen utifrån Folkhälsomyndigheten och andra myndigheters rekommendationer. Det har dels lett till att rutiner för till exempel hygien har setts över och dels till att arbetssätt har förändrats utifrån rekommendationerna. Arbetet har också varit inriktat på att genomföra verksamheten trots ökad frånvaro för både medarbetare och elever på grund av pandemin vilket påverkat arbetsmiljön i förvaltningen. Kommunen fattade tidigt beslut om att de medarbetare som har möjlighet ska arbeta hemifrån för att minska risken för smittspridning. Distansarbete har medfört förändrade arbetssätt och en annan prioritering av arbetsuppgifter för de av förvaltningens medarbetare som har möjlighet att arbeta på distans vilket påverkat arbetsmiljön både positivt och negativt. De är få av förvaltningens medarbetare som har möjlighet att arbeta hemifrån (10 medarbetare 4 % av totalen i förvaltningen) och de har i stor utsträckning gjort det.

Lsåret 2019-2020 var ett omtumlande läsår. Nämnden började med att gå in i stora förändringar utifrån att ha en budget i balans. Lsåret slutade med att under en brinnande pandemi försöka bedriva ordinarie verksamhet. Vilket fantastiskt arbete alla gör och har gjort. Det har varit av största vikt att alla tänker och tar hänsyn till att det är exceptionella tider. Man kan inte ställa samma krav som vanligt på varandra. Alla måste utgå från att alla gör så gott de kan utifrån de förutsättningar man har. Det har varit en intensiv period med mycket oro och planering för olika scenarion. Informationen uppdaterades ständigt. Det spreds och sprids många rykten och många

tyckare får spridning och utrymme på sociala medier. Det har varit en tid av att lyssna på myndigheterna och följa de råd och riktlinjer som de presenterar. Allmänna råd är inga lösa tips, allmänna råd skall följas av alla varje dag och varje minut. Det är på vetenskaplig grund vi bedriver vårt arbete likväl i kris som i normaltillstånd. En pandemi som vi nu vet blir långvarig och vi har och ska fortsätta att tillsammans bedriva verksamhet under rådande pandemi kanske fram till sommaren 2021. I samverkan har vi sett på risker med exempelvis, ökad arbetsbelastning för de som är kvar, när många medarbetare är frånvarande.

Det har varit många händelser, beslut och åtgärder utifrån pandemin under våren såsom

- Beslut om tillfällig ändring av reglerna för förskolan. Ändringen innebar att barn som har rätt till plats i förskola på grund av att vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös under tidsperioden mars tom juli inte haft rätt till plats i förskola som drivs av Bollebygds kommun. Några vårdnadshavare har lämnat klagomål kring det beslutet.
- Förskolor har samverkat och bedrivit stor del av verksamheten utomhus även så på fritidshemmen.
- Distansundervisning för gymnasiet och komvux.
- Gymnasieelever och deras vårdnadshavare efterfrågade skollunch under distansundervisningen. Det löstes av Samhällsbyggnadsnämnden som erbjöd alla ett matpaket att hämta på någon av skolorna i kommunen. En bra lösning som ca 30 eleverna nyttjade.
- Förberedelser för en stängning av skolor och förskolor och planera för tillsyn för barn vars vårdnadshavare arbetar inom samhällsviktiga funktioner.
- Entreprenadavtal med våra enskilda samt kommunala skolor/förskolor där våra barn och elever finns. Entreprenadavtalen förbereddes med stöd av lagen om tillfällig stängning av verksamheter på skolområdet vid extraordinära händelser i fredstid för att en kommun eller en fristående huvudman ska få överlämna uppgifter som rör förskola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet på entreprenad.
- På Bollebygds skolan 7-9 åt eleverna i cafeteriadeln. De hade med sig matlåda och bestick hemifrån.
- Under stor del av vårterminen var det inga resor under skoldagen till språk eller simning. Simning kommer igång nu i höst. Språkresorna startades innan sommarlovet.
- Utbildningsnämnden beslutade att rektor får möjlighet att använda distans/fjärrundervisning när vissa förutsättningar är uppfyllda.
- Med anledning av brist på personal inom lokalvård och måltid slogs Nolåns förskola ihop med Krokdals förskola samt Ekdalens förskola med Eriksgården. Det blev inte en bra lösning. Fler barn än beräknat kom och till råga på allt så fick Eriksgården en rejäl vattenläcka. Alla barn fick skickas hem. Ett kort försök som avslutades inom en vecka. Många vårdnadshavare var missnöjda med lösningen.
- Med anledning av arbetsmiljöregler kring Covid-19 gjordes en total omställning för feriearbeten där vår förvaltning bistod socialförvaltningen för att lösa feriearbeten för 32 ungdomar.
- Planeringen för Schools out avstannade och senare beslöts att ej genomföra med anledning av restriktionerna. Dock fanns flera medarbetare tillsammans med olika föreningar ute i samhället på skolavslutningskvällen.
- Inför semestern planerades för att beredskap för att fritidshem och förskola skulle kunna ta emot barn med kort varsel. Barn vars föräldrar är personal i samhällsviktig verksamhet. Sommaren avlöpte lugnt och

- Bollebygdskolans fritidshem har under flera år hjälpt fristående fritidshem under sommaren det gjordes inte denna sommar. Kommunens tre fritidshem hjälptes åt med sommaröppet såsom kommunens sju förskolor också gjorde.
- En positiv nyhet under våren var att regeringen beslutade om att alla arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden i april, maj, juni och juli. Med tanke på våra höga sjuktal så var det till stor nytta.

Vi har alla under våren stannat hemma när vi känt oss lite förkylda. Vi har tvättat våra händer ofta och länge. Vi har hållit avstånd både inomhus och utomhus. Men avstånd är svårt att hålla när man är 2 år eller när utrymmet inte medger det. Det är inte lätt med avstånd heller när man är 15 år och mesta av allt vill vara nära en viss person. Men vi hjälps åt med att påminna varandra. Det vi tillsammans som kan stoppa smittspridningen. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 april 2020 och gäller till och med 31 december 2020. Det innebär att göra det bästa möjliga utifrån förutsättningarna. Så vi fortsätter stanna hemma vid lätta förkylningssymptom, hålla avstånd, tvätta händerna, undvika fester och skydda våra +70. Någon gång tar det slut. Ett vaccin kommer nog och då kommer en ny utmaning. Då skall vi vaccinera alla elever inom vår organisation.

7. Årets verksamhet i övrigt

7.1 Organisation grundskola

Utifrån identifierat utvecklingsområde inom skolformen grundskola har en utredning kring organisation för grundskola genomförts under hösten 2019. Utredningen visar att det behöver skapas en grundskoleenhet i kommunen för att leva upp till styrdokumentens krav.

Insatser

En grupp har utsetts för att arbeta vidare med organisering och framtagande av en grundskoleenhet i kommunen.

7.2 Behörighet i grundskolan

Lärarlegitimationen genomfördes 1 juli 2015, utom i särskolan. För särskolan skulle legitimationen vara genomförd den 1 juli 2018. Den 23 maj beslutade Riksdagen att övergångsbestämmelserna för särskolan förlängs till 2021.

Enligt Skolverket var 15 procent av lärarna i grundskolan och 20 procent i gymnasieskolan behöriga att undervisa läsåret 2016/2017. För att vara behörig att bedriva undervisning i särskolans olika delar krävs i regel en behörighetsgivande lärar- eller förskolläraexamen och en speciallärarexamen.

I dagsläget har Bollebygd kommun inga lärare behöriga att undervisa i grundskola.

Insatser

Huvudmannen har möjliggjort för personal att vidareutbilda sig samt vid nyanställningar efterfrågat behörighet mot grundskolan. För tillfället är det två personal som studerar på utbildningar som kommer ge behörighet mot grundskolan. En nyanställning har gjorts där personen har behörighet mot grundskola.

7.3 Kulturplan för Bollebygds kommun 2021-2024

Demokrati och kultur är kitt som håller samman vårt samhälle och utgör varandras förutsättningar för att vi ska uppleva samhörighet. Alla kommuner ska ha en aktuell kulturplan där ledorden är samverka och att verka tillsammans. I en kulturplan samlas gemensamma resurser och man ser varandra som komplement för att de grundläggande demokratiska och mänskliga rättigheterna tillgodoses. Under arbetet med att fastställa kulturplanen kommer Bollebygds kommun bjuda in till dialog för att denna ska ligga till grund för ett spännande utvecklingsarbete där yttrandefrihet, delaktighet, inflytande och påverkan är centralt och att arbetet kännetecknas av ett vidgat deltagande.

Insatser

Arbetet med kulturplan påbörjades genom samarbete med VGR och förvaltningen under våren men stannade av under våren på grund av pandemin.

7.4 Biblioteksplan för Bollebygds kommun

Från och med den 1 januari 2014 gäller en ny bibliotekslag: (Bibliotekslag 2013:801) I lagen ställs krav på att kommuner ska anta en biblioteksplan för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Syftet med biblioteksplanen är att bryta ner nationella, regionala, delregionala och kommunala mål till tydliga uppdrag för att ge verksamheten möjlighet att fokusera på sitt syfte. Kungliga biblioteket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag till en nationell biblioteksstrategi. Uppdraget slutredovisades den 1 mars 2019. Strategin bygger på långsiktig vilja att behålla och utveckla biblioteksteksverksamheten i Sverige.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används. Uppföljning av biblioteksplanen sker i kommunens kvalitetsredovisningssystem. Med biblioteksplanen som grund gör biblioteken en årligen återkommande verksamhetsplan där verksamheten planeras, samt mål och mått för kommande år sätts upp. Uppföljning av verksamhetsplanen sker årligen i årsrapporten.

Insatser

Detta arbete följs upp i årsredovisningen.

7.5 Barnkonventionen

1 § Artiklarna 1-42 i Förenta nationernas konvention den 20 november 1989 om barnets rättigheter ska i originaltexternas lydelse gälla som svensk lag.

Insatser

Ledningsgruppen inom utbildningsförvaltningen har deltagit i en utbildning kring införandet om barnkonventionen som lag.

7.6 Minoritetsspråk

Förskolan

Det är upp till kommunerna att hantera minoritetsspråken genom att ha strategier för till exempel personalförsörjning, kompetensutveckling och organisatoriska frågor. Utöver det krävs långsiktiga och målmedvetna insatser från alla berörda aktörer för att se till att det finns personal både på kort och också lång sikt. Det kan till exempel röra sig om att samla flera barn vid vissa förskoleenheter för att kunna erbjuda en samlad verksamhet och effektivisera personalplaneringen. Bollebygds kommun har, den 15 oktober 2019, tre barn i förskolan tillhörande språkgruppen samt ett barn på köpt plats i Hindås.

Grundskolan

Rätten att få undervisning i nationellt minoritetsspråk är väldigt stark. I undervisningen i nationella minoritetsspråk ska eleven inte bara lära sig själva språket utan också lära sig om den nationella minoritetens kultur, historia och traditioner. Finska, jiddisch, meänkieli och romani chib läses enligt kursplanen i modersmål. Samiska är ett eget ämne med egen kursplan.

En huvudman är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk även om det endast är en elev som önskar sådan undervisning. En huvudman är endast skyldig att anordna modersmålsundervisning om det finns en lämplig lärare.

Bollebygds kommun har, den 15 oktober 2019, 10 elever tillhörande språkgruppen finska; Töllsjö 2 elever, Bollebygds skolan F-3 3 elever, Bollebygds skolan 4-6 1 elev och Bollebygds skolan 7-9 4 elever.

Insatser

Under läsåret har annonsering efter modersmållärare i finska gjorts i december 2019, och i juni 2020, men vi har inte lyckats rekrytera någon till den tjänsten.

7.7 Lokaler

Lokaler inom nämndens verksamheter är ett fortsatt problem. Kapacitetsutredningar är gjorda 2019 på samtliga grundskolor.

Under avvaktan på genomförande av beslutet om förskola/skola/allaktivitetshall Fjällastorp (BON2016/338) måste det från hösten 2020 finnas andra lokallösningar. Det är framförallt brådskande med lokaler för:

- En årskurs F-6 ca 80-90 elever
- Grundsärskola för två klasser och tillhörande fritidshem
- Matsalslösning för ca 200 elever

I Olsfors kvarstår problematiken med grundskolan och dess trångboddhet (BUN2012/298 och BON2017/356).

Insatser

Utbildningsförvaltningen arbetar med att förtydliga verksamhetens behov.

Under hösten har arbetet med provisoriska lokaler för centralorten kommit igång. Planen är att det skall finnas provisoriska lösningar från hösten 21. Dock finns oklarheter kring permanenta lösningar. Men beslut är fattade kring lokaliseringssuppdrag och arbete med detaljplaner.

Utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett nära samarbete i lokalfrågorna.

8. Internkontroll

8.1 Nämndens internkontrollplan

Följande internkontrollplan beslutades av nämnden att gälla för 2020:

Tabell 31.

Process rutin/system	Kontrollmoment	Kontrollansvar	Metod
Barn/elever ej ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande. Att resurser saknas	Särskilt stöd	Utvecklingsledare	dokumentgranskning
Att behörigheten i ämnen och skolformer ej finns	anställningar	Utvecklingsledare	dokumentgranskning

Barn/elever ej ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande. Att resurser saknas

En dokumentgranskning är planerad att genomföras under hösten 2020.

Att behörigheten i ämnen och skolformer ej finns

Den dokumentgranskningen som var planerad att genomföras våren 2020 har skjutits upp till hösten 2020 på grund av rådande pandemi.

8.2 Övriga delar i internkontrollen

Utbildningsnämnden har beslutat att utse utbildningschefen till skolchef för samtliga skolformerna inom utbildningsnämndens ansvarsområde. Skolchefens uppgift är att biträda huvudmannen med att se till att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs. Med föreskrifter avses samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för utbildningen.

9. Uppföljning utifrån styrdokument

Utöver de mål och nyckeltal som redogjorts för tidigare i denna verksamhetsplan och budget, ska nämnden även följa en del andra styrdokument. Dessa uppföljningar är en del i det systematiska arbete som alla enheter arbetar med för ökad måluppfyllelse och ökad kvalitet.

9.1 Klagomål

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9, 6 kap) och 4 kap. 8 § skollagen har vårdgivaren och huvudmannen skyldighet att ta emot och utreda klagomål och synpunkter. Dessa ska sammanställas och analyseras i syfte att se mönster eller trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

Tabell 32. Sammanställning av antal klagomål vårterminen 2020

Enhet	Antal klagomål	Antal där brist konstaterats	Svarat inom 3 veckor
Kultur och fritid	0		
Grundskola	2	2	
Förskola	4+7	2	11
Fritidshem	0		
Förskoleklass	0		
Gymnasieskola	0		
Vuxenutbildning	0		

9.1.1 Analys

11 klagomål har inkommit gällande förskola. Fyra av dem är allmänna då två rör nekad plats i förskola i Hindås och två gäller beslutet att inte ta emot 15-timmarsbarnen under våren pga Covid-19. Beslutet att inte ta emot 15-timmarsbarnen bedömdes som brist då skollagen inte följts. Sju klagomål gäller hopslagningen av Ekdalens förskola med Eriksgårdens förskola under pandemin där förskolorna samverkade med måltid och lokalvård. Här såg man en svårighet i att klara de krav som ställs i arbetsmiljölagstiftningen och i föreskrifterna om att minska smittspridningen. Här fann förvaltningen inga brister enligt skollagen.

Två klagomål har inkommit gällande grundskolan. Ett klagomål gäller Bollebygdskolan 4-6 där vårdnadshavaren ifrågasatte en anmälan till IFO samt att skolan inte har följt rutiner vid betygssättning då eleven fått F i ett ämne. Brister i ärendet var den senare delen där skolan nu har aktualiserat de rutiner som gäller vid betygsvarning.

Ett klagomål gäller Bollebygdskolan 7-9. Klagomålet gäller två delar – rätt till stöd samt trygghet i skolan. Förvaltningens bedömning var att det fanns brister i den första delen men inte den andra.

9.2 Kränkningar och trakasserier enligt skollagen

Både diskrimineringslagen och 6 kapitlet i skollagen har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet. Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling. Arbetet med att främja likabehandling och förebygga trakasserier och kränkande behandling är en del av det systematiska kvalitetsarbetet som ska präglar arbetet i verksamheterna.

Tabell 33. Sammanställning av antal anmälningar vårterminen 2020

Enhet/Arbetslag	Antal anmälningar	Antal elever
Bollebygdskolan F-3	21	20
Bollebygdskolan 4-6	16	15
Bollebygdskolan 7-9	14	14
Töllsjöskolan	4	4
Örelundskolan	29	29
Bollebygds gymnasieskola	0	0
Odensgårdens förskola	1	1
Söråns förskola	1	1

9.2.1 Analys

Då differensen mellan antalet anmälda kränkningar och antalet elever inte är så stor kan man konstatera att det sker händelser vid enstaka tillfällen och att inga ärenden kan bedömas som systematisk och långvarig mobbning.

Samtliga enheter har en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

9.3 Skolpliktsbevakning

Alla barn i Sverige har skolplikt och en lagstadgad rätt till utbildning. Skolplikten innebär även närvaroplikt, dvs. en skyldighet att delta i den utbildning som anordnas, om barnet inte är sjukt eller har annat giltigt skäl att utebli. Skolplikten regleras i 7 kapitlet skollagen.

Kommunen ansvarar för att alla skolpliktiga barns rätt till utbildning tillgodoses (7 kap 21-22 §§ skollagen). Utbildningsförvaltningen ansvarar för att elever folkbokförda i Bollebygds kommun är inskrivna och fullgör sin skolplikt vid någon skola. Utbildningsnämnden ansvarar för att de elever, som är skrivna i kommunen och har skolplikt fullgör sin skolgång.

Tabell 34. Sammanställning av frånvarostatistik grundskola inkl. förskoleklass vårterminen 2020

Enhet	Frånvarande läsåret 2019/2020					
	15-20 %	20-30 %	30-40 %	40-50 %	50-60 %	mer än 60 %
Bollebygdskolan F-3		32	6	2	0	1
Bollebygdskolan 4-6		25	15	2	4	3
Bollebygdskolan 7-9		51	12	8	11	7
Töllsjöskolan		13	3	1	0	1
Örelundskolan		16	3	2	0	1

9.3.1 Analys

Skolfrånvaro är ofta en indikation på psykosociala problem, såväl skolrelaterade, som individ- och familjerelaterade. Elever som inte är närvarande i skolan löper stor risk att inte klara skolans kunskapskrav, vilket kan få många negativa konsekvenser som följd både för individen och för samhället. Ytterst handlar skolnärvaro om barn och ungdomars rätt till utbildning och framtidsmöjligheter.

24 rapporter om frånvaro har inkommit till nämnden under vårterminen. Av dessa gäller rapporterna 20 elever.

9.3.2 Närvaro under pandemin våren 2020

Tabell 35. Frånvarande elever i grundskolan, vecka 11-12

	9 mars	10 mars	11 mars	12 mars	13 mars	16 mars	17 mars	18 mars	19 mars	20 mars
Bollebygds skolan F-3 (272 elever)	57	64	70	88	113	96	102	114	120	K
Bollebygds skolan 4-6 (217 elever)	29	39	37	38	57	65	88	97	89	U
Bollebygds skolan 7-9 (361 elever)	25	29	29	35	47	72	96	122	116	D
Tölsjöskolan (123 elever)	18	15	13	14	18	25	32	34	32	A
Örelundskolan (149 elever)	18	24	31	30	42	44	54	64	66	G

Tabell xx. Närvarande barn i förskolan, vecka 11-12

	9 mars	10 mars	11 mars	12 mars	13 mars	16 mars	17 mars	18 mars	19 mars	20 mars
Ekdalens förskola (36 barn)	12	17	13	5	0	11	12	13	11	
Eriksgårdens förskola (114 barn)	60	68	65	64	37	41	43	34	37	K
Krokdals förskola (116 barn)	69	80	78	50	32	28	32	34	33	U
Nolåns förskola (52 barn)	23	27	21	19	9	8	7	10	8	D
Odensgårdens förskola (74 barn)	45	48	50	40	37	35	26	27	28	A
Slättängsgårdens förskola (50 barn)	24	35	38	32	19	23	21	19	18	G
Söråns förskola (76 barn)	44	53	57	45	40	26	22	27	17	

Under vecka 11 och 12 hade verksamheterna en topp gällande frånvaro bland barn och elever. Från och med vecka 13 började eleverna i skolan att återvända medan barnen i förskolan fortsatte att vara frånvarande. Ända fram till vecka 24, då den dagliga kontrollen upphörde, var närvaron mellan 16-72 % beroende på förskola och dag i veckan.

9.4 Anmälningar och tillsyn

Enskilda som är missnöjda med kvalitet eller utförande av en verksamhet kan anmäla detta till en tillsynsmyndighet. För utbildningsnämndens verksamheter finns följande tillsynsmyndigheter: Skolinspektionen, SI, Barn- och elevombudet samt Justitieombudsmannen. Förutom den tillsyn som sker i samband med anmälan från enskild bedriver Skolinspektionen även regelbunden tillsyn, riktad tillsyn samt tematisk kvalitetsgranskning.

Tabell 36. Sammanställning av anmälningar till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet

Tillsynsmyndighet	Enhet	Grund för utredning	Avslutat	Bedömning
SI	Bollebygds skolan 4-6	Rätt till särskilt stöd Rätt till utbildning	2020-06-02*	Ingen brist Avstår från ingripande
SI	Bollebygds skolan 7-9	Rätt till särskilt stöd Skolans tillsynsansvar		
SI	Bollebygds skolan 7-9	Rätt till stöd och särskilt stöd Rätt till utbildning		
SI	Bollebygds skolan 4-6	Rätt till stöd och särskilt stöd Rätt till utbildning		
SI	Bollebygds skolan 7-9	Rätt till stöd och särskilt stöd		

* Ärendet startades 2019

9.4.1 Analys

Under det första halvåret 2020 har det inkommit 4 anmälningar till Skolinspektionen. Antalet ligger på samma nivå som 2019 då det var 4 anmälningar under första halvåret (3 till Skolinspektionen och 1 till Barn- och elevombudet). Områdena som anmälts är främst rätt till stöd och särskilt stöd men även rätt till utbildning och skolans tillsynsansvar. Huvudmannen har i

sina svar till Skolinspektionen sett brister inom verksamheterna och kommer följa upp dessa vid den planerade dokumentgranskningen av särskilt stöd.

Ett beslut har inkommit som gäller en anmälan från 2019. Skolinspektionen konstaterade i sitt beslut att det inte fanns några brister inom områden rätt till särskilt stöd. Inom området rätt till utbildning konstaterades brister men eftersom eleven slutat skolan avstod inspektionen från ingripande.

9.5 Överklaganden

Enskilda som är missnöjd med ett myndighetsbeslut kan i många fall överklaga beslutet till en överinstans. I vissa fall gäller överklaganderätten även enskild huvudman. Som en del av det systematiska kvalitetsarbetet ska överklaganden och beslut/domar från domstolar samt Skolväsendets överklagandenämnd sammanställas och analyseras.

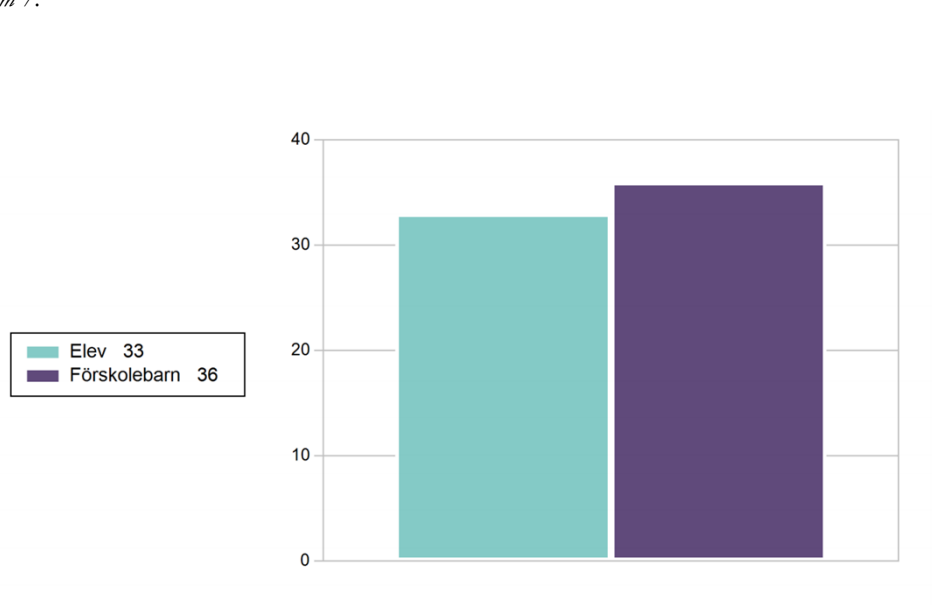
9.4.1 Analys

Under första halvåret av 2020 har inga överklaganden inkommit. Det finns inte heller några tidigare överklaganden som väntar på dom.

9.6 Barn och elevers säkerhet i förskola, skola och fritidshem

Enligt skollagen (2010:800) ska barn och elever tillförsäkras en miljö som präglas av trygghet och studiero. Eleverna i förskoleklass, grundskola och gymnasium omfattas även av Arbetsmiljölagen (1977:1160) och betraktas enligt lagen som arbetstagare i skolan. Barn i förskolor, och fritidshem, omfattas inte av arbetsmiljölagen. Att skriva incidentrapporter tillhör det dagliga arbetet för pedagoger och annan personal som arbetar i skolans värld. Arbetet med dessa rapporter är oerhört viktigt för det löpandet arbetet att skapa en trygg och säker miljö för barnen att vistas i. En incidentrapport ska i stora drag beskriva vad som har hänt och vilka som har varit inblandade. Skolan ska föra statistik över incidenterna som sker på skolan, med incidentrapporterna som underlag. Som stöd i detta arbete använder Bollebygds kommun sig av systemet KIA. Flest tillbud sker utomhus på gården och att det är antingen hot/slag av annan elev/barn eller fallolycka.

Diagram 7.

4. Svar på motion om att införa
klassmorfar/mormorsystem i Bollebygds
kommun UN2020/150

Utbildningsförvaltningen

Eva Westlund | Utvecklingsledare/utredare
0734-64 72 02 | eva.westlund@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Svar på motion om att införa klassmorfar/mormorsystem i Bollebygds kommun

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att föreslår kommunfullmäktige att anse motionen utredd och besvarad. Utbildningsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen då förutsättningarna, utifrån utredningen, inte är gynnsamma.

Ärendet

Sverigedemokraterna Bollebygd genom Daniel Persson och Lisette Vermuelen har den 2020-03-12 inkommit med en motion där man yrkar på att Bollebygds kommun utreder möjligheten att införa ”klassmorfar/-mormorsystemet i kommunens grundskolor och att systemet införs i Bollebygd om utredningen visar att förutsättningarna för detta är gynnsamma.

Ekonomiska förutsättningar

Att införa ett system med klassmorfar eller klassmormor på ideell basis medför ingen kostnad för kommunen. Det som behövs är att intresserade har ett utdrag från polisens belastningsregister och hör av sig till skolledningen. I samråd mellan parterna diskuteras uppgifter. I dagsläget har skolorna i Bollebygds kommun inte några sådana intressenter.

Att genomföra ett system så som Riksföreningen Klassmorfar medför en kostnad för den person som ska gå 26 veckors kurs och därefter ha tjänst som elevstödjare. I dagsläget ser inte utbildningsnämnden att det finns resurser att bekosta ett sådant alternativ.

Bedömning

Klassmorfar och klassmormor är i skolan för barnens skull och konkurrerar inte med andra yrkesgrupper i skolan. Klassmorfar är ett socialt stöd för barnen i skolan. Arbetsuppgifterna skiljer sig från skola till skola och utformas i samråd mellan skolledningen och klassmorfar eller klassmormor.

Det finns två sätt att införa ett system med klassmorfar eller klassmormor. Det första är att erbjuda var och en som vill vara delaktig i klassrummet på ideell basis att vara det. Det som krävs är att personen i fråga uppvisar ett utdrag från polisens belastningsregister.

Det andra är att gå med i riksföreningen Klassmorfar och där följa de krav som ställs för en sådan funktion. Föreningen finns bara i Stockholm. Den har funnits en tid i Halland men den har lagt ner. Tonvikten i föreningen ligger på att det ska vara en person som kan erbjuda det stöd som annars inte ingår i den ordinarie skolpersonalens uppgifter. Klassmorfarföreningen är en ideell förening som arbetar för att barnen ska ha tillgång till engagerade och lämpliga vuxna i skolmiljön. Riksföreningen

Klassmorfar är verksam sedan 1997. Idag benämns dessa personer inte som klassmorfar utan som elevstödjare. Kravet för att bli detta är att man ska gå en kurs på 26 veckor på Tollare folkhögskola och rekrytering sker via Arbetsförmedlingen.

Vid en rundringning till kommunerna i Sjuhärad visar det sig att enbart Svenljunga har en klassmormor på ideell basis, som kommer till en skola två dagar i veckan á två timmar. Hennes uppgift är att vid de tillfällena lyssna på barns läsning i en årskurs 1. Enligt uppgiftslämnaren finns inget övrigt intresse från medborgarna, så när denna klassmormor slutar finns ingen ersättare för uppgiften.

Vårgårda kommun har haft ett projekt för ett antal år sedan tillsammans med Hjälmareds folkhögskola, där "äldre" arbetsökande fick en kort utbildning innan de gick ut till skolorna. Detta projekt är nedlagt.

I dagsläget under rådande pandemi tillhör gruppen klassmorfar och klassmormor troligen riskgruppen. Det är därmed olämpligt att införa denna typ av funktion och följer inte de rekommendationer, som kommit från Folkhälsomyndigheten.

Beslutsunderlag

- Svar på motion om att införa klassmorfar/-mormorsystem i Bollebygds kommun, Tjänsteskrivelse 2020-04-24
- § 63 Sammanträdesprotokoll Kommunfullmäktige, 2020-04-23
- Motion (SD) om att införa klassmorfar/-mormorsystem i Bollebygds kommun, Motion 2020-03-12

Skickas till

Kommunfullmäktige

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer

Förvaltningschef

Eva Westlund

Utvecklingsledare/utredare

§63

KS2020/93

Inkommen motion: Motion (SD) om att införa ett klassmorfar-/mormor-system i Bollebygds kommun**Beslut**

Kommunfullmäktige överlämnar motionen till utbildningsnämnden för handläggning.

Ärendet

Daniel Persson (SD) och Lisette Vermeulen (SD) föreslår i motion daterad 2020-03-12 att Bollebygds kommun utreder möjligheten att införa "klassmorfar/-mormorsystemet" i kommunens grundskolor och att systemet införs om utredningen visar att förutsättningarna för detta är gynnsamma. Motionärerna menar att ambitionen är att förstärka vuxennärvaron i skolan med positiva, trygga, förstående och ansvarsfulla vuxna personer som kan vara goda förebilder och som kan finnas till som en extra hand. Dessa kan förbättra arbetssituationen såväl som trygghetskänslan för barnen i grundskolorna, samtidigt som systemet också erbjuder en meningsfull sysselsättning till äldre invånare i kommunen som med hjälp av sin långa livserfarenhet och livskunskap kan uträtta något värdefullt och meningsfullt för samhället. Klassmorfar/-mormorsystemet finns i en rad kommuner och har visat sig vara mycket framgångsrikt. Det har bidragit till ett bättre pedagogiskt klimat och de engagerade har samtidigt varit ett stort stöd och bra förebilder för barnen.

Beslutsunderlag

- Borttagen på grund av personuppgifter.

Skickas till

Utbildningsnämnden

Kommunfullmäktige Bollebygd

2020-03-12

Motion

Motion om att införa ett klassmorfar/-mormorsystem i Bollebygd

Under fjolåret drabbades utbildningsnämnden av tuffa besparingar med indragna resurser som följd. En ökning av antalet vuxna i skolan borde vara något som vi alla skulle kunna vara överens om. Vår ambition med denna motion är att förstärka vuxennärvaron i skolan med positiva, trygga, förstående och ansvarsfulla vuxna personer som kan vara goda förebilder och som kan finnas till som en extra hand. Dessa kan förbättra arbetsituationen såväl som trygghetskänslan för barnen i grundskolorna, samtidigt som systemet också erbjuder en meningsfull sysselsättning till äldre invånare i vår kommun som med hjälp av sin långa livserfarenhet och livskunskap kan utträta något värdefullt och meningsfullt för samhället.

Klassmorfar/-mormorsystemet finns i en rad kommuner och har visat sig vara mycket framgångsrikt. Det har bidragit till ett bättre pedagogiskt klimat och de engagerade har samtidigt varit ett stort stöd och bra förebilder för barnen. Både lärare och skolledning intygar att barnen mår bättre, vilket i sin tur leder till lugnare lektioner och färre incidenter av mobbing och vandalism.

Sverigedemokraterna vill att förvaltningen studerar kommuner som har detta system och undersöker möjligheten att starta upp något liknande i Bollebygd. Om förutsättningarna sedan visar sig var gynnsamma så föreslår vi att systemet införs i Bollebygd.

Därför yrkar Sverigedemokraterna Bollebygd

Att: Bollebygds kommun utreder möjligheten att införa "Klassmorfar/-mormorsystemet" i kommunens grundskolor.

Att: Systemet införs i Bollebygd om utredningen visar att förutsättningarna för detta är gynnsamma.

Daniel Persson

Lisette Vermuelen

5. Information om intern kontroll UN2020/317

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer | Utbildningschef
0734-64 72 00 | annelie.fischer@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Information om intern kontroll

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden har noterat informationen.

Ärendet

En tydlig och stabil intern kontroll bidrar till att verksamheten når sina mål, att rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och att verksamheten efterlever lagar och regler. Varje nämnd och styrelse har ansvar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten. Det innebär att det behöver finnas strukturer, system och processer för den interna kontrollen.

Utbildningschef Annelie Fischer informerar om grunderna och möjlig arbetsmetod angående intern kontroll.

Beslutsunderlag

- Information om intern kontroll, tjänsteskrivelse 20-09-07

Skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer

Utbildningschef

6. Resursfördelning 2021 och socioekonomiska faktorer UN2020/316

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer | Utbildningschef
0734-64 72 00 | annelie.fischer@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Resursfördelning 2021 och socioekonomiska faktorer

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att 2019 års utfall för de socioekonomiska faktorerna skall användas för resursfördelning även 2021.

Ärendet

Skolverket kommer från den 1 september 2020 enbart publicera statistik på riksnivå. Skolverket genomför denna förändring som en konsekvens av att Statistikmyndigheten SCB beslutat om en reviderad sekretesspolicy som innebär att uppgifter om fristående skolor omfattas av sekretess. Frågan har behandlats av Kammarrätten och domen har därefter vunnit laga kraft. Skolverket har nu fått i uppdrag av regeringen att bland annat ge förslag på författningsändringar för att lösa den uppkomna situationen.

Under 2019 ändrade SCB sin tolkning av vad som räknas som sekretessbelagda uppgifter. Kammarrätten i Göteborg bedömde i ett avgörande i december 2019 att uppgifter hos SCB om fristående skolors genomströmning, betygssättning och sammansättning av elever omfattas av sekretess enligt 24 kap. 8 § Offentlighets- och sekretesslagen till skydd för den enskilde huvudmannen. Efter att Högsta förvaltningsdomstolen inte meddelat prövningstillstånd för överklagan kan Skolverket inte publicera statistik om fristående skolor. Eftersom lika villkor ska gälla för kommunala och fristående skolor kommer inte heller statistik om kommunala skolor vara tillgänglig. Detsamma gäller även förskolor och fritidshem.

De socioekonomiska faktorerna i Bollebygds kommun resursfördelningen beräknas utifrån siffror från SCB.

Ekonomiska förutsättningar

I Bollebygd fördelas 3% procent av budget efter avdrag av fasta och centrala kostnader samt tilläggsbeloppet enligt de socioekonomiska faktorerna.

- Elever födda utomlands med föräldrar födda utomlands, därav invandrade de 4 senaste åren. Per barn. Förskola: 40 % av totalbeloppet och grundskola, fritidshem: 50 % totalbeloppet

- Föräldrarnas sammanvägda utbildningsnivå. Enheter under snittet. Därefter elevantal på de enheterna. Förskola: 60 % av totalbeloppet och grundskola, fritidshem: 50 % totalbeloppet

Bedömning

Elevernas socioekonomiska bakgrund har stor betydelse för elevernas resultat. Resursfördelningen till enheterna är ett medel för att nå målet att alla barn/elever ska få tillgång till en likvärdig utbildning av god kvalitet. Det betyder att resursfördelningen ska vara anpassad till elevers olika behov och förutsättningar. Med anledning av SCBs tolkning av sekretessuppgifter för fristående skolor och förskolor kan inte jämförelse göras för kommunens samtliga skolor hösten 2020. Förvaltningens bedömning är att det är viktigt att fortsätta med fördelningen utifrån socioekonomiska faktorerna. Utfallet har varit mycket lika under åren. Med anledning av det föreslår förvaltningen att 2019 års utfall skall användas för resursfördelning även 2021.

Beslutsunderlag

- Resursfördelning 2021 och socioekonomiska faktorer, tjänsteskrivelse 2020-09-03

Skickas till

Ekonomiavdelningen
Gaddenskolan

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer

Utbildningschef

7. Beslut om möjlighet att bedriva fjärr- och
distansundervisning i grundskolan
UN2020/154

Utbildningsförvaltningen

Teresia Granlund | Utvecklingsledare
0734-64 72 10 | teresia.granlund@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Beslut om möjlighet att bedriva fjärr- och distansundervisning i grundskolan

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att elever får ges undervisning där lärare och eleven är åtskilda i rum men inte i tid, eller i både rum och tid (så kallad fjärr- och distansundervisning) om det behövs på grund av att lärare eller elev inte är eller har varit närvarande i skolans lokaler därför att de följer eller har följt en rekommendation från Folkhälsomyndigheten som avser sjukdomen covid-19. Beslut gäller läsåret 20/21 för årskurs 4-9 i grundskolor som drivs av Bollebygds kommun. Beslutet är fattat med stöd av 7 och 11 §§ förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta.

Utbildningsnämnden uppdrar åt rektor att bedöma för vilka elever samt i vilken omfattning fjärr- eller distansundervisning ska bedrivas. Fjärr- och distansundervisning ska bara erbjudas om det kan organiseras på ett sätt som inte medför dubbelarbete för lärare.

Utbildningsnämnden delegerar till rektor att för de fall läraren och eleven vid undervisningen är åtskilda både i rum och tid avgöra om undervisningstiden ska avräknas mot den garanterade undervisningstiden och i så fall besluta om hur många undervisningstimmar undervisningen ska anses motsvara.

Ärendet

Under våren 2020 uppstod behov i nämndens verksamheter att i vissa fall kunna erbjuda fjärr- eller distansundervisning utifrån de undantagsbestämmelser som regeringen beslutat om med anledning av smittspridningen av covid-19. Nämndens ordförande fattade därför den 29 april 2020 beslut om att möjliggöra fjärr- och distansundervisning för åk 4-9 i de grundskolor som bedrivs av Bollebygds kommun. Beslutet gällde vårterminen 2020.

Verksamheternas behov av att i vissa fall ha möjlighet att bedriva fjärr- eller distansundervisning kvarstår. Utifrån en generell bedömning av elevers ålder och förutsättningar bedöms det lämpligt att möjligheten till fjärr- och distansundervisning ska finnas från grundskolans årskurs 4 och uppåt. För det fall behov finns för yngre elever eller elever i grundsärskola avser utbildningsnämnden ta ställning från fall till fall.

Utbildningsnämnden uppdrar åt rektor att bedöma för vilka elever samt i vilken omfattning fjärr- eller distansundervisning ska bedrivas på respektive enhet. Bedömningen ska göras i enlighet med förordningsmotiven samt organiseras så att det uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö.

Beslutsunderlag

- Beslut om möjlighet att bedriva fjärr- och distansundervisning i grundskolan, tjänsteskrivelse 2020-08-25

Skickas till

Rektorer i grundskolan åk 5-9

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer

Förvaltningschef

Teresia Granlund

Utvecklingsledare

8. Sammanträdesplan 2021 UN2020/313

Utbildningsförvaltningen

AnnaCarin Lindgren | Nämndsekreterare/skolskjutssamordnare
0734-64 72 09 | annacarin.lindgren@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Sammanträdestider för utbildningsnämnden 2021

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden fastställer nedanstående datum för sammanträden 2021.

Ärendet

Utbildningsnämnden ska fastställa datum för nämndens och presidiums sammanträden 2021.
Förvaltningen föreslår följande datum:

Presidium klockan 09.00 måndagar	Utbildningsnämndens sammanträde klockan 16.00 måndagar
8 februari	1 mars
8 mars	22 mars
6 april (tisdag)	19 april
3 maj	17 maj
16 augusti	30 augusti
31 maj	14 juni
6 september	20 september
4 oktober	18 oktober
1 november	15 november
29 november	13 december

Beslutsunderlag

- Sammanträdestider utbildningsnämnden 2021, utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2020-09-07

Skickas till

Nämndsekreterare

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer

Förvaltningschef

AnnaCarin Lindgren

Nämndsekreterare/skolskjutssamordnare

11. Redovisning av delegeringsbeslut utbildningsnämnden 2020 UN2019/13

Redovisning av delegeringsbeslut

Utbildningsnämnden har överlämnat sin beslutanderätt till utskott, förtroendevalda och tjänstemän i kommunen enligt utbildningsnämndens antagna delegeringsordning 18 mars 2019.

Dessa beslut ska redovisas till utbildningsnämnden. Redovisningen innebär inte att utbildningsnämnden ska ompröva eller fastställa delegeringsbesluten. Däremot kan utbildningsnämnden återkalla lämnad delegering. Delegeringslistor och beslut finns tillgängliga hos utbildningsförvaltningen.

Följande delegationsbeslut redovisas för nämnden:

Skolchef

Avskriftenfordran/ avgift, fritidshemsavgifter

Enl. punkt 5.1

UN2020/214

Mottagande i grundsärskola

Enl. punkt U:1

UN2020/95-13

Rektor Bollebygdskolan 7-9

Beslut om flytt till lägre årskurs - beviljas

UN2020/311

Beslut om flytt till lägre årskurs - beviljas

UN2020/308

Beslut om flytt till lägre årskurs - beviljas

UN2020/307

Beslut om rätt att slutföra skolgång – beviljas

Beslut om rätt att slutföra skolgång – beviljas

UN2020/309

Rektor Töllsjöskolan

Beslut om fritidshemsplacering – beviljas

Enl. punkt U:51

Beslut om fritidshemsplacering - beviljas

Enl. punkt U:51

Skolskjutssamordnare

Ansökan om busskort till Ekdalaskolan, Mölnlycke – Härryda kommun

Avslag enl. punkt U:34

UN2020/319

Ansökan om busskort till Rävlandaskolan – Härryda kommun

Avslag enl. punkt U:34

UN2020/276

Ny ansökan om busskort till Rävlandaskolan – Härryda kommun

Avslag enl. punkt U:34

UN2020/276

Ansökan om skolskjuts till annan kommun – Alingsås kommun

Avslag enl. punkt U:34

UN2020/301

Ansökan om skolskjuts vid växelvis boende inom kommunen

Beviljas enl. punkt U:34

UN2019/70

Ansökan om skolskjuts vid växelvis boende inom kommunen

Beviljas enl. punkt U:34

UN2019/71

Ansökan om skolskjuts vid växelvis boende inom kommunen

Beviljas enl. punkt U:34

UN2020/274

Ansökan om skolskjuts vid växelvis boende inom kommunen

Beviljas enl. punkt U:34

UN2020/275

Ansökan om skolskjuts vid växelvis boende inom kommunen

Beviljas enl. punkt U:34

UN2019/155

Ansökan om skolskjuts vid växelvis boende inom kommunen

Beviljas enl. punkt U:34

UN2019/186

Ansökan om skolskjuts vid växelvis boende inom kommunen

Beviljas enl. punkt U:34

UN2020/13

Ansökan om skolskjuts på grund av särskilda skäl

Beviljas enl. punkt U:34

UN2020/281

Ansökan om skolskjuts mellan Olsfors och Bollebygd

Beviljas enl. punkt U:34

UN2020/280

Ansökan om skolskjuts mellan Töllsjö och Bollebygd
Beviljas enl. punkt U:34
UN2020/278

Ansökan om skolskjuts mellan Töllsjö och Bollebygd
Beviljas enl. punkt U:34
UN2019/166

Ansökan om skolskjuts mellan Töllsjö och Bollebygd
Beviljas enl. punkt U:34
UN2019/167

Ansökan om skolskjuts mellan Töllsjö och Bollebygd
Beviljas enl. punkt U:34
UN2019/168

Ansökan om skolskjuts mellan hemmet och fritidshem
Beviljas enl. punkt U:34
UN2019/195

Ansökan om skolskjuts på grund av trafikförhållanden
Beviljas enl. punkt U:34
UN2020/279

12. Meddelanden utbildningsnämnden 2020 UN2019/12

Meddelanden

Följande meddelanden anmäls för nämnden:

Skolinspektionen Meddelanden 2020-09-21 Begäran om yttrande med anledning av
anmälan Bollebygds skolan 7-9
UN2020/76-9

Protokollsutdrag

Kommunfullmäktige

§77 Uppföljningsrapport april 2020 för Bollebygds kommun
UN2020/258

§79 Årsredovisning 2019 för Bollebygds kommun
UN2020/259

Västra Götalandsregionen

Slutrapport för Alla räknas

Mediapoolen Västra Götaland

Statistik Digital pedagogik

UN2020/266

Närvårdsamverkan Södra Älvsborg

Slutrapport – Projekt Tidig Upptäckt, Tidiga insatser

UN2020/262

Protokoll FSG Utbildningsförvaltningens samverkansgrupp

Anmälan om trakasserier, diskriminering och/eller kränkande behandling

UN 2019/1

§77

KS2020/123

Uppföljningsrapport april 2020 för Bollebygds kommun

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner uppföljningsrapporten per april 2020.

Ärendet

Denna rapport avser perioden till och med april, rapporten innehåller resultat till och med april samt en årsprognos. Rapporten innehåller även en omvärldsanalys, personalutveckling och sjukstatistik. I nuläget görs bedömningen att resultatet för helåret kommer hamna runt -1 till -2 mnkr, vilket är sämre än det budgeterade resultatet på 8,5 mnkr.

Socialnämnden prognosticerar ett underskott på 15,2 mnkr främst beroende på fortsatt höga kostnader inom individ- och familjeomsorgen (IFO) samt coronarelaterade kostnader inom äldreomsorgen. Tar man hänsyn till det beviljade tilläggsanslaget på 2,4 mnkr sjunker det förväntade underskottet till 12,8 mnkr. Utbildningsnämnden prognosticerar ett mindre överskott 0,3 mnkr. De 2,4 mnkr som nämnden fått som tilläggsanslag är ännu ej fördelat men förväntas nyttjas under året. Samhällsbyggnadsnämnden prognosticerar ett underskott på 1,0 mnkr orsakat av dels högre kostnader än förväntat avseende arbetet med översiktsplanen, dels merkostnader inom kost och lokalvård med anledning av coronapandemin. Kommunstyrelsen prognosticerar ett underskott på 0,7 mnkr bland annat beroende på hyran för Hembygdsvägen belastar kommunstyrelsen längre än förväntat.

I rapporten framgår att skatteintäkterna i spåren av pandemin minskat kraftigt, detta har dock till stor del hittills kompensrats av ökade statsbidrag. I vilken mån dessa kommer täcka de coronarelaterade kostnaderna är i nuläget svårt att säga eftersom detta helt beror på hur länge pandemin fortgår.

Oavsett orsakerna till de förväntade underskotten är det ytterst angeläget att nämnderna gör sitt yttersta för att minska dessa underskott. Bollebygds kommun stod redan innan coronapandemin för betydande ekonomiska utmaningar 2021 och framåt, orsakat av förändringar i utjämningsystemet och vikande skatteunderlag. Pandemin kommer sannolikt försämra läget ytterligare trots ökade statsbidrag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige godkänner uppföljningsrapporten per april 2020.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

- §81 KS Uppföljningsrapport april 2020 för Bollebygds kommun
- Uppföljningsrapport april 2020, Bollebygds kommun

Skickas till

Ekonomiavdelningen, samtliga nämnder (för kännedom)

§79

KS2020/13

Årsredovisning 2019 för Bollebygds kommun

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2019 för Bollebygds kommun.

Reservation

Otto Andreasson (S), Lars-Erik Olsson (S), Emma Isfeldt (S), Carina Svensson (S), Barbro Orrestrand (S), Christina Hein (S), Helena Thelin (S) och Sassi Wemmer (MP) reserverar sig mot fullmäktiges beslut med följande motivering: Måluppfyllelsen för mål 1, 2, 3, 4 och 15, 16 ändras till delvis uppfyllt, med motiveringen att målen eller de åtgärder som gjorts för att nå målen inte går att mäta eller dokumentera under året.

Ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat årsredovisning 2019 för Bollebygds kommun. Det ekonomiska resultatet är ett överskott med 2,2 mnkr vilket motsvarar 0,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Det är ett svagt resultat och beror till stora delar på socialnämndens budgetunderskott. Balanskrav-resultatet är ett överskott med 1,5 mnkr. I årsredovisningen redogörs för kommunens ekonomiska situation, måluppfyllelsen (16 av 25 mål är uppnådda) och väsentliga händelser i övrigt.

Det noteras att socialnämnden (SN) prognosticerar ett underskott på 10,2 mnkr inom framförallt individ- och familjeomsorgen (IFO). Våren 2019 presenterade socialnämndens ordförande och vice ordförande, vid möte med kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU), en prognos som tydde på ett kraftigt underskott vid årets slut. Vid mötet betonade KSAU innevarande styrmodellens föreskrift om nämndernas skyldighet att hålla budget i balans. Därefter har SN vid sina möten under våren 2019 övervägt åtgärder, vilka utmynnat i en plan som presenterades för kommunstyrelsen i augusti 2019. Månadsvisa redovisningar har därefter lämnats av SN inför KSAU vilka återgivits muntligt för kommunstyrelsen på dess sammanträden. Det är uppenbart att planen inte burit frukt; varken årsredovisningen för 2019 eller prognosen för 2020 antyder detta.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2019 för Bollebygds kommun.

Lars-Erik Olsson (S), Beatrice Ekelund (S) och Helena Thelin (S) reserverade sig mot kommunstyrelsens beslut med följande motivering: Den så kallade planen som presenterades för kommunstyrelsen från socialnämnden var ett äskande på hela underskottet d.v.s 18 miljoner kr. Det beslutet var vi emot när det togs. Vi återkommer till fullmäktige med övriga invändningar som vi har angående hanteringen av budget 2019.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Reservation

Otto Andreasson (S), Lars-Erik Olsson (S), Emma Isfeldt (S), Carina Svensson (S), Barbro Orrestrand (S), Christina Hein (S), Helena Thelin (S) och Sassi Wemmer (MP) reserverar sig mot fullmäktiges beslut med följande motivering: Måluppfyllelsen för mål 1, 2, 3, 4 och 15, 16 ändras till delvis uppfyllt, med motiveringen att målen eller de åtgärder som gjorts för att nå målen inte går att mäta eller dokumentera under året.

Beslutsunderlag

- §42 KS Årsredovisning 2019 för Bollebygds kommun
- Årsredovisning_2019_webb

Skickas till

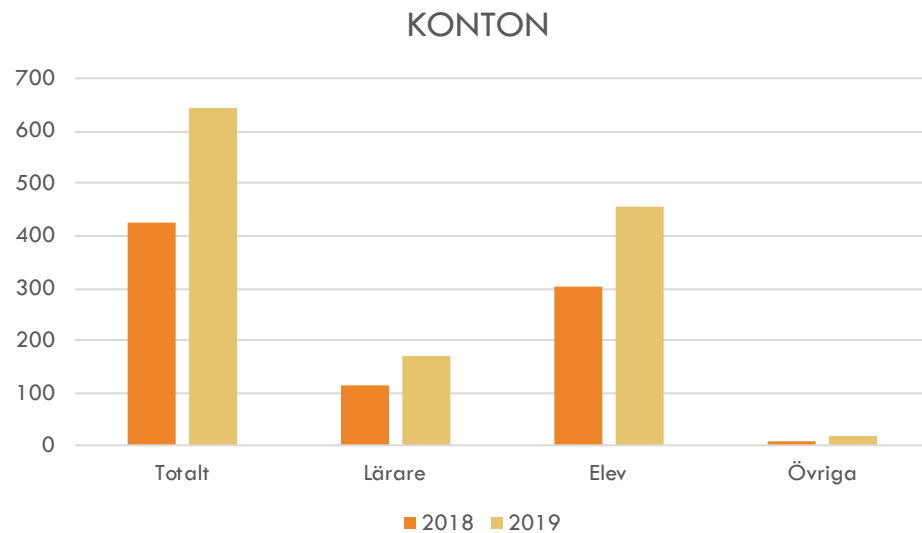
Ekonomiavdelningen, samtliga nämnder (för kännedom)

STATISTIK DIGITAL PEDAGOGIK

BOLLEBYGD 2018-2019

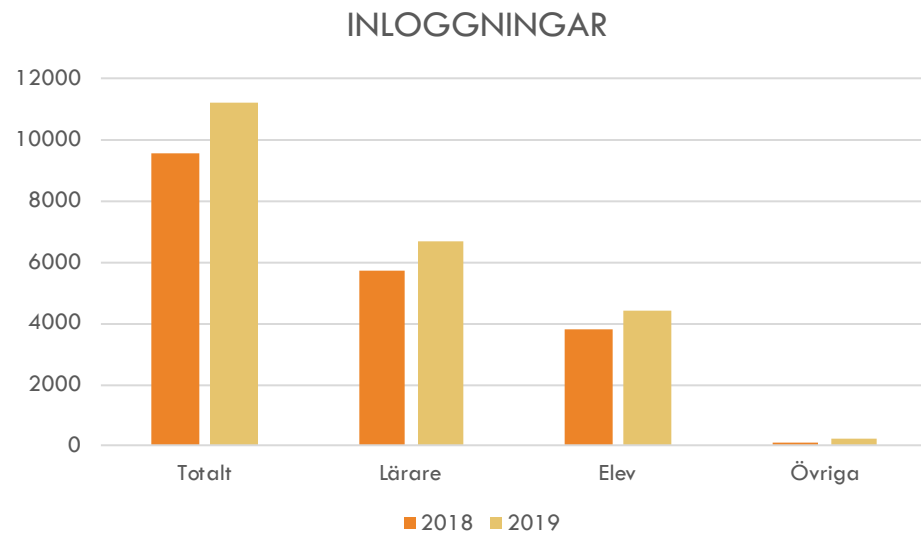

MEDIAPOOLEN
VÄSTRA GÖTALAND AB

	Totalt	Lärare	Elev	Övriga
2018	427	116	305	6
2019	642	169	457	16
Förändring	50,4%	45,7%	49,8%	166,7%

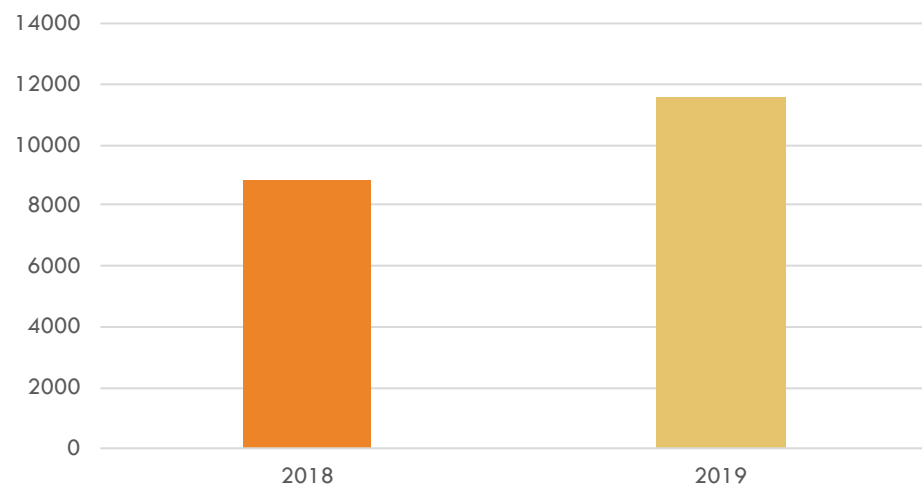
Antalet användarkonton ökade mellan 2018-19 med totalt 50,4%

	Totalt	Lärare	Elev	Övriga
2018	9529	5682	3816	31
2019	11233	6659	4364	210
Förändring	17,9%	17,2%	14,4%	577,4%

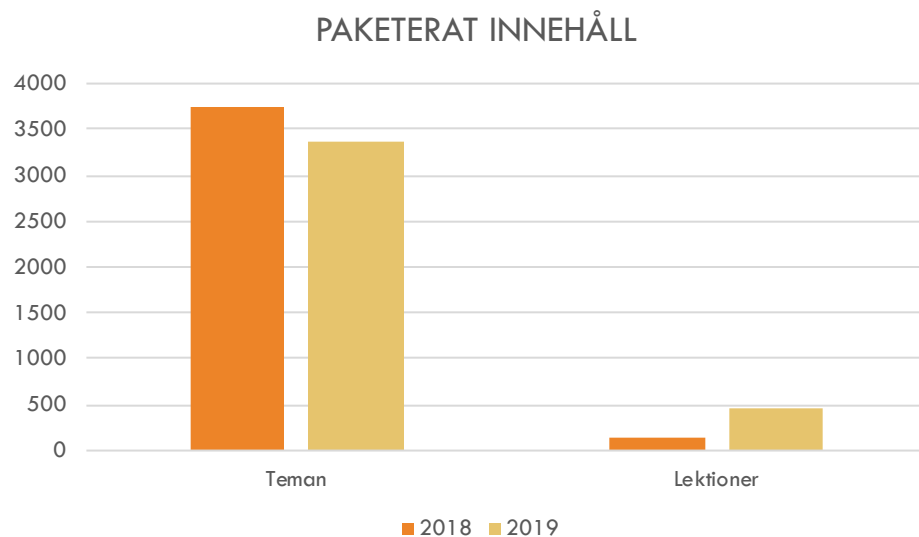
Antalet Inloggningar ökade mellan 2018-19 med totalt 19,9%.

STRÖMMANDE FILM

	2018	2019	Förändring
Strömmade film	8836	11574	31,0%

Strömmade film ökade under 2019 med 31%.

	Teman	Lektioner
2018	3744	154
2019	3378	474
Förändring	-9,8%	207,8%

Teman är samlingar av flera resurser inom ett avgränsat ämnesområde, utvalda av pedagoger och bibliotekarier med utgångspunkt i läroplanens centrala innehåll.

Lektioner är färdiga lektionsplaneringar med innehåll.

	2018	2019	Förändring
Creaza	1901	1450	-23,7%
Vocalex	52	22	-57,7%
Quiz	38	23	-39,5%
Musikmattan	19	21	10,5%
Skolbiblioteksportalen	10	19	90,0%
Film för skolan	14	8	-42,9%

Övriga digitala tjänster backade generellt under 2019.

SUMMERING

- Ökad användning av Digital Pedagogik 2019.
- Ny funktionalitet i plattformen från januari 2020 ger ökade möjligheter för elever att använda Digital Pedagogik. Kontakta oss för genomgång av nyheterna i Digital Pedagogik 3.0

Vi visar gärna plattformen på kommunens kompetensdagar eller APT. Antingen på plats eller digitalt via länk.

KLASSKONTON FÖR ATT MÖTA BEHOV I CORONAKRISEN.

- För att underlätta för kommunerna att klara fjärrundervisningen har vi tagit fram en ny enklare kontotyp: klasskonton.
- Klasskonton är tänkt för barnen i de yngre årskurserna som saknar e-postadress. Nu behöver eleverna bara ett enkelt lösenord för att logga in.
- Läraren kan själv skapa klasskonton på mina sidor efter att man har loggat in i Digital Pedagogik.
- Klasskonton är begränsade och ger inte möjlighet till bl.a. egna favoriter och Creazas verktyg som kräver ett personligt konto.
- Delbara favoritmappar både till elevkonton och klasskonton säkerställer att alla elever har tillgång till rätt material.

Slutrapport för *Alla räknas*

Projektperiod: Januari 2018 - augusti 2020

Delprojektets namn: Alla räknas

Kommun: Bollebygds kommun

Skolor: Bollebygds skolan 4-6, Bollebygds skolan 7-9, Töllsjöskolan och Örelundskolan

Sammanfattning

När projektet påbörjades hade vi i Bollebygds kommun sedan flera år tillbaka relativt stor andel elever som gick ur årskurs 9 med behörighet att söka nationellt gymnasium. Däremot upplevde vi att antalet elever med oroande skolfrånvaro hade ökat och att fler elever än tidigare skattade sitt mående negativt under hälsosamtalen i årskurs 8. När vi under våren 2018 gjorde den inledande nulägesanalysen uppmärksammades bland annat brister i närvaroregistreringen på samtliga skolenheter inom Bollebygds kommun. Det förorsakade svårigheter att få en rättvisande bild av elevernas frånvaro samt minskade möjligheterna att upptäcka skoldistansering i tid. I nulägesanalysen lyfte pedagogerna fram elevernas behov av trygga grupper, både på lektioner och under raster, för att kunna trivas i skolan och tillgodogöra sig undervisningen. Även en stor andel elever angav trivsel och goda relationer med kamrater och lärare som förutsättning för en god skolanknytning.

När vi undersökte vilka elever som hade extra hög frånvaro kunde vi konstatera att flera av dem hade behov av en tydlig och förutsägbar undervisning samt stöttning i sociala relationer.

Utifrån nulägesanalysen, befintlig forskning samt riktlinjer från skolverket tog vi fram en modell över olika faktorer vi ansåg samspelade och gemensamt ledde till elever som trivdes i skolan och såg en mening med sin skolgång, se nedan.

Vi valde att utgå från ett salutogent perspektiv med fokus på de faktorer som får eleverna att komma till skolan och tänkte oss några nyckelfaktorer som alla i hög utsträckning påverkade elevernas upplevelse av skolgången. Dessa var:

- En meningsfull, begriplig och hanterbar undervisning som tillsammans med tydliga rutiner gav elever och personal KASAM i skolan.
- Trygga grupper för att skapa en miljö som främjar individernas möjlighet att utvecklas till den person de önskar vara.
- Normkritisk undervisning som ytterligare vidgar handlingsutrymmet för elevernas personliga utveckling och främjar psykiska hälsa.

För att nå våra mål beslutade vi att se över befintliga rutiner och ta fram nya vid behov, att systematiskt arbeta för en trygg skolmiljö och att integrera normkritik i undervisningen. Genom dessa insatser tillsammans med en förutsägbar, hanterbar och meningsfull undervisning syftade vi till att på ett generellt plan ge eleverna de bästa förutsättningarna i skolan. De nya rutinerna för närvaro, frånvaro samt särskilt stöd skulle stötta upp ytterligare för de elever som hade behov av det. Som en förutsättning för att upptäcka skoldistansering i tid hade vi som mål att öka andelen pedagoger som registrerade närvaro i vår skolplattform Schoolsoft.

För att stärka den psykiska hälsan planerade vi hälsofrämjande insatser i form av möjlighet till gruppverksamhet under Elevens val på högstadiet. Vi utgick från principen att elevhälsa börjar i klassrummet och har därför från början haft fokus på att involvera pedagoger i elevhälsoarbetet genom t.ex. kompetensutveckling och att elevhälsopersonal bistår med handledning och material till lärarna att använda i det relationsskapande arbetet. Vi planerade också att lägga upp en bank med material för pedagoger att använda för att stärka sina grupper samt att ha två veckor med fokus på gruppstärkande arbete i början av varje läsår. För att skapa ytterligare förutsättningar för goda relationer mellan elever planerades att starta rastaktivitet. Framst för årskurs 5-6 men även för årskurs 7 om det var möjligt.

Under nulägesanalysen framkom också ett behov av ökad samverkan mellan pedagoger och elevhälsopersonal. Eftersom vi tidigare testat att ha möten utifrån EHM-metoden på några skolenheter och detta upplevts positivt blev ett av målen med projektet att införa EHM på samtliga kommunens skolenheter.

Vi ville också förbättra samverkan med socialtjänsten och se över våra rutiner vid oro för elevers hälsa och utveckling. I början ingick därför en socialsekreterare i projektet som vi projektledare med jämna mellanrum träffade för samverkan.

Många av de aktiviteter som planerats och genomförts på daglig basis inom projektet har utförts av pedagogerna. Personal inom elevhälsan har varit behjälpliga vid behov men eftersom pedagogerna dagligen möter eleverna har deras lektionsupplägg samt bemötande varit främst framträdande. Elevhälsopersonal har haft ansvar för vissa av aktiviteterna såsom djupintervjuer, gruppverksamhet på högstadiet och framtagandet av en Bollebygdsmoell av EHM-möten.

De resultat vi sett är bland annat att fler lärare registrerar närvaro och vi har genom detta tillsammans med frånvarokartläggningar fått bättre koll på elevernas frånvaro samt

anledningen till frånvaron. I vissa klasser har tryggheten ökat och gruppen blivit mer välfungerande. Vi har också sett en ökad samverkan mellan elevhälsa och pedagoger. EHM-möten hålls nu kontinuerligt på samtliga skolenheter utan en. Skolan hade en god samverkan med socialtjänsten under en period av projektet vilket gett oss en tydlig vision av hur samverkan kan se ut.

Syfte och mål

Delprojektet syftade till att fler unga i Bollebygds kommun skulle fullfölja sina grundskolestudier med betyg som ger behörighet till gymnasieskolans nationella program. Detta genom att utveckla och långsiktigt stärka skolornas hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbete i samverkan med andra nyckelaktörer och fokus på vetenskapligt beprövade metoder och förhållningssätt.

Målet på organisationsnivå var att skolorna skulle utveckla sitt främjande, förebyggande och åtgärdande arbete kring elever i riskzon för att inte fullfölja sina grundskolestudier.

Målet på individnivå var att de elever som deltog i projektet skulle få en stärkt skolanknytning och behörighet till gymnasiets nationella program.

Målgrupp

Eftersom vi hade relativt goda studieresultat i Bollebygds kommun beslutade vi att ta ett generell grepp i hela kommunen för att stärka den psykisk hälsan hos våra elever. Målgruppen var därför samtliga elever i årskurs 5-9 i Bollebygds kommun.

De 64 indikatorelever vi initialt valde ut att följa var elever med hög frånvaro eller andra svårigheter inom skolan alternativt fritiden och som bedömdes befinna sig i riskzon till skoldistantering eller att inte uppnå målen. Dessa elever bestod marginellt till störst andel killar. Vi valde elever utifrån de behov som fanns utan hänsyn till kön. De behov vi kunnat se hos våra indikatorelever var en trygg miljö och stöttning på olika sätt för psykisk hälsa. En del kände sig begränsade i skolan och att de inte kunde vara sig själva. Vi kunde också se att många inte fick anpassningar i den utsträckning de behövde samt att många inte kände att det var meningsfullt att gå i skolan.

Då Bollebygds kommun har liten andel befolkning som inte är född i Sverige avspeglas detta även i kommunens skolor. Vi har således haft svårt att bibehålla rätten till integritet och samtidigt redovisa för nyanländas resultat på enskilda skolenheter. Istället har vi i statistiken slagit samman samtliga nyanlända i kommunen till en gemensam post. Totalt sett har 8,5 % av våra indikatorelever räknats som nyanlända. De behov vi uppmärksammat hos våra nyanlända indikatorelever har mestadels handlat om språkinläring med undantag för något särskilt stöd.

Genomförande och resultat

Målet på organisationsnivå var att skolorna i Bollebygds kommun skulle utveckla sitt främjande, förebyggande och åtgärdande arbete gällande elever i riskzon att inte fullfölja sina grundskolestudier. För att uppnå detta har vi bland annat tydliggjort rutiner för att främja och förebygga närvaro samt åtgärda frånvaro, vi har förtydligat arbetsgången för elev i behov av

stöd och vi har fått upp trygghetsskapande arbete på agendan. I följande text ska vi försöka lotsa er genom våra olika insatser och aktiviteter i syfte att uppnå projektmålen.

KASAM i skolan

Del 1 Användbara, begripliga och hanterbara rutiner och dokument

Bakgrund

Under nulägesanalysen uppmärksammades en brist i pedagogernas registrering av elevernas närvaro vilket försvårade möjligheten att upptäcka skoldistansering i tid. Genom belysningen av elevernas frånvaro på organisatorisk nivå uppmärksammades också ett samband mellan elevernas svårigheter i undervisningen och deras skolfrånvaro. Vi såg att frånvaron ofta var en indikation på att något i skolsituationen var övermäktigt eleven, varpå behovet av en kartläggning av elevens styrkor och svagheter framkom. Vi behövde få veta mer om elevens behov i skolan för att sätta in rätt insats. Vissa skolenheter saknade också levande rutiner för hur skolpersonalen skulle agera vid elevfrånvaro varpå ett behov av användbara, begripliga och hanterbara rutiner konstaterades.

Aktivitet: Rutiner för att främja närvaro samt åtgärda frånvaro

Under projektiden har kommunövergripande rutiner i syfte att främja närvaro samt åtgärda frånvaro tagits fram. Vår förhoppning var att rutinerna för att främja närvaro ska resultera i att elever i riskzon uppmärksammades tidigare så att kartläggning och rätt anpassningar skulle kunna tillsättas skyndsamt och därmed häva en negativ utveckling av elevens skolidentitet. Rutinerna lyfte fram skolans ansvar att hålla koll på elevernas närvaro och den processkarta som ingår i rutinen förtydligar arbetsgången samt vem som bär ansvar för de olika insatserna.

Rutinerna för närvaro innebär på strukturell nivå att alla pedagoger registrerar närvaro på samtliga av sina lektioner. Varje måndag följer klasslärare, eller av rektor annan utsedd person, upp sin klass' närvaro via Schoolsoft. Vid avstämningen görs ingen skillnad på giltig och ogiltig frånvaro. Syftet är att hitta mönster i frånvaron, exempelvis speciella dagar eller lektioner som eleven ofta är frånvarande. Följande punkter har vi lokaliserat som tydliga indikatorer på problematisk frånvaro:

- Olovlig frånvaro
- Upprepad ströfrånvaro/mönster i frånvaro (uppmärksammas skyndsamt vid frånvaro från idrotts-, språkvals- och/eller slöjdlektioner)
- Sena ankomster/ ej aktivt deltagit på lektioner
- Systematiskt uteblivande från idrottslektioner
- Frånvaro som överstiger 15 % under senaste tremånadersperiod
- Sammanhängande frånvaro mer än 5 dagar.

Om en elev vid avstämningen gett utslag på någon av punkterna ovan tar klassläraren kontakt med elev och vårdnadshavare för ett kartläggningssamtal. Kartläggningen leder i sin tur till eventuella åtgärder varpå rektor informeras.

Om frånvaron inte förbättrats inom två månader tar rutinen vid frånvaro vid och två representanter från EHT utses vilka enligt en intervjumall genomför djupintervjuer med elev och vårdnadshavare. Resultatet från djupintervjuerna analyseras på EHT och rektor fattar beslut om åtgärder. Dessa kan vara pedagogisk kartläggning, elevspecifika anpassningar, kontakt med kurator, anpassat schema, skolpsykologisk utredning mm.

Indikator: Registrera närvaro i Schoolsoft

Att pedagogernas registrering av närvaro i Schoolsoft fungerade väl och gav en rättvis bild var en förutsättning för att rutinen för att främja närvaro skulle fungera. Bland våra egna indikatorer på organisationsnivå hade vi därför att andelen lärare som rapporterar närvaro i Schoolsoft skulle öka till 100 %.

Under projektets gång har vi närmat oss detta målet markant och i genomsnitt rapporterade 97,2 % av pedagogerna sina lektioner under vårterminen 2020 från det ursprungliga 67,7 % i snitt i hela kommunen vårterminen 2018. Störst förbättring ser vi på Bollebygdskolans 7-9 där det ursprungligen var 42,1 % av pedagogerna som registrerade närvaro i Schoolsoft till nuvarande 93,6 %.

Indikator: Minskad elevfrånvaro

Då vi sett att närvaron är så tätt sammanlänkat med elevernas känsla av KASAM och trivsel i skolan är frånvaro en indikator på upplevelsen av skolgången. På samtliga skolor har frånvaron ökat denna termin jämfört med nollvärde och tidigare terminer. Örelundskolan har fortsatt lägst frånvaro av alla skolor medan Töllsjöskolan har minskat sin frånvaro mest i kommunen. Där har också kartläggningarna gjorts i högst utsträckning.

Frånvaro	Nollvärde			Efter tre terminer			Efter fyra terminer		
	Samtliga	Tjejer	Killar	Samtliga	Tjejer	Killar	Samtliga	Tjejer	Killar
Bollebygdskolans 4-6	10,5 %	12,3 %	8,8 %	9,7 %	8,9 %	10,5	14,8 %	13,9 %	15,7 %
Bollebygdskolans 7-9	11,7 %	12,7 %	10,8 %	11 %	11,5 %	10,7	15,2 %	15,9 %	14,7 %
Töllsjöskolan	10,4 %	9,9 %	11,7 %	8,4 %	7,4 %	9,4	11,8 %	11,1 %	12,5 %
Örelundskolan	8,6 %	8,5 %	8,8 %	7,7 %	8,5 %	6,8	12 %	12,6 %	11,2 %
Bollebygds kommun	10,3 %	10,9 %	10,0 %	9,2 %	9,1 %	9,35	13,5 %	13,4 %	13,5 %

Resultat och analys

Som siffrorna visar har andelen pedagoger som registrerar närvaro ökat markant under projekttiden. Dock har systematiken inte fungerat fullt ut och viss registrering av närvaro har skett i efterhand vilket kan påverka möjligheten att upptäcka skoldistansering i tid. Vi ser därför ett ytterligare behov av att syftet med samtliga delar i kedjan blir förståeliga för all personal i kommunens skolor.

På både Töllsjöskolan och Örelundskolan är frånvaron lägre än på Bollebygdskolans 4-6 och 7-9. En anledning till detta kan vara att rutinerna följs i högre utsträckning på de mindre skolorna. Vi har kunnat se att den tidiga frånvarokartläggningen som klasslärare gör haft effekt då frånvaron minskat på de skolor där rutinerna aktivt har följts. Tydligast syns detta på

Töllsjöskolan där den generella frånvaron minskat från ursprungliga 10,4 % till 8,4 % hösten 2019. Under våren 2020 har frånvaron ökat igen av förklarliga skäl i och med pandemin. På Örelundskolan var frånvaron låg redan i uppstart av projektet och har så fortsatt under projektets gång.

Via uppföljning av elevärenden på EHT har vi sett att frånvarokartläggningen verkar ha bäst effekt när den genomförs enligt anvisad rutin, det vill säga senast vid 15 % frånvaro. Då får rutinen en chans att komma till sin rätt och elevens närvaro ökar. I de fall där frånvarokartläggningen hålls först då eleven haft 20-25 % frånvaro har insatsen inte gett lika god effekt. I vissa fall har frånvaron efter djupintervjun fortsatt ligga på samma nivå som tidigare medan frånvaron i andra fall eskalerat allteftersom läsåret gått. Vi har inte kunnat se någon skillnad i resultat av insatsen beroende på kön eller nyanlända.

Vår analys är att kontakten med familjen som frånvarokartläggningen innebär signalerar till vårdnadshavare och elev att eleven är saknad när hen inte är i skolan. Har eleven inga särskilda svårigheter i skolan räcker detta för att få eleven på rätt spår igen, förutsatt att det inte blivit ett alltför invant mönster. Klassläraren får också tidigt information om det är något skolan behöver göra annorlunda för att främja elevens skolgång vilket också gynnar elevernas upplevelse av att bli sedd och lyssnad på. Dessa faktorer tillsammans resulterar i att elevens närvaro ökar.

Djupintervjuerna som är nästa steg i trappan av åtgärder har varit bra på så sätt att det stärker familjen och skolans samarbete. Berörda elever och vårdnadshavare har efter intervjuerna lyft fram upplevelsen av att bli tagna på allvar och en önskan hos skolpersonalen att få eleven att lyckas. Likt vad som går att läsa i litteratur rörande problematisk frånvaro har vi sett att ett gott samarbete med vårdnadshavare är viktigt för att kunna bryta problematisk frånvaro. Intervjuerna har i flera fall lett till att behov vi tidigare inte känt till kommit upp till ytan och att verksamma åtgärder kunnat sättas in. Ett exempel är att det kommit fram att en elev behövt praktikplats.

En anledningen till den ökade frånvaron på samtliga skolor under vårterminen -20 kan vara att närvaroregistreringen fungerar bättre nu än tidigare men mer troligt är den pågående pandemin vilken medfört att vi haft elever som varit frånvarande under långa perioder. Under några veckor var hälften av alla elever borta i vissa klasser. Många elever har stannat hemma under en längre period i samband med sjukdom och andra elever har stannat hemma på grund av oro för smitta. Jämför vi istället nollvärdet med resultatet hösten 2019 har samtliga skolenheter sänkt sin frånvaro.

Frånvaron bland indikatoreleverna låg under vårterminen -20 på 29,8 % jämfört med nollvärdet på 20,8 %. Då pandemin påverkat den generella frånvaron ser vi det som troligt att den också påverkat våra indikatorelever. Den genomsnittliga frånvaron för indikatoreleverna höstterminen -19 var 24,3 % vilket är en ökning från nollvärdet men inte i lika hög grad som vårterminen -20. De första två terminerna låg frånvaron på ungefär samma siffra, runt 21 %. Att siffran sedan stiger till nuvarande nivå antar vi beror på att andelen lärare som registrerar närvaro ökar varpå underlaget blir mer rättvisande. Vi känner oss säkra på att göra skillnad på anledningen till ökningen mellan våra indikatorlevers frånvaro och den genomsnittliga frånvaron bland samtliga elever då vi vet att det tidigare funnits än större brister i registreringen av indikatorelevernas närvaro än i elevernas närvaro i stort.

I gruppen nyanlända kan vi se att många av eleverna har hög närvaro, några så hög som 98,4 % närvaro under vårterminen 2020, men att detta tyvärr inte korrelerar med deras skolresultat. 5 av 6 nyanlända elever i årskurs 9 har inte betyg nog att gå vidare till nationellt gymnasium vårterminen 2020. Att eleverna inte uppnår målen trots att de är på plats i skolan och tillgängliga för undervisning får ses som ett misslyckande. En bidragande orsak kan i många fall vara att eleven inte har någon tidigare skolgång, vissa är analfabeter och har inte något tidigare skriftspråk att koppla de nya kunskaperna till. Det krävs också mycket av en människa att anpassa sig till ett nytt sammanhang vilket kan störa förmågan till kunskapsinhämtning. Flera av våra nyanlända elever har också upplevt trauman vilket ytterligare hindrar hjärnan från att ta in information.

I samband med pandemin uppstod många frågetecken kring hur rutinerna skulle följas i en så pass annorlunda situation. På ledningsgrupp beslutades att det var det upp till varje skola ifall de skulle göra frånvarokartläggningar eller inte och i vilket skede dessa skulle genomföras. Elever kunde vara hemma tre veckor i sträck utan särskild åtgärd och utan att någon visste vems ansvar det var att ta hand om ärendet. Efter de inledande veckorna hittade vi dock tillbaka till rutinerna och verksamheterna återgick till det nästan normala. Detta scenario visade oss att det alltid finns situationer som kan överraska och få oss ur balans. Att det gick hyfsat snabbt att återgå till rutinerna ser vi som ett tecken på att rutinerna blivit en självklar del av verksamheten.

Del 2 Meningsfull, begriplig och hanterbar undervisning

Bakgrund

Under nulägesanalysen lyfte pedagogerna elevers behov av rätt anpassningar för att kunna tillgodogöra sig undervisningen. Det fanns en osäkerhet kring vem som skulle göra vad och när det skulle ske. Detta orsakade att elever kunde gå miste om insatser de hade rätt till eller att insatser tillsattes alltför sent under elevens skolgång. I projektplanen hade vi punktat upp flera olika rutiner som vi skulle se över i syfte att fånga upp elevers behov. Under processens gång insåg vi dock att många av dem gick in i varandra. Så istället för att skriva enskilda rutiner för exempelvis pedagogisk kartläggning och skolpsykologisk utredning tog vi fram en arbetsgång för elever i behov av stöd som omfattade samtliga delar.

Aktivitet: Arbetsgång för elev i behov av stöd

Syftet med arbetsgången var att säkerställa en tillgänglig lärmiljö och minska risken att elever föll mellan stolarna med skolmisslyckande som resultat. Den nya arbetsgången innebär ett generellt förtydligande av olika insatser, vem som är ansvarig samt när i turordning insatserna ska ske. Detta synliggörs av en processkarta. Kommunens utvecklingsledare har under projektiden gjort en genomgång av samtliga skolors befintliga elevspecifika anpassningar och särskilt stöd. Genomgången visade skillnader mellan skolornas dokumentation av insatser samt brister i arbetet med elever i riskzon och hjälpte på så sätt till att lyfta fram behovet av våra insatser inom projektet.

I och med arbetsgången är numer anpassningar på gruppnivå enligt modellen Ledning och stimulans alltid första steget för att tillgodose elevers rätt till en tillgänglig undervisning. Efter utvärdering av insatserna på gruppnivå genomförs en pedagogisk kartläggning och elevspecifika anpassningar tillsätts vid behov. Om utvärderingen av dessa sedan visar att

insatserna inte lett till önskvärt resultat kan det bli aktuellt med särskilt stöd i form av exempelvis utredning inför upprättande av åtgärdsprogram eller skolpsykologisk utredning.

Grundtanken med den nya arbetsgången var att den skulle vara kommun- övergripande men då detta var svårt att genomföra på grund av skolornas olika kultur samt sätt att arbeta, beslutade styrgruppen att skolorna fick anpassa arbetsgången utifrån sina individuella förutsättningar.

Resultat och analys

De resultat vi hittills har kunnat se av den nya arbetsgången är bland annat att arbetet med Ledning och stimulans utvecklats på flera av skolorna. Exempelvis används bildstöd flitigt, de sju frågorna för elevernas känsla av KASAM står uppskrivna på tavlan inför lektion på flera skolor och riktlinjer har tagits fram kring hur lektioner startas och avslutas så att det blir lika varje gång vilket skapar förutsägbarhet för eleverna och en ökad känsla av trygghet. På individnivå har vi försökt fånga upp synpunkter från både elever och vårdnadshavare under möten och genom t.ex. formulär som "så här vill jag ha det i skolan" och skolkompassen. Vi kan se att några av våra indikatorelever med uttalade skolsvårigheter blivit hjälpta av den tydliga strukturen. Även om det inte alltid lett till behörighet till gymnasiet så har antalet betyg ökat.

Av indikator-eleverna så har 54% av tjejerna och 56 % av killarna ökat antal godkända betyg under sin tid i projektet. Negativ trend dvs antal elever som fått färre godkända betyg ligger på 39 % respektive 33 %. Siffrorna för killar och tjejer är således ganska lika. Däremot är det svårt att säga att deras framgång enbart beror på ökad KASAM i undervisningen eftersom detta bara en del av de insatser de fått ta del av. Indikatoreleverna är inte representativa för den stora massan elever då de valts som indikatorer utifrån en sårbarhet, antingen i form av hög frånvaro eller för att de befunnit sig i riskzon att inte bli behöriga till gymnasiet. Vi väljer dock att använda oss av dem som indikatorer på om våra insatser nått ut på generell nivå.

Hur väl arbetsgången hunnit bli implementerad under projektiden skiljer sig åt mellan skolenheterna. Förutsättningarna har varit olika beroende av hur skolenhetens tidigare arbete med pedagogiska utredningar, extra anpassningar och särskilt stöd fungerat. På de enheter där pedagogerna även tidigare arbetat på liknande sätt har implementering kommit längre och det har funnits ett intresse som visat sig genom diskussioner under konferenser och kompetensutvecklingsdagar. De enheter som haft ett annat arbetssätt har haft större svårigheter att ta till sig metoden och på vissa skolor har det funnit ett motstånd hos pedagogerna då de upplevt att den nya arbetsgången innebär en ökad arbetsbelastning för dem.

Ökad arbetsbelastning är något vi inom projektgruppen velat undvika då vi varit medvetna om den administrativa belastning som redan åligger pedagoger och vår upplevelse var att vi lyckats med detta. I arbetsgången förespråkas arbete på generell basis utifrån modellen Ledning och stimulans. Som vi tolkat Ledning och stimulans tänkte vi att arbetssättet skulle underlätta för pedagogerna då metoden bygger på tanken att alla elever gynnas av många av de anpassningar som är nödvändiga för ett fåtal. I praktiken går modellen ut på att flera anpassningar görs på organisations- och gruppnivå så att elevspecifika anpassningarna och särskilt stöd inte behöver bli så omfattande. I och med det minskar också administration runt enskilda elever. Trots vår ambition att minska pedagogernas arbetsbörda har vissa tyvärr upplevt den direkta motsatsen. Hur kulturen på skolan är samt hur stort ansvar rektor tagit för att implementera arbetsgången har också spelat in.

Genom våra frånvarokartläggningar kan vi se att en del elevers behov av rätt anpassningar och stöttning ännu inte är tillgodosett och att de därför inte kan tillgodogöra sig undervisningen fullt ut. Vi tror att i takt med att arbetsgången för elever i behov av stöd implementeras kommer elevers behov tidigare bli tillgodosett. Implementeringen av arbetsgången behöver fortgå under en längre tid innan vi säkert kan säga något om hur resultatet blivit för våra elever. Det faktum att pedagogerna börjat arbeta mer aktivt med ledning och stimulans ser vi dock som en vinst och ett uppnått mål i sig.

Del 3 Insatser på individnivå

Bakgrund

Ett av projektets mål på individnivå var att elever som deltar i projektet skulle få en stärkt skolanknytning och andelen elever med behörighet till gymnasiets nationella program skulle öka. Genom vår inledande kartläggning kunde vi se att det fanns elever i kommunen som inte fick tillräcklig stöttning genom de generella insatserna. Det fanns också elever som hade relativt goda studieresultat trots hög frånvaro. Några av dessa elevers frånvaro ökade över tid tills dess eleven var hemma mer eller mindre på heltid. Vi såg därför ett behov av insatser på individnivå i de fall där de generella insatserna inte räckte till.

Aktivitet: Åtgärdande individuella insatser

Aktiviteterna riktade sig till elever med problematisk frånvaro och/eller i riskzon att inte nå målen. Aktiviteterna har bland annat omfattat att skolpersonal träffat hemmasittande elever för enskild undervisning i annan lokal, haft samtal, promenerat eller på annat sätt aktivt arbetat för att skapa relation. Detta har varit ett sätt för oss i skolan att bibehålla kontakt med eleverna även om det inte handlat om regelrätt undervisning. Genom att träffa eleven för en promenad eller ett samtal har vi syftat att visa intresse för individen och hens behov. Vi har också hållit västbus- och SIP-möten för att samverka med andra instanser samt använt oss av särskilt stöd i form av anpassat schema. Det har varit rektor lärare, elevcoach eller elevhälsopersonal som har ansvarat för dessa insatser.

Redan innan projektet har vi haft lovskola för elever som inte når målen. Skillnaden i lovskolan under projekttiden har varit att vi varit mer noga med att elever i riskzon tar del av möjligheten till ökad målpuppfyllelse.

Inför uppstart av läsåret 20/21 har vi arbetat än mer aktivt än tidigare år för att förbereda eleverna i god tid och säkerställa att deras individuella behov blir tillgodosedda. Fler möten än tidigare är planerade dagarna innan terminsstart och på högstadiet har verksamheten organiserats om så att det kommer finnas två mindre grupper; en med inriktning på elever med exempelvis autismdiagnos och rätt till särskola och en annan med inriktning på elever med problematisk frånvaro samt mer psykosociala svårigheter. Vår förhoppning med dessa insatser är att eleverna ska få bättre förutsättning från start att trivas i skolan.

Indikator: Andelen elever med behörighet till gymnasieskolans nationella program

Vi satte som mål att öka vår ursprungliga andel eleverna som gick ut årskurs 9 med gymnasiebehörighet från 91% höstterminen 2017 till 100% vid projektets slut. Siffran har gått upp och ned under projekttiden och slutar vårterminen 2020 på ungefär densamma som vid nollvärdet; 90,8 % av samtliga elever, 91,7 % av tjejerna respektive 90, 1 % av killarna. Intressant att titta vidare på är att resultatet för samtliga elever på högstadiet har skiftat mellan könen under läsåret båda åren som delprojektet pågått. Läsåret 19/20 var siffran på

GÖTEBORGS
REGIONEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

höstterminen 83,9 % gymnasiebehöriga elever, 87,5 % av tjejerna respektive 81,4 % av killarna. Läsåret 18/19 var resultatet också lägre på hösten; 87,2 % av samtliga elever och 89,7 % av tjejerna respektive 84,2 % av killarna. Våren -19 hade det gått upp till 93,3 % av samtliga elever, 92,2 % av tjejerna och 94,6 % av killarna.

Av eleverna på mellanstadiet syns också en skillnad mellan könen. Tjejernas genomsnittliga resultat ligger 5-15 % över killarnas genomsnitt. Tittar vi på våra indikatorelever har som sagt 54% av tjejerna och 56 % av killarna ökat antal godkända betyg under sin tid i projektet.

Resultat och analys

I flera av fallen har envist kontaktsökande lett till att elever återgått till skollokaler och några har till och med återgått till undervisning i klass.

Under de senaste läsåren har vi också haft ett antal elever som hellre hängt i korridorerna än varit inne på lektion. Trots flertalet insatser och möten med vårdnadshavare har vi inte lyckats få in dem i klassrummen. Genom ihärdigt relationsskapande arbete lyckades dessa elever tillslut motiveras att ta emot individanpassat stöd i form av undervisning i annan lokal. När de blev flyttade från sammanhanget i skolan fick de äntligen möjlighet till arbetsro och kunde hitta sina förmågor. Av de fyra elever detta berörde lyckades alla fyra komma in på gymnasiet. En av dem med hjälp av IM-Yrk då hen saknade betyg i ett av kärnämnen men eleven kommer ändå börja på ett gymnasium och få en yrkesutbildning.

De framgångsfaktorer vi lokaliserat i det individuella elevarbetet är förutom kraften i relationen också flexibilitet hos den enskilda pedagogen och i organisationen att göra anpassningar utifrån individens behov. Detta leder till en upplevelse hos eleven att hen är viktig och värd att lyssna på vilket skapar en motivation att anstränga sig ytterligare.

Det är intressant hur andelen elever med godkända betyg svänger över läsåret och hur killarnas resultat först ligger under tjejernas på hösten för att sedan gå om vid läsårets slut. Det är svårt att se en tydlig orsak till detta. En anledning kan vara att tjejerna anstränger sig lika mycket hela skolgången och att killarna istället lägger på ett kål under vårterminen. Det förklarar dock inte att de plötsligt går om tjejerna resultatmässigt. Omkörningen skulle dock kunna bero på att killarnas plötsliga ansträngningar ses som ett lyft av lärarna varpå de ger killarna bättre betyg än tjejerna tjej med samma resultat fast jämnt fördelat över året. I samhället finns en kultur av högre förväntningar på tjejer och deras resultat och killars ansträngningar har många gånger värderats högre än tjejernas, därav uttrycket killräckligt. Detta är bara spekulationer och den riktiga anledningen får vi fortsätta utforska.

Det är också förvånande att så stor andel elever går ur årskurs 9 med behörighet till nationellt gymnasium med tanke på den låga måluppfyllelsen i årskurserna under. Vad är det som händer på vägen och som leder fram till de ökade kunskaperna? Detta är en fråga vi får ta med oss i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Mellan skolenheterna finns även en misstro gentemot varandras kompetens vilket visar sig genom negativa kommentarer om andras undervisningssätt och syn på elevers behov av anpassningar samt insatser för lärande och ökad närvaro. Ett fortsatt utvecklingsområde skulle kunna vara att undersöka var grunden till denna misstro finns för att istället öka samverkan och bättre kunna stötta våra elever mot goda studieresultat.

Vidare ser vi tydligt i vår statistik att gruppen nyanlända elever sticker ut. Av övriga elever gick 99,2 % vidare till nationellt gymnasium medan det bland gruppen nyanlända endast var 17 % som gick vidare. Några av de nyanlända på högstadiet hade vårterminen 2020 höga

GÖTEBORGS
REGIONEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

betyg i alla ämnen utom ett kärnämne. Någon hade B i matte men saknade betyg i svenska. En annan hade höga betyg i samtliga ämnen förutom engelska. Precis som vi skrivit ovan angående närvaro har nyanlända elever större utmaningar då de ska anpassa sig till ett nytt sammanhang vilket gör att de kan ha svårt att nå målen i alla ämnen. Resultatet i denna grupp kräver dock en översyn av undervisningen för att se om den kan utvecklas vidare så fler nyanlända elever får möjlighet att bli gymnasiebehöriga.

Trygga grupper

Bakgrund

I kartläggningen inför nulägesanalysen lyfte elever och pedagoger fram trygga grupper och goda relationer som en förutsättning för lärande och att eleverna skulle komma till skolan. Det fanns också en upplevelse av att konflikter på rasterna följde med in i klassrummet. Vidare tyckte vi oss se ett samband mellan elevers närvaro, studieresultat och trivsel. Trots att många pedagoger var medvetna om vikten av goda relationer för att elevernas trivsel i skolan var det ofta upp till pedagogen själv hur hen valde att arbeta med sin grupp. Genom att systematisera det relationsskapande och gruppstärkande arbetet syftade vi att på generell nivå öka elevernas känsla av trygghet i skolan och komma ifrån det faktum att det var avhängigt varje pedagogs egna intresse.

Aktivitet: Gruppstärkande arbete

För att uppnå vårt mål har vi arbetat aktivt för att skapa medvetenhet hos pedagogerna om gruppsykologi, trygga grupper och normmedvetenhet samt hur dessa faktorer samspelar med elevernas förmåga att ta till sig undervisning. Arbetet har bestått av kompetensutveckling för skolpersonal samt framtagandet av en bank med gruppstärkande och trygghetsskapande övningar samt övningar/ lektionsupplägg för ökad normmedvetenhet. Syftet med övningsbanken är att pedagoger och fritidspersonal ska ha material lättillgängligt för att underlätta och skapa bättre förutsättningar till ett systematiskt trygghetsskapande arbete. För att stärka elevernas känsla av trygghet har vi uppmanat pedagogerna att använda banken och göra övningar i sina klasser kontinuerligt under läsåret med extra intensitet vid terminsstart och efter lov. På flera av skolenheterna har även elevhälsan varit ute i klasserna i syfte att stötta pedagogerna i det trygghetsskapande arbetet eller kartlägga trivsel och studiero hos eleverna. Trots elevhälsans olika insatser har det varit klasslärare som haft yttersta ansvaret för att skapa en trygg grupp i sin klass.

Indikator: Trivselenkäter

Vi hade som mål att höja den generella trivselen bland eleverna i årskurs 5-9. Genom skolornas trivselenkäter har vi kunnat konstatera att våra insatser för ökad trygghet och trivsel har gett skiftande resultat på de olika skolorna. Vi har dock inte kunnat följa trivselen kontinuerligt på alla skolorna då vi har haft svårt att samordna deras trivselenkäter, varje skola gör på sitt eget sätt. Det vi kan se är att trivselen är något högre på 7-9 än i de lägre årskurserna. Runt 58 % av eleverna som fyllt i vår enkät svarar "Stämmer helt och hållet" på frågan om de känner sig trygga på skolan och i sin klass. Räknar vi även med de som svarar "stämmer ganska bra" hamnar vi på runt 94 % och på högstadiet så högt som 96 %. Men självklart skulle vi önska att siffran låg på 100! Detta är en marginell höjning jämfört med nollvärdet men en ökning sedan ett år tillbaka då det visade en dipp i upplevelsen av trygghet på skolan. På påståendet "På min skola respekterar vi varandras olikheter" svarar c:a 30 % av eleverna stämmer helt och hållet. Och 60-80 % beroende på skola tycker att påståendet stämmer

GÖTEBORGS
REGIONEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

ganska bra eller helt och hållet. Fler tycker att det stämmer på högstadiet än på de övriga skolorna.

Resultat och analys

Det har varit struligt att samordna trivselenkäterna på de olika skolorna. Vi har tex inte haft tillgång till Töllsjöskolans trygghetsenkät under projektiden. Sista terminen valde vi istället att göra en egen enkät som vi skickade ut till alla skolor. Vi fick svar från 3 av 4 skolor. Det vi har kunnat se är att vårt arbete bidragit till att fler pedagoger arbetat proaktivt med att skapa trygghet i sina klasser. I samband med höstterminens start 2019 var många fler klasser än vanligt ute på skolgården och gjorde trygghetsskapande och gruppstärkande övningar. Ett exempel på detta arbete är en grupp elever som började sjuan hösten -18. Det fanns en oro på skolan hur klassen skulle bli då där fanns många idrottskillar med hög status bland övriga elever. Farhågan var att killgruppen skulle skapa en negativ kultur i klassen med otrygghet hos klasskamraterna som följd. För att stävja detta tillsattes två klasslärare som var extra relationsorienterade i sitt ledarskap. Klasslärarna arbetade från terminsstart intensivt med gruppstärkande och trygghetsskapande övningar. De använde alla samlingar i klassen till att arbeta gruppstärkande samt höll daglig kontakt via telefon med de elever som hade behov av det. De åkte också med klassen till kommunens stugor i Åsa där de övernattade och stärkte vänskapsbanden i klassen ytterligare. Arbetet krävde ett stort engagemang av klasslärarna och tog mycket energi och tid i anspråk. Resultatet av deras ansträngningar visade sig dock genom att klassen redan under vårterminen i sjuan var den mest välfungerande av samtliga fem sjuor. Resultatet har hållit i sig även undet läsåret 19/20 och visar sig bland annat genom att eleverna förhåller sig prestigelöst gentemot varandra i klassen. De har ett gott samarbetsklimat vilket gynnar undervisningen.

På liknande sätt fast motsatt effekt tycker vi oss kunna se hur ett negativt gruppklimat påverkar elevernas studieresultat. På Bollebygdskolan 4-6 hade två av tre femteklasser nästintill samma resultat på elevernas måluppfyllelse. I klass ett och två hade 80 % respektive 84,6 % av tjejerna godkänt i kärnämnen och i ytterligare minst fem ämnen till. Killarnas resultat låg lägre; 58,6 % respektive 55,6 %. I den tredje klassen, som vi vet har en stark killgrupp med negativt gruppklimat som tar sig uttryck i kommentarer och kränkningar framförallt gentemot klassens tjejer, var resultaten istället 66,7 % av tjejerna och 90,9 % av killarna. Beroende på om vi ser det ur tjejernas perspektiv eller killarnas så kan resultatet tolkas som negativt eller positivt. Den bakgrundsfakta vi har om klassen leder dock till att vi tolkar tjejernas resultat som en följd av det otrygga klimat de upplevt under läsåret. Självklart kan andra faktorer spela in för resultatet. Exempelvis att det i samma klass finns tjejer med olika svårigheter som påverkar deras förmåga till inläring. Samtidigt vet vi att det finns elever med liknande svårigheter i alla klasser och tittar vi på resultatet i relation till samtliga femteklasser i kommunen sticker det fortfarande ut. Att tillägga är också att det finns ett ännu större behov av trygghet i gruppen ifall en elev har egna sårbarhetsfaktorer.

På alla skolor finns aktiva likabehandlingsgrupper och i och med projektet har det lagts extra mycket krut på insatser för att stärka grupperna. Anledningen till de skiftande resultaten mellan 7-9 och de lägre årskurserna skulle kunna vara så att de elever som inte trivs på högstadiet kanske helt sonika stannar hemma, och således inte fyller i enkäten, medans yngre elever inte har samma handlingsutrymme och "tvingas" vara i skolan oavsett om de trivs eller inte. Det kan också bero på skillnader i elevunderlag. Att trivseln är lägre på de mindre skolorna vt -20 kan bero på ett mycket mindre elevunderlag än övriga skolor, Töllsjöskolan en klass och Örelundskolan två klasser, vilket skapar en snedfördelning i resultat. Senaste

läsåret har också varit turbulent på samtliga mellanstadier vilket syns i kommunens sammanställning av antalet kränkningar. Oavsett visar resultatet att vi behöver bli ännu bättre på att hantera gruppdynamik.

Psykisk hälsa

Bakgrund

När vi gick igenom elevunderlaget på högstadiet uppmärksammade vi ett behov av insatser i syfte att stärka den psykiska hälsan hos eleverna. Vi såg elever som verkade sakna sammanhang och som av olika anledningar inte mätte väl. Detta påverkade deras studieresultat och deras närvaro. Vi såg också att risken för avhopp från gymnasiet ökade vid dåligt psykiskt mående under högstadiet. Ett av de mål vi satt i delprojektet var därför att stärka den psykiska hälsan hos eleverna och utifrån ett salutogent perspektiv beslutade vi att erbjuda hälsofrämjande insatser på gruppnivå.

Aktivitet: Hälsofrämjande insatser på gruppnivå

Som ett led i det arbetet har vi erbjudit elever på högstadiet möjlighet till liten grupp under det som på schemat kallas Elevens val. Den ena gruppen, Aktivitetsgruppen, hade som syfte att stärka elevernas självförtroende och förmåga till sociala kontakter genom övningar, diskussioner och aktiviteter tillsammans med andra. Till Aktivitetsgruppen tillfrågades elever som vi uppfattade skulle ha nytta av att delta i gruppen.

Den andra gruppen kallade vi Livskunskap och den var valbar för alla elever på högstadiet som hade Elevens val på schemat. Livskunskapen hade som syfte att behandla olika livsområden och för ungdomar aktuella ämnen såsom identitet, relationer, droger, sexualitet samt tankar om framtiden. Ledarna föreläste kort om de olika temana och gruppmedlemmarna fick därefter göra övningar enskilt eller i grupp innan det var återsamling i storgrupp.

Indikator: Hälsosamtalen i årskurs 8

Som indikator på målet att öka andelen elever som skattar sin psykisk hälsa som god har vi använt oss av resultaten i hälsosamtalen i årskurs 8. Tyvärr verkar eleverna överlag skatta sin hälsa sämre. Det har skett en markant minskning av elever som svarar nej på om de är stressade, från 49 % till 22 % av eleverna. Att så många känner sig stressade känns oroande och något som måste tas på allvar. Det har skett en ökning av andelen elever som svarar att de mår bra sedan förra året; 79,3 % till 87,2 % vt - 20. Samtidigt är det en minskning sedan nollvärdet som var 92 %. Av de elever som svarar att de som sover gott om natten har det skett en ökning till 90,9 % sedan nollvärdet på 79 %. Sammantaget verkar det dock som den psykiska hälsan hos eleverna i årskurs 8 tyvärr har blivit sämre.

Resultat och analys

Vid utvärderingen av grupperna framkom att eleverna uppskattat lektionerna och att vi lyckats uppnå vårt syfte med dem. Eleverna som deltagit i Livskunskapen uppgav att de fått möjlighet till reflektion och utveckling av sin person. Vi såg också att elever i båda grupperna hade ett intresse av att delta. Detta visade de genom att komma till grupperna på Elevens val trots att flera av dem undvek nästan alla andra lektioner under veckan.

Båda grupperna fortgick under två terminer innan vi var tvungna att prioritera annat arbete före. Planeringen är däremot att vid behov återuppta Aktivitetsgruppen och att på nytt erbjuda högstadieleverna möjligheten att välja Livskunskap på Elevens val inför höstterminen 2020.

GÖTEBORGS
REGIONEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Att ta med i beräkningen av resultatet från hälsosamtalen är att det inte är samma elever såklart som går i åttan i år som tidigare år och det kan vara så att de har olika förutsättningar och erfarenheter med sig sedan tidigare. Flertalet hälsosamtal under läsåret 19/20 har också genomförts under våren när pandemin rasat i Sverige och omvärlden. Flera elever har uttryckt en allmän oro i samband med detta och kanske märks denna oro av i statistiken från hälsosamtalen.

Utöver detta har nämnden i Bollebygds kommun krävt budget i balans och det har sedan hösten 2019 inneburit nedskärningar och indragning av resurser i skolan. Detta kan också vara en faktor som påverkar att eleverna skattar sin hälsa sämre detta år. Oavsett orsak visar siffrorna att vi fortsatt måste bli mycket bättre på det hälsofrämjande arbetet.

Ökad normmedvetenhet

Bakgrund

Under nulägesanalysen framkom att vissa elever inte kände sig fria att vara den de ville vara. Det förekom också kränkningar i form av nedsättande ord och rasistiska samt sexuella kommentarer. Skolan ska vara en plats där allas lika värde prioriteras och lyfts fram. Med det som bakgrund beslöt vi att lyfta fram skolans uppdrag att arbeta normkritiskt i undervisningen vilket vi hoppades skulle öka elevernas handlingsutrymme att vara den de vill vara samt medvetandegöra hur ens språkbruk kan påverka andra människors mående.

Aktivitet: Normkritisk undervisning samt övningar i normkritiskt tänkande

Enskilda lärare har tagit sig an arbetet med normmedvetenhet. Som ett exempel har vi en lärare på högstadiet som varit ute i samtliga nionde klasser och pratat om sexualitet och porr samt hur dagens porr påverkar ungdomars sätt att ha sex. En annan lärare har med sin klass gjort många av de övningar för att utveckla normkritiskt tänkande som vi lagt upp på övningsbanken i Google Drive. Hennes klass har under de år hon varit deras klasslärare utvecklats till en trygg och tillåtande grupp som visar förståelse för varandras olikheter.

Indikator: Trivselenkäten

Som en indikator på jämställdhet ställde vi frågor om eleverna ansåg att killar och tjejer behandlas lika av lärare på skolan. Resultatet visade på att 40,5 % tyckte det stämde helt och hållet på högstadiet och c:a 57 % på Örelund vilket i båda fallen är en minskning från nollvärdet. På Töllsjöskolan var siffran 33,3 %, där har vi dock inget nollvärde att jämföra med.

Resultat och analys

Medan det gruppstärkande och trygghetsskapande arbetet har börjat få genomslag i klasserna har arbetet med normmedvetenhet aldrig riktigt kommit upp på agendan. En anledning till detta kan vara att det helt enkelt blev för många olika spår och att vi var för ambitiösa i början av projektet. Pedagogerna hade inte energi att ta sig an alla aktiviteter vi lyfte fram varpå de som ledningen fokuserade på fick ta störst plats. Att arbeta med normkritisk undervisning finns också redan med som ett uppdrag från Skolverket och kanske kopplar pedagogerna därför det området mer tydligt till läroplanen istället för att se det som en del av projektet Plug innan.

Det är svårt att hitta anledningar till de sänkta siffrorna och det underlag vi kunnat använda oss av känns inte heller tillförlitligt då det varit så knapphändigt och skiftande mellan skolorna. En upplevelse är dock att antalet kränkningar och nedsättande kommentarer går upp

och ned över tid. Vissa läsår förekommer det i hög utsträckning för att nästkommande läsår minska. På flera av skolorna arbetas det aktivt med värdegrund och acceptans för varandras olikheter. Bland annat har det genomförts fokusveckor med inriktning på språkbruk för att synliggöra användandet av nedsättande kommentarer. Det finns dock utvecklingsområden på alla enheter. En skola i kommunen fick under våren 2020 kritik av Skolinspektionen för avsaknaden av strategiskt jämställdhetsarbete.

Vi hade planerat för att starta upp arbetet med normmedvetenhet ordentligt under vårterminen 2020 med en inledande insats på organisationsnivå. Dock fick detta arbete läggas på is i och med pandemin och uppstart av arbetet fått skjutas till höstterminen 2020. Kritiken från Skolverket bör motivera en prioritering av ämnet.

Ökad samverkan

Del 1 Samverkan mellan pedagoger och elevhälsopersonal

Bakgrund

I vår nulägesanalys framkom behov av ökad samverkan mellan pedagoger och elevhälsopersonal. Det fanns alltför få naturliga mötespunkter vilket orsakade en känsla av främlingskap vilket inte gynnade varken personal eller elever. Några av skolenheterna hade provat EHM-möten tidigare och upplevt mötesformen som positiv varpå vi satte som ett delmål att införa EHM-möten på alla skolenheter.

Aktivitet: EHM

EHM kan ses som ett komplement till EHT och är ett tillfälle för all skolans personal att samverka. Vi valde att utgå från boken *EHM- Elevhälsomötet: en främjande, förebyggande och lärande modell* och har sedan under projektets gång utformat vår egen Bollebygdsmo- dell med avstamp i den ursprungliga modellen. Mötena går till som så att lärarlaget inför mötet bestämmer ett ämne eller tema som de vill ta upp. Det kan vara en enskild elev, ett utmanande beteende eller en allmän situation som behöver genomlysas. Under mötet följs en tydlig struktur där nuläge, önskat läge, hinder och resurser för att nå målet går igenom innan det beslutas om åtgärder, ansvarsfördelning samt tidsplan. Mötet hålls enligt modellen reflekterande team där elevhälsopersonalen är det reflekterande teamet.

Resultat och analys

I dagsläget har vi lyckats införa EHM på alla kommunens skolenheter förutom på Bollebygdskolan 7-9 där det varit svårt på grund av organisationen på skolan. Att de arbetar främst i ämneslag istället för i arbetslag som övriga enheter har inneburit svårigheter med logistiken att få samman samtliga lärare som arbetar med en viss elevgrupp och samtidigt ge dem utrymme för planering och annat administrativt arbete. Planen är dock att starta upp EHM även på högstadiet under höstterminen 2020. Diskussioner om hur det ska gå till kommer ta vid i samband med höstterminens start.

Att pedagoger och elevhälsopersonal får möjlighet att med jämna mellanrum träffas för att tillsammans diskutera och reflektera över olika dilemman har skapat en starkare grund för samverkan överlag. Exempelvis har det lett till kortare vägar vid behov av samarbete runt elever samt ökad samsyn om hur olika situationer bör hanteras. Bland annat hade vi en situation i en femma där eleverna vid upprepade tillfällen kränkt varandra. Detta lyftes på ett EHM varpå en plan togs fram där elevhälsa och pedagoger samarbetade för att få gruppen på rätt kurs igen. Om samma problem uppstått innan vi använde oss av EHM hade pedagogerna

troligen lyft ärendet till EHT först när deras energi tagit slut. I och med EHM fick pedagogerna istället en naturlig väg in i att dryfta problemet i ett tvärprofessionellt sammanhang. Både pedagoger och elevhälsopersonal blev tidigt involverade vilket skapade ett samarbete istället för känslan av att vara lämnad ensam i en svår situation. Arbetet med EHM har fortgått under vårterminen 2020 med ytterligare resultat att framförallt relationen mellan de olika personalgrupperna stärkts. Detta ser vi som en god förutsättning för fortsatt samverkan.

Del 2: Samverkan med kommunens socialtjänst

Bakgrund

Vi såg också ett behov av ökad samverkan med socialtjänsten i kommunen. I de fall där vi haft elever med problematisk frånvaro och gjort en orosanmälan har detta sällan lett till utredning. En anledning kan ha varit att det inte blev tillräckligt tydligt vad skolpersonalens oro bestod i. Detta skapade frustration hos skolpersonalen och en känsla av att bära hela ansvaret för en familjs förmåga att stötta sitt barn till skolgång trots att hemmiljön inte var skolans arena. Även socialsekreterarna såg en vinst i ökad samverkan och en socialsekreterare fick därför utrymme vara delaktig i delprojektet.

Aktivitet: Orosmöten

Samverkan med socialtjänsten ledde till att vi tog fram en modell för möte när skolan upplevde oro för ett barn, så kallade orosmöten. Till mötet kallades vårdnadshavare, skolpersonal och socialsekreterare för att tala om barnets situation samt vad som orsakade skolpersonalens oro.

Resultat och analys

Både personalen från skolan och socialsekreterarna upplevde orosmötena som mer positiva än skriftliga orosanmälningar. Vårdnadshavare fick möjlighet att själva ansöka om stöd och socialsekreterarna uppgav att de fick bättre förutsättningar för en samlingsallians med elev och vårdnadshavare samt mer omfattande information om skolans oro. Vi i skolan upplevde också att vår oro togs emot på ett bättre sätt av både vårdnadshavare och socialsekreterare under ett orosmöte än då vi gjorde en skriftlig orosanmälan.

Vår analys är att det sker något i det personliga mötet. Trots att det är samma information som lämnas över i sittande möte som tidigare lämnats skriftligt verkade oron tas emot på ett annat sätt. Vårdnadshavare hamnade inte lika ofta i försvar utan flera av mötena ledde istället till en egen ansökan. Skolpersonalen uttryckte att det kändes mer ärligt att tala om för vårdnadshavare varför de var oroliga för barnet och att de fick bättre möjlighet att utveckla sin oro.

Tyvärr har personalbyte hos kommunens socialtjänst inneburit att möjligheten till orosmöten försvunnit men diskussioner förs på ledningsnivå för att undersöka möjligheten att återinföra mötesmodellen.

Sammanfattning genomförande och resultat

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att förändring tar tid. Vi hade som mål att öka elevernas känsla av KASAM i skolan vilket vi hoppades i sin tur skulle leda till ökad psykisk hälsa hos alla elever i kommunens skolor.

Det vi tydligast kan se av våra aktiviteter är resultat kopplade till de konkreta, rent praktiska insatserna, exempelvis pedagogernas registrering av närvaro som har ökat markant. Eftersom

GÖTEBORGS
REGIONEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

deras registrering är en nödvändighet för möjligheten att upptäcka skoldistansering i tid är detta en framgång för eleverna på sikt. Vi ser också att rutinerna för att främja närvaro och åtgärda frånvaro fungerar bättre än arbetsgången för elever i behov av stöd. Kanske beror det på att det krävs en större arbetsinsats av pedagogerna att följa arbetsgången än att följa närvarorutinen. Det kan också bero på att arbetsgången inte hunnits finnas i verksamheten under riktigt lika lång tid som närvaro- och frånvarorutinerna och därför inte hunnit bli lika väl implementerad. Både rutinerna och arbetsgången bidrar på sitt sätt att stärka elevernas upplevelse av KASAM i skolan. Vi ser ändå ett tydligt behov av fortsatt implementering för att insatserna ska bli en mer självklar del av verksamheten.

Det direkta individuella arbetet som skett i ärenden där elever exempelvis haft hög frånvaro eller befunnits i riskzon att inte nå målen har gett positiva resultat sett till ökningen av antalet godkända betyg. Kraften i dessa insatser upplever vi ligger i det relationsskapande arbetet som både rutinerna att främja närvaro och åtgärda frånvaro innebär tillsammans med individanpassade insatser. Mätningarna genom hälsosamtalen och trivselenkäterna visar delvis positiva resultat för elevernas psykiska hälsa. Upplevelsen av trygghet har ökat marginellt medan vi hade velat se en markant ökning. Vi har inte kunnat mäta enbart våra indikatorerelevs upplevelse av trygghet och psykiska hälsa utan de har ingått i den stora gruppen av samtliga elever. Det gör att vi inte kan dra några slutsatser av dessa indikatorer på gruppen. Istället tänker vi att det faktum att deras närvaro ökat och att de når fler mål i skolarbetet talar för en ökad psykisk hälsa.

Vi har också sett en nedgång av antalet elever som skattar sin hälsa som god i åttans hälsosamtal. Vad dessa försämringar beror på är svårt att fastställa. Det systematiska arbetet för att skapa trygga grupper har fortfarande en bit att gå innan det är helt implementerat på samtliga skolor och arbetet för att öka normmedvetenheten har ännu inte fått ordentlig fart. Detta kan ha en negativ inverkan på resultatet då dessa insatser skulle syfta till att skapa utökad handlingsutrymme för eleverna vilket inte kunnat genomföras fullt ut. En annan del kan vara att det varit oroligt i vissa grupper på skolorna och läget i världen i stort kan vara ytterligare en faktor som kan påverka elevernas välmående negativt. Oavsett anledningen till de negativa resultaten signalerar de till oss att vi behöver fortsätta arbeta för trygga grupper i skolan och för att stärka elevernas upplevelse av psykisk hälsa.

Även insatserna för att stärka samverkan bygger på ett relationsskapande arbetssätt. Resultatet av detta går dock inte att mäta lika lätt som resultatet av insatserna riktade till enskilda elever utan får istället bedömas utefter upplevelserna av kortare vägar för samverkan och känslan av att inte vara ensam i sitt dilemma.

Långsiktighet

Flera av de insatser som ingått i projektet är i dagsläget implementerade i ordinarie verksamhet, eller på god väg att bli. Ledningen har fattat beslut om att rutinerna för att främja närvaro och åtgärda frånvaro samt arbetsgången för elever i behov av stöd ska användas på alla skolor i kommunen. Lagändringen från Skolverket som kommit under våren 2020 där utredning vid frånvaro gick från att vara en rekommendation till ett krav, tror vi gynnar fortlevnad för närvarorutinen ytterligare.

I det fortsatta arbetet ingår ytterligare kompetensutvecklingsdagar för pedagogerna där de med stöd av elevhälsopersonal och rektor får möjlighet att träna på de nya rutinerna och arbetsgången så att dessa ska bli begripliga, hanterbara och meningsfulla för användarna.

I dagsläget är det en mycket större andel lärare som registrerar elevernas närvaro under lektion än vid projektets början och vi arbetar vidare för att all personal ska ha vetskap om att

närvaroregistrering är en förutsättning för att kunna fånga upp elever i riskzon. För att frågan ska stanna på agendan har projektgruppen föreslagit uppföljning av närvaro som en kontinuerligt återkommande punkt på skolenheternas dagordning för EHT. En stående punkt på dagordningen tänker vi också fungera som en påminnelse till rektorerna att fortsätta stötta sin personal till att registrera närvaro. Fortsatt uppföljning av förvaltningschef under ledningsgrupp stärker oss i tron att frågan kommer leva kvar och prioriteras. För att underlätta för personal att hitta material från vårt delprojekt såsom rutiner och övningsbank håller vi på att ta fram en "hemsida" genom Google Site där vi samlar allt som varit kopplat till delprojektet.

Vidare startar flera av skolenheterna upp det nya läsåret med en period där de lägger extra fokus på gruppstärkande och trygghetsskapande arbete. På andra enheter är det fortfarande personbundet utifrån personalens eget intresse men vi arbetar vidare för att öka systematiken i arbetet på samtliga enheter. Banken med övningar kommer finnas kvar och successivt utökas allt eftersom. All nyanställd personal kommer även fortsättningsvis få tillgång till banken så att den inte glöms bort vid händelse av personalbyte. Vi kommer också lägga upp en kort film med information om gruppsykologi, hur arbetet för att skapa en trygg grupp kan se ut samt framgångsfaktorer i det gruppstärkande arbetet. På så sätt kommer även ny personal få möjlighet att bättre förstå varför vi anser att detta arbete är viktigt.

I banken med övningar finns också material för att arbeta med normmedvetenhet, både genom övningar och färdiga lektionsplaneringar. Att arbetet med normkritik och normmedvetenhet är ett av skolans uppdrag i läroplanen från Skolverket stärker oss i vår förhoppning om att även detta viktiga ämne kommer leva kvar efter projektets slut.

Nya tider för EHM-möten bokas för kommande terminer och arbetet med KASAM i skolan fortgår konstant. Vår upplevelse är att dessa insatser och aktiviteter har en självklar plats i verksamheterna och att de kommer finnas kvar även när projektet tagit slut. En del av de aktiviteter vi genomfört inom projektet har till och med blivit så väl implementerade att de inte längre uppfattas som delar av Plug innan. Det tycker vi är ett tecken på att delprojektet är på god väg att ingå i ordinarie verksamhet.

Att erbjuda gruppverksamhet i förebyggande och hälsofrämjande syfte kommer att fortgå under läsåret 20/21. Därefter kommer Elevens val försvinna till fördel för fler undervisningstimmar i matematik och då försvinner möjligheten till gruppverksamhet. Förhoppningsvis har vi tills dess hittat ett alternativt sätt att erbjuda liknande kunskaper vid behov.

Som en förutsättning för att våra olika aktiviteter och rutiner ska kunna leva vidare ser vi dock att rektor måste äga frågan och finna den meningsfull. Som elevhälsopersonal har vi inte mandat att driva ett sådant arbete. Även om vi i projektgruppen känner ett extra ansvar att hålla liv i våra projektaktiviteter har vi under projekttiden arbetat för att rektor på varje enhet ska ha yttersta ansvaret att följa upp rutinerna i det dagliga arbetet. Att flera av rektorerna infört som rutin att avsätta en stund under exempelvis konferenstid för lärarna att screena frånvaro i klassen ser vi som ett tecken på att de tagit över ansvaret. Det faktum att samtliga dokument tagits fram i samarbete med kommunens ledningsgrupp, vilka sedan också antagit dem, tror vi också stärker rutinernas möjlighet till fortlevnad.

Erfarenheter

En framgångsfaktor i vårt delprojekt har varit att vi varit två projektledare i kommunen. Det har underlättat i många delar, bland annat för att fördela den arbetsbelastning det innebär att vara projektledare. En annan framgångsfaktor har varit en engagerad och kunnig projektgrupp bestående av flera olika professioner.

Till andra kommuner och skolor vill vi verkligen lyfta vikten av tydliga rutiner för att fånga upp elever i riskzon. Inom vårt delprojekt tycker vi att vi har sett störst effekt av våra närvaro- och frånvarorutiner. Vi tror att det som tilltalat med dessa rutiner är att de har varit konkreta och tydliga vilket fått rektorerna att lättare ta dem till sig.

Att använda sig av tidigare konstaterade framgångsfaktorer är också väldigt positivt. Det är onödigt att uppfinna hjulet på nytt. Från föregående projekt hade några framgångsfaktorer framkommit, bland annat koll och uppföljning vilka vi tog fasta på och hade som grund i framtagandet av de nya rutinerna.

En annan lärdom vi dragit är vikten av att rätt personer uppmärksammar insatserna. När projektets frågor, såsom lärarnas närvaroregistrering och utredningar för särskilt stöd, kom upp på ledningsgruppens agenda fick frågorna plötsligt kraft och förvaltningschefen inledde ett arbete för att klargöra vikten av våra olika aktiviteter. Innan detta arbete påbörjats försvann lätt projektmålen i allt annat som behövde prioriteras på ledningsnivå. Önskvärt vore att dessa frågor skulle ha prioriterats redan då projektet inleddes. Då hade vi haft ännu längre tid på oss att testa våra metoder och korrigera vid behov för att få större möjligheter att lyckas. Tyvärr är det så det ofta verkar vara. Byråkratins valsar maler långsamt och två år går alltför fort.

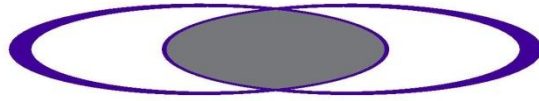
Att mycket av aktiviteterna legat på pedagogernas ansvar har varit en av delprojektets svaga punkter samtidigt vore det inte möjligt att genomföra våra insatser på annat sätt. Med anledning av pedagogernas redan ansträngda arbetssituation bestod vår projektgrupp enbart av elevhälsopersonal. Det har emellanåt skapat en känsla av vi och dem mellan elevhälsa och pedagoger vilket inte gynnat projektmålen. En del pedagoger upplevde att elevhälsan i egenskap av projektgrupp gav dem arbetsuppgifter de inte kände sig manade till. Det har även funnits en upplevelse av att de planerade insatserna varit grundade på projektgruppens personliga tyckande istället för forskning och riktlinjer från skolverket. Situationen har ibland skapat frustration och känslor av hopplöshet hos projektgruppens medlemmar. Vi tror dock att vi hade kunnat undvika några av dessa missförstånd ifall vi haft minst en pedagog med i projektgruppen. Då hade kanske även förutsättningarna för implementering varit bättre. Hade också en rektor ingått i projektgruppen hade det blivit tydligare att projektgruppen agerade på styrgruppens uppdrag och att insatserna/aktiviteterna var beslutade av dem. Troligtvis hade det även bidragit till att förankra projektet tydligare på skolorna.

En annan erfarenhet vi gjort är att det kan vara svårt att få till utvärderingar. Vi har inte fått klarhet i om det varit förutsättningarna som varit fel eller de former vi valt att använda oss av. Faktum kvarstår dock att de utvärderingar vi genomfört inte gett önskat antal svar trots flertal påminnelser. Bristen på rättvisande utvärderingar försvårar möjligheten att tillgodose att vi gör rätt saker. Vid eventuella framtida projekt hos oss kommer framtagandet av utvärderingsmaterial vara högt prioriterat tillsammans med rätt sammansättning av personer som driver projektet.

*/Maria Christenson och Thérèse Olsson
Delprojektledare Alla Räknas*

Närvårdskontoret

Närvårdssamverkan
Södra Älvsborg

SLUTRAPPORT

Projekt Tidig Upptäckt, Tidiga Insatser

Projektledare: Karin Berg
Diarienummer: 2020/SKF008
Beslut styrgrupp närvård: 5 juni 2020

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning: Lärdomar, erfarenheter och förslag	sid. 3
2. Om projektet	
2.1 Bakgrund	sid. 4
2.2 Projektorganisation	sid. 6
3. Syfte och mål med projektet	
3.1 Syfte	sid. 7
3.2 Övergripande mål och projektmål	sid. 8
3.3 Målgrupp	sid. 9
4. Resultat och utvärdering	
4.1 Hur nås resultaten, vad har gjorts?	sid. 9
4.2 Metoder som använts vid utvärdering	sid. 13
4.3 Resultat	sid. 13
4.4 Analys	sid. 21
5. Slutord	sid. 27
6. Referenslista	sid. 29

1. Sammanfattning: Lärdomar, erfarenheter och förslag

- Så långt vi med befintliga medel och utifrån styrgruppens beslut kring nivå på utvärderingsförfarande kunnat utvärdera pilotverksamheten visar den på goda resultat. Därför föreslås en implementering av arbetsätt i befintlig verksamhet och att ett arbete med planering för spridning till större delar av Södra Älvsborg påbörjas. Hinder och utmaningar föreligger fortfarande och behöver beaktas vid fortsatt implementering och eventuell spridning. Överenskommelse/avtal mellan berörda verksamheter behöver formuleras i skrift, i synnerhet vad gäller arbetsättet i team som "Projektteam Mark". Det bör också beslutas under vilken verksamhet ett team som "Projektteam Mark" långsiktigt skall vara placerat, även om arbetsättet fortsätter att genomföras utifrån en samverkansmodell och utifrån verksamhetens befintliga budget.
- Samordnad Individuell Plan (SIP) börjar att tillämpas efter tvärprofessionell bedömning i "Projektteam Mark" för att ytterligare säkra övergången mellan bedömning i "Projektteam Mark" och fortsatta insatser inom befintliga verksamheter. Möjlighet till särskilt stöd via koordinator för föräldrar som önskar hjälp i att upprätthålla och fullfölja kontakterna som planeras för i barnets SIP förefaller också behövas.
- Arbetet med digitala resurser kan utvecklas mer och föreslås börja provas mer aktivt hösten 2020. Fler professioner i "Projektteam Mark" kan exempelvis delta digitalt vid teamkonferenserna. Det kan också tänkas vara möjligt att på sikt utveckla en digital plattform för föräldrar där information, filmade föreläsningar och kurser etc läggs ut.
- Prövning och implementering av riktad föräldraskapsstödande insats i form av föräldragrupp rekommenderas hösten 2020 eller när situationen med Covid-19-pandemin så tillåter.
- Fortsatt tillämpning av frågefoldern "Frågor inför att barnet besöker specialist-BVC" rekommenderas. Någon ansvarig, förslagsvis inom barnhälsovården, behöver dock utses som samordnar administrationen av frågefoldern och vid behov uppdaterar och utvecklar den. Broschyren "Vid oro för ett barns beteende och utveckling- Vägledning för personal inom förskola/pedagogisk omsorg inför vidare kartläggning och samarbete med specialpedagog samt BVC" har inte prövats i någon större omfattning. Det förefaller dock finnas önskemål om att få hjälp med detta. Specialpedagoger inom kommunens barn- och elevhälsa, i samarbete med förskolans rektorer, föreslås ta ansvar för utveckling och implementering av broschyren i de kommuner där man så önskar.
- En modifierad form av kompetenshöjande insats riktad mot personal inom förskola och barnhälsovård i Svenljunga kommun var planerad till våren 2020 men fick ställas in på grund av Covid-19-pandemin. En ny kompetenshöjande insats rekommenderas så snart det är möjligt att samla större grupper av människor i en och samma lokal igen.
- Det är önskvärt att någon typ av jämförelse kring vårdkonsumtion genomförs på sikt. Minskar vårdkonsumtionen i och med de nya arbetsätten så att kostnader och kostnadsutfall per patient förändras? Projektledningen har tyvärr inte tillgång till system som möjliggör detta idag och familjerna behöver i sådana fall följas under en längre tid än projekttiden. Kanske finns istället möjlighet att göra en sådan analys på en mer övergripande nivå i Västra Götalandsregionen?

2. Om projektet

2.1 Bakgrund

Sedan mitten av våren 2018 har projektet "Tidig upptäckt, tidiga insatser" drivits av Närvårdssamverkan Södra Älvsborg på uppdrag av Södra Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Innan projektet startade genomfördes under 2017 ett förberedande arbete i vilket det Delregionala Politiska Samrådet och styrgruppen för Närvårdssamverkan i Södra Älvsborg fastslog att en modell med nya arbetssätt för tidig upptäckt och en mer sammanhållen vård för små barn (0-5 år) med utvecklingsmässiga och neuropsykiatriska svårigheter behöver utvecklas. Man konstaterade att hela kedjan från upptäckt till insatser behöver tas i beaktande och att modellen behöver vara anpassad till förhållanden och förutsättningar i Södra Älvsborg.

Kedjan från att ett barns utvecklingsmässiga svårigheter uppmärksammas till att barnet får korrekt hjälp är idag för omständlig för många barn. Processgången medför risk för glapp, tidstapp och dubbelarbete. När olika typer av utvecklingsrelaterade svårigheter utreds separat hos olika professioner medför det även att helhetsperspektivet och de prognostiska implikationerna kan missas¹. Många familjer utsätts för en lång och slitsam period av oro, väntetider och upprepande av information vid olika instanser. Familjer kan ha svårt att förstå vårdkedjan och sammanhanget runt familjen kan upplevas som otydligt.

Exempel på vanliga symptomområden vid utvecklingsrelaterade svårigheter hos små barn är språksvårigheter, motoriska svårigheter, perceptionsstörning, svår mat- och/eller sömnstörning, hög grad av impulsivitet, koncentrationssvårigheter, intellektuell nedsättning och sociala samspejlsvårigheter. Vi vet idag att dessa (med flera) symptom ofta överlappar varandra och att barn med svårigheter inom ett av ovan nämnda områden ofta också har svårigheter inom ett annat². Inte sällan får barnet på sikt en eller flera neuropsykiatriska diagnoser. I början av barnets liv kan dock symptomen på den ena eller andra diagnoskategorin inom det neuropsykiatriska området mycket väl vara desamma och det är inte alltid möjligt att tidigt bestämma vilken diagnos som är den korrekta. Trots detta behöver barnets svårigheter uppmärksammas och behovsorienterade insatser behöver erbjudas så tidigt som möjligt för att, om möjligt, förebygga tilläggsproblematik och gynna en positiv utveckling för barnet. För att bedömningen och planeringen av barnets stödbehov skall bli så ändamålsenlig som möjligt behövs ett brett perspektiv där komplexiteten i barnets styrkor och svårigheter beaktas.

Barnhälsovårdens kontroller är centrala för upptäckten av barn med utvecklingsrelaterade svårigheter. Även förskolan har en viktig uppgift i detta då förskolan ser barnet i miljöer tillsammans med flera andra barn och vuxna många timmar i veckan. De följer och utvärderar också kontinuerligt barnets utveckling och lärande. Ett gott samarbete mellan barnhälsovård och förskoleverksamhet förefaller därför vara av stor vikt för att tidigt kunna identifiera barn i behov av ytterligare stöd. Vidare behöver dessa instanser kunna samarbeta med andra funktioner inom kommun och hälso- och sjukvård som kan erbjuda fortsatta kartläggningar och insatser på ett sammanhållet vis. I projektet "Tidig upptäckt,

¹ Gillberg, Christoffer (2018). *ESSENCE Om ADHD, autism och andra utvecklingsavvikelser*. Natur & Kultur.

² Ibid

tidiga insatser” har utvecklingen av nya arbetssätt som främjar detta och som verkar trygghetsskapande för familjen varit ledande i arbetet.

En tydlig målsättning med folkhälsoarbete är att bidra till en positiv utveckling för människor genom att försöka påverka frisk-, risk- och skyddsfaktorer samt förhållanden i struktur och miljö³. Ur ett folkhälsoperspektiv bidrar främjande av folkhälsa till hela samhällets uppbyggnad och välmående. Centralt inom folkhälsa är att insatser tidigt bör riktas mot de mest sårbara barnen och deras nätverk. Genom att rikta tidiga insatser mot de mest såbara så kan vi förebygga att inte nya problem och risker uppstår som ytterligare förvärrar barnens hälsa och utveckling. Små barn med utvecklingsrelaterade svårigheter utgör en sårbar grupp i samhället. Vi vet att personer med funktionsnedsättning i högre grad upplever fysisk och psykisk ohälsa jämfört med befolkningen i övrigt⁴. Vi vet också att vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättning rapporterar sämre livsvillkor än vårdnadshavare till barn utan funktionsnedsättning⁵. Vårdnadshavare till barn med måttlig till svår funktionsnedsättning uppger i högre utsträckning att de har en dålig eller mycket dåligt självskattad hälsa jämfört med vårdnadshavare som lever med barn utan funktionsnedsättning⁶. Studier har visat att stöd till en mer hållbar livssituation för föräldrar till barn med funktionsnedsättning, medför att föräldrarna då får mer ork och energi att fokusera på föräldraskapet⁷. Detta, i sin tur, kan minska riskerna för en negativ utveckling och ohälsa hos deras barn. Ibland antas felaktigt att det är sorgen över att få ett barn med en annorlunda utveckling som skulle vara orsaken till att många föräldrar till barn med utvecklingsmässiga svårigheter lever med stressrelaterade symptom och psykisk ohälsa. Många föräldrar beskriver emellertid att det ur ett långsiktigt perspektiv är kärleken till och värmen från barnet som håller föräldern uppe och ger energi och att det snarare är brister i stödsystemen som dränerar på kraft⁸.

Således har barn med utvecklingsrelaterade svårigheter och deras föräldrar, såväl som samhället i stort, mycket att vinna på en god och sammanhållen vård för denna grupp barn. Deras föräldrar behöver få kunskap och redskap för att understödja barnets utveckling, men även stöd i de utmaningar som föräldraskapet till ett barn med särskilda behov innebär. Kunskap om barnets styrkor och svårigheter kan också leda till bättre anpassningar och tillrättalägganden i förskola och på kommande skola. Möjlighet att få en god start i skolan och anpassningar som ökar möjligheterna för fullföljda studier är en central faktor för god hälsa och utveckling. Andelen elever som fullföljer sin studiegång med godkända betyg har minskat i Västra Götaland och man gör idag en stor satsning för att stimulera och utveckla samverkan med aktörer som tillsammans ska arbeta för att fler elever lämnar grund- och gymnasieskolan med godkända betyg⁹. Ett led i att skapa goda förutsättningar för att barn med utvecklingsrelaterade svårigheter skall trivas i skolan och fullfölja sin skolgång kan tänkas vara att tidigt kartlägga deras behov utifrån ett helhetsperspektiv och erbjuda

³ Risholm Mothander, Pia och Broberg, Anders (2018). *Att möta små barn och deras föräldrar i vården. Om anknytning, utveckling och samspel*. Natur & Kultur.

⁴ Folkhälsomyndigheten (2016), *Slutrapportering av regeringsuppdrag inom ramen för "En strategi för genomförande av funktionshinderpolitiken 2011-2016"*. Dnr 00599/2014.

⁵ Ibid

⁶ Ibid

⁷ Broberg, Malin, Norlin, David, Nowak, Herawati och Starke, Mikaela (2014). *Riktat föräldrastöd. RiFS-projektets slutrapport. En aktionsforskningsansats för att kartlägga behov och förbättra stödet till föräldrar som har barn med funktionsnedsättning*.

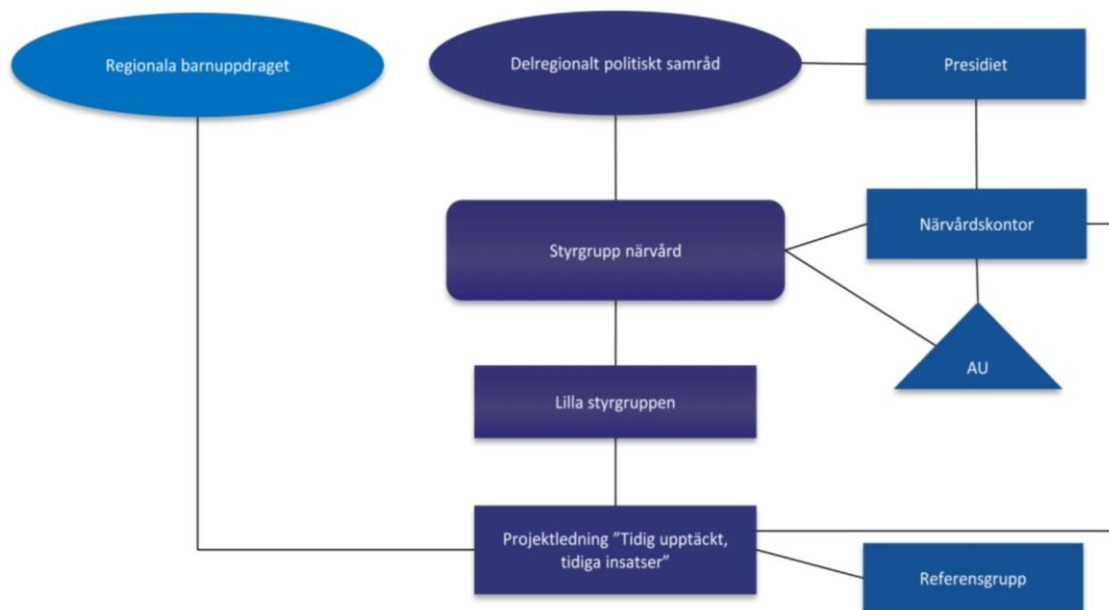
⁸ Risholm Mothander, Pia och Broberg, Anders (2018). *Att möta små barn och deras föräldrar i vården. Om anknytning, utveckling och samspel*. Natur & Kultur.

⁹ Avdelning folkhälsa, Västra Götalandsregionen 2016-11-17. *Handlingsplan fullföljda studier, 2017-2020*.

insatser med utgångspunkt i detta. Om barns svårigheter kan hanteras på rätt sätt tidigt skapar det bättre förutsättningar för både hälsa och utveckling under uppväxtåren. Det kan också antas ge möjligheter till ökad livskvalitet, minskad sjuklighet och ett gott föräldraskap.

2.2 Projektorganisation

Organisationskarta

Projektägare

Delregionala Politiska Samrådet (DPS) har beslutat att Styrgruppen för Närvårdssamverkan Södra Älvsborg är ägare av projektet. De har också uppgiften att vara ett forum för diskussioner om organisation med mera. Styrgruppen för Närvårdssamverkan har utsett en mindre styrgrupp som haft ansvar under hela projekttiden för den direkta styrningen och ledningen av projektet. Deltagarna i den mindre styrgruppen har varierat något under projekttiden men har under det senaste året varit följande: socialchef Svenljunga kommun (styrgruppens ordförande), vårdutvecklare Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken Södra Älvsborgs sjukhus, vårdenhetschef Barn- och ungdomspsykiatriska öppenvårdsmottagningen Skene, verksamhetschef Barn- och ungdomspsykiatri Södra Älvsborg, enhetschef barn- och elevhälsa Svenljunga kommun, psykolog Närhälsan Skene, verksamhetschef Individ- och familjeomsorgen Borås stad, områdeschef Psykologenheter för mödra- och barnhälsovård i Västra Götalandsregionen, verksamhetschef Neuro- och rehabiliteringskliniken Södra Älvsborgs sjukhus, tf områdeschef Barn- och ungdomsmedicin Södra Älvsborg samt ansvarig tjänsteperson Södra hälso- och sjukvårdsnämnden Koncernstab Beställning och produktionsstyrning av hälso- och sjukvård Koncernkontoret.

Sedan maj 2019 har projektet "Tidig upptäckt, tidiga insatser" också samarbetat med det Regionala barnuppdraget (RBU) och ingår som en lärandepilot i deras arbete, fokusområde "Nära vård". RBU startade i oktober 2017 med uppdraget från Hälso- och sjukvårdsstyrelsen att ta fram en utvecklingsplan för hela hälso- och sjukvården för barn och unga. RBU skall tillförsäkra barnkompetens, barns delaktighet och barnrättsperspektivet i omställningens fyra områden och

arbetar med programkontoret som hemvist¹⁰. RBU har uppmärksammat ett antal prioriterade områden för barn med komplexa behov som stämmer väl överens med de identifierade problemområden som utgör bakgrunden till projektet. RBU skall rigga, följa, utvärdera piloter och summera på helheten, det vill säga systemet, för att styra utvecklingen mot en god och sammanhållen hälso- och sjukvård för barn och unga.

Projektledning

Projektet leddes initialt av två projektledare, vardera 50 % tjänstgöring. Projektledarnas grundprofessioner var då sjuksköterska och psykolog. From 2018-09-01 tom 2019-10-31 har projektet fortsatt att ledas av en projektledare med grundprofession psykolog 50 % tjänstgöring. Sedan 2019-11-01 till och med 2020-03-31 har samma projektledare tjänstgjort på 40 %. Under tidsperioden 2020-04-01 till och med 2020-06-30 har projektledarskapet delats med ytterligare en projektledare med profession vårdenhetschef och då legat på 20 % tjänstgöring vardera.

Projektledaren har i sin roll som ensam projektledare erhållit regelbundet stöd från koordinatör på Närvårdskontoret samt har erhållit visst processtöd från logistiker i Primärvården, utvecklingsledare i Utvecklingsstaben Södra Älvsborgs Sjukhus samt programgruppen RBU.

Referensgrupp

Projektledningen har haft en referensgrupp som rådgivare och bollplank under hela projekttiden bestående av representanter från Marks kommun (elevhälsochef samt verksamhetsutvecklare), Central barnhälsovård (barnhälsovårdsöverläkare), Psykologenheten för mödra- och barnhälsovård (enhetschef), Barn- och ungdomsmedicin (vårdenhetschef), Barn- och ungdomspsykiatri (vårdenhetschefer samt vårdutvecklare) och Barn- och ungdomshabilitering (habiliteringschef). Representanter från Barnlogopedmottagningen samt Barnneurologiskt utredningsteam bjöds in och deltog vid några referensgruppsträffar hösten 2018. Under våren 2019 har enhetschefen för Central arbets- och fysioterapienhet på Södra Älvsborgs sjukhus bjudits in, men har av olika skäl inte kunnat delta.

3. Syfte och mål med projektet

3.1 Syfte

Syftet med projektet "Tidig upptäckt, tidiga insatser" är att skapa förutsättningar för att små barn med breda utvecklingsmässiga svårigheter får en så gynnsam utveckling som möjligt med ökad fysisk, psykisk och social hälsa som följd. Genom att förändra arbetssätt/processer för målgruppen mot en mer nära och sammanhållen vård och omsorg, kan hälsa främjas för barnet med familj.

¹⁰ Koncernstab Hälso- och sjukvård, Västra Götalandsregionen 2018-11-21. *Barn och unga- komplexa behov och vägar framåt. Årsrapport 2018, Regional utvecklingsplan- Hälso- och sjukvård för barn och unga i Västra Götalandsregionen.*

3.2 Övergripande mål och projektmål

Övergripande mål

Projektets övergripande mål har varit att skapa bättre förutsättningar för att barn 0-5 år med utvecklingsrelaterade svårigheter inom minst två områden upptäcks och får effektiva och väl anpassade insatser så tidigt som möjligt. Barnen skall inte behöva slussas runt och ha väntetider mellan olika vårdgivare i den omfattning som de har idag. Väl etablerade samarbetsformer för samordning av insatser mellan kommun och landsting för dessa barn skall finnas efter projektets utgång. Insatserna ska utgå från en jämlik ansats, oavsett bostadsort inom Södra Älvsborg. Projektet ska förbättra samverkan runt individen och verksamheterna ska samlas kring barnet med familj.

Projektmål

Projektets mål sedan projektstart har varit att utveckla, förankra och pröva en modell för arbetsformer och samarbetsformer mellan berörda verksamheter för upptäckt, utredning och samordning av insatser för barn tillhörande målgruppen.

Målet har varit att skapa en modell för:

- Förenklad informationsöverföring mellan förskoleverksamhet och barnhälsovård avseende barn 0-5 år med misstänkta utvecklingsavvikelser, för möjlighet till mer tidiga samordnade insatser.
- Ett omhändertagande inom hälso- och sjukvård med arbetsmetoder för en första kartläggning, följd av en samordnad vård för barn tillhörande målgruppen. Insatser skall präglas av ett tvärprofessionellt perspektiv med tätt samarbete mellan kommun och hälso- och sjukvård.

Under den senare delen av projektperioden har följande delmål varit vägledande för arbetet:

- Det flödesschema som arbetats fram under den första projektperioden fortsätter att tillämpas i Mark och Svenljunga kommuner. Flödesschemat finjusteras och identifierade kritiska punkter synliggörs. Den erfarenhetsåterföring som sker när modellen fortsätter att provas lyfts i en förfinad modell.
- Förslag på nya arbetssätt för föräldraskapsstödande insatser för målgruppen tas fram i samverkan mellan projektledning och involverade verksamheter i Södra Älvsborg.
- Nytt koncept för gemensam kompetensutveckling för förskole- och barnhälsovårdspersonal tas fram och provas i Svenljunga kommun.

3.3 Målgrupp

Eftersom projektet bedrivs inom ramen för Närvårdssamverkan Södra Älvsborg blir dess målgrupp samtliga barn 0-5 år inom det aktuella upptagningsområdet med utvecklingsrelaterade svårigheter inom *minst två* områden. De utvecklingsrelaterade problemområdena är följande:

- Språklig utveckling
- Motorisk utveckling
- Förväntade kunskaper för åldern
- Koncentration/uppmärksamhet
- Hypo- eller hyperaktivitet
- Socialt samspel
- Omfattande mat- och/eller sömnstörning som varat under större delen av barnets liv
- Tydlig överkänslighet för sinnesintryck inom något/några av områdena hörsel, känsel, smak och syn
- Impulsivitet och/eller mycket kraftiga vredesutbrott som varit återkommande under lång tid

Under projektperioden har huvudsakligen termen "utvecklingsrelaterade svårigheter" använts, men med fördel kan målgruppen bättre beskrivas med termen "utvecklingsrelaterade funktionsavvikelse". Detta är en term för barn som inte (ännu) uppfyller samtliga kriterier för till exempel autism, ADHD eller intellektuell funktionsnedsättning men har svårigheter inom olika områden.

Pilotverksamheten har inkluderat de verksamheter som möter barn tillhörande målgruppen i Marks kommun. De förslag och modeller som tagits fram ämnar dock vara applicerbara i hela Södra Älvsborg, även om vissa lokala justeringar kan komma att behöva göras. Folkmängd i Marks kommun den 1 juli 2018 var 34 592. Under hösten 2019 anslöt även Svenljunga kommun till pilotverksamheten. Svenljunga kommun hade den 1 juli 2018 en folkmängd på 10 695 invånare. Sammantaget har alltså invånarantalet i pilotens geografiska område varit 45 287, men har legat runt 34 592 under den första projektperioden.

4. Utvärdering och resultat

4.1 Hur nås resultat- vad har gjorts?

Tidplan med tillhörande aktiviteter

Projekttiden 2018-03-28 till och med 2019-09-30 har varit indelad i följande faser:

1. Nulägesbeskrivning och omvärldsanalys
2. Utveckling av nya arbetssätt och förberedelser inför prövning i pilotverksamhet
3. Prövning av nya arbetssätt i pilotverksamhet

4. Utvärdering av pilotverksamhet

Detaljerad tid- och aktivitetsplan för respektive fas finns beskrivet i projektets delrapport från hösten 2019¹¹. I delrapporten går också att läsa en ingående beskrivning av bakgrunden till valet av respektive moment i pilotverksamheten samt dess innehåll och upplägg.

Från och med 2019-11-01 till och med 2020-06-30 har arbetet i projektet löpt på med utgångspunkt i specificerade delmål (se 2.2 rubrik Projektmål). Arbetet har drivits framåt utifrån följande aktiviteter, vilka pågått parallellt:

1. Fortsatt prövning av nya arbetssätt i pilotverksamhet med finjustering av flödesschema
2. Framtagning av förslag på nya arbetssätt för föräldraskapsstödjande insatser för målgruppen
3. Ny kompetenshöjande insats för personal inom förskoleverksamhet och barnhälsovård

Då dessa aktiviteter helt eller till viss del tillkommit efter att projektets delrapport skrevs beskrivs de mer ingående nedan.

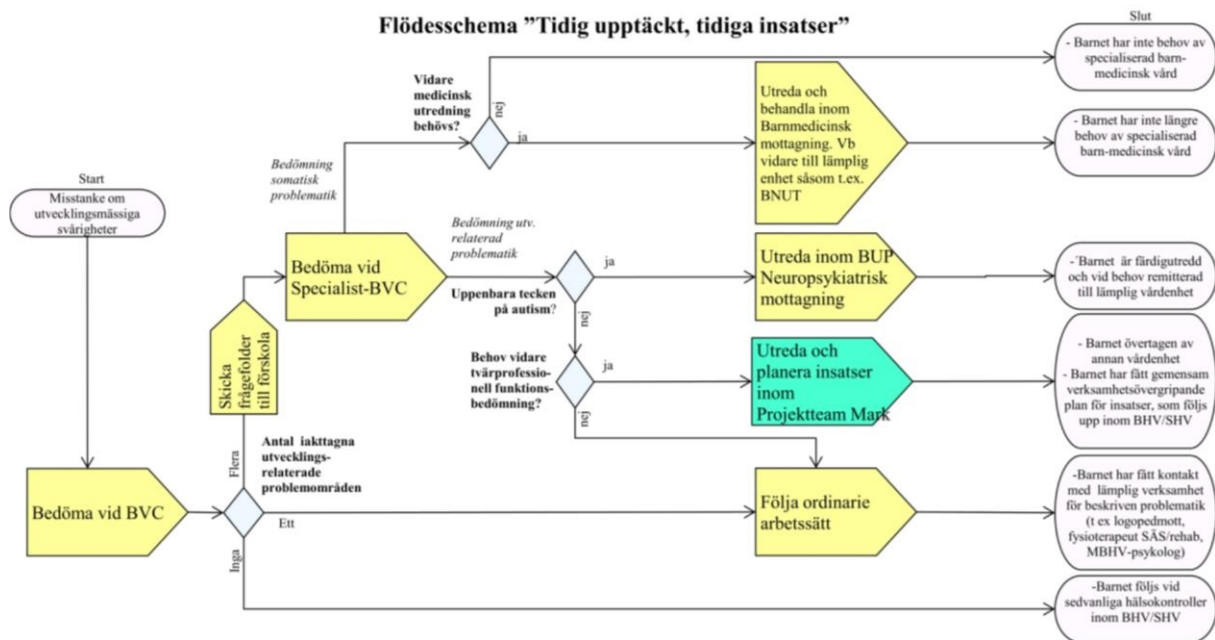
Fortsatt prövning av nya arbetssätt i pilotverksamhet med finjustering av flödesschema

I projektets delrapport rekommenderades en fortsatt prövning av modellen i pilotverksamhet. Barnunderlaget i utvärderingen av pilotverksamheten behövde bli större än vid tidpunkten för delrapporten samtidigt som möjligheten att ytterligare pröva och finjustera arbetssätt i den nya modellen sågs som en lämplig väg framåt. Styrgruppen för Närvårdssamverkan beslutade därför i juni 2019 att pilotverksamheten i Marks kommun skulle löpa på till och med sommaren 2020 samt att Svenljunga kommun skulle ansluta till pilotverksamheten. I praktiken har detta inneburit att man fortsatt med specialist-BVC i team (barnläkare, barnhälsovårdssjuksköterska samt mödra- och barnhälsovårdpsykolog) i Marks kommun samt har infört desamma i Svenljunga kommun. BVC har börjat att tillämpa frågeföldern som tagits fram för att underlätta informationsöverföring mellan BVC och förskola även i Svenljunga. "Projektteam Mark" har börjat att ta emot remisser för barn från både Mark och Svenljunga kommuner. Således har en nod skapats av "Projektteam Mark" på lasarettet i Skene.

Det övergripande flödesschema som man arbetat utifrån i pilotverksamheten har liksom tidigare sett ut på följande sätt, se modell nedan. I projektets delrapport ges en mer utförlig beskrivning av flödesschemats olika ingående moment¹².

¹¹ Delrapport Projekt Tidig Upptäckt, Tidiga Insatser. Diarienummer 2019/SKF008. Beslut styrgrupp 2019-11-01

¹² Ibid

Som kan utläsas av flödesschemat ovan spelar bedömningen vid specialist-BVC en central roll för beslutet av vart i vårdkedjan barn med breda utvecklingsmässiga svårigheter skall få vidare hjälp. I projektets delrapport lyfts fram att specialist-BVC utgör en kritisk punkt i flödet och det är därför viktigt att bedömningen vid specialist-BVC fungerar såväl praktiskt (BVC har tillgång till adekvat antal tillfällen per termin och rätt bemanning) liksom innehållsmässigt (teamet på specialist-BVC har god kännedom om flödesschemat och syftet med bedömningen och kan därmed göra väl avvägda bedömningar kring fortsatta insatser). Som en del i kvalitetssäkringen av specialist-BVC, och för att uppnå ett mer likvärdigt upplägg av besöken, har dialog förts med barnläkare från de olika Barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna i vår delregion. Arbetet med barnläkarens roll och arbetsuppgifter vid specialist-BVC har letts av barnhälsovårdsöverläkaren i det Centrala Barnhälsovårdsteamet. Dialog har också förts med berörda barnhälsovårdssjuksköterskor och mödra- och barnhälsovårdpsykologer.

För att möjliggöra en fortsatt prövning av "Projektteam Mark" i pilotverksamhet har överenskommelser kring varje berörd verksamhets fortsatta deltagande återigen behövt formuleras. Dialog har förts mellan projektledning/styrgrupp och berörda kommuners Barn- och elevhälsa, Barnhälsovård, Psykologenheten för mödra- och barnhälsovård, Barn- och ungdomspsykiatri, Barn- och ungdomsmedicin, Central enhet för arbets- och fysioterapi på Södra Älvsborgs sjukhus med flera för att få till stånd ett fortsatt samarbete. Överenskommelser kring vilka verksamheter som ska bidra med kompetens till projektets pilot till och med sommaren 2020 har uppnåtts. Önskemål om vissa justeringar av arbetssätt inför framtiden och vid ett eventuellt permanentande av modellen har emellertid uttryckts. Av den anledningen anlätades våren 2020 en systemspecialist som, tillsammans med projektledare samt "Projektteam Marks" teamledare och teamsamordnare, arbetat för att hitta så effektiva schematekniska lösningar som möjligt för alla parter framöver utan att kompromissa bort grundtanken i modellen.

Framtagning av förslag på nya arbetsätt för föräldraskapsstödjande insatser för målgruppen

Som beskrivs i projektets delrapport prövades inledningsvis föräldrakursen PRIMUS i projektets pilotverksamhet¹³. Då innehåll i kombination med kostnad för kursen inte helt matchade behovet beslutade den mindre styrgruppen att inte fortsätta utbilda personal och pröva fler kursomgångar av PRIMUS. Istället fick projektledare i uppdrag att leda en arbetsgrupp med representanter från projektets olika involverade verksamheter, för att ta fram förslag på nya koncept för föräldraskapsstöd för målgruppen. Arbetsgruppen har bestått av följande professioner:

- Kurator och gruppansordnare, Barn- och ungdomshabiliteringen
- Metodutvecklare och psykolog, Psykologenheten för mödra- och barnhälsovård
- Kurator, Barn- och ungdomspsykiatriska öppenvårdsmottagningen
- Hälsopedagog, Barn- och ungdomspsykiatriska öppenvårdsmottagningen
- Folkhälsosamordnare, Marks kommun
- Samordnare för Socialtjänstens familjebehandlare, Marks kommun

Arbetsgruppen har till stor del utgått från tjänstedesign i sitt arbete och följt de olika rekommenderade stegen i Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) Innovationsguide (<https://innovationsguiden.se/>). Således har de framtida "användarna", i det här fallet föräldrar till små barn med utvecklingsrelaterade svårigheter, involverats i arbetet. Föräldrar vars barn erhållit insatser via projektets pilotverksamhet har blivit tillfrågade om de kan tänka sig att vara delaktiga i arbetet genom att anonymt bistå med tankar och synpunkter. Arbetsgruppen har varit i kontakt med ca 15 föräldrar som inledningsvis fått besvara en öppen fråga om, och i sådana fall vilken, typ av föräldraskapsstöd de ser behov av för målgruppen. Lösningsförslag har tagits fram utifrån föräldrarnas svar. Senare i processen har föräldrar också fått komma med synpunkter på de slutliga lösningsförslagen. Ett lösningsförslag för föräldraskapsstöd i grupp har därefter lagts fram till den mindre styrgruppen, som har beslutat att pröva detta i mindre skala i Marks och Svenljunga kommun hösten 2020. Planen är att de föräldrar och professionella som deltar vid prövningen av konceptet sedan ska bistå med synpunkter som kan få verkan för hur föräldraskapsstödet vidareutvecklas och anpassas ytterligare.

Möjlighet att utforma en digital plattform för målgruppen har också diskuterats i den mindre styrgruppen och synpunkter har inhämtats från föräldrar. Det förslaget kräver dock ett mer omfattande och långsiktigt arbete av en ny arbetsgrupp. Inget beslut kring utveckling av digital plattform har därför ännu fattats i den mindre styrgruppen.

Ny kompetenshöjande insats för personal inom förskoleverksamhet och barnhälsovård

I projektets delrapport beskrivs att utbildningstillfällen riktade mot personal inom barnhälsovård och förskoleverksamhet genomfördes i Skene och Kinna under oktober och november 2018. Syftet var att öka kunskapen hos personal inom förskola och barnhälsovård för att främja tidig upptäckt av barn med utvecklingsrelaterade svårigheter. Personal från Barn- och ungdomspsykiatriens Neuropsykiatriska mottagning i Borås föreläste under temat "Barn med utvecklingsrelaterade

¹³ Ibid

svårigheter- hur identifierar vi och hur hjälper vi?”. Den digitala enkät som skickades ut i december 2018 för att utvärdera den kompetenshöjande insatsen visade på såväl positiva som negativa kommentarer kring upplägg, nivå på innehållet i föreläsningarna och upplevd användbarhet i arbetsvardagen. Efter diskussion i referens- och styrgrupp konstaterades behov av att pröva en ny kompetenshöjande insats, men med ett något förändrat upplägg.

Under hösten 2019 och våren 2020 har projektledare tillsammans med referensgrupp, representanter från Svenljunga kommuns barn- och elevhälsa samt mödra- och barnhälsovårdpsykologer tagit fram ett nytt förslag på upplägg. I det nya upplägget föreläser specialpedagoger från kommunens barn- och elevhälsa kring hur stöd och anpassningar kan utformas i förskola för att understödja barnets utveckling och mödra- och barnhälsovårdpsykolog föreläser kring hur personal kan samtala med föräldrar då oro för barnets utveckling och beteende föreligger. Det kommer också att finnas ett antal diskussionsfrågor som personalen kan arbeta vidare med på sina arbetsplatser efter utbildningstillfället med stöd av specialpedagoger och mödra- och barnhälsovårdpsykologer.

4.2 Metoder som använts vid utvärdering

Utvärdering av de ingående momenten i pilotverksamheten har genomförts inför del- och slutrapport. Beslut kring typ av utvärderingsförfarande har diskuterats med projektets referens- och styrgrupp och styrgruppen har fattat beslut kring val av utvärderingsformer.

Styrgruppen har beslutat att lägga störst fokus i utvärderingen på hur det nya samarbetet mellan representerade verksamheter i ”Projektteam Mark” fungerat i kombination med en analys av den övergripande processgången i projektets pilotverksamhet. Såväl professionellas som föräldrars upplevelse har följts upp. Utvärderingen har huvudsakligen genomförts med hjälp av anonyma enkäter samt telefonuppföljningar med medarbetare. En enklare uppföljning av hur framtagna material för att underlätta informationsöverföringen mellan förskoleverksamhet och barnhälsovård fungerat har också genomförts. Liksom inför projektets delrapport har styrgruppen valt att inte ta hjälp av högskola/universitet i utvärderingsförfarandet.

Kontinuerligt förbättringsarbete under pilotverksamheten har tillämpats i enlighet med PDSA-baserat arbetsätt (PDSA = Plan Do Study Act). Vid uppkomna problem har dessa hanterats i dialog med berörd personal samt styr- och referensgrupp. Mindre justeringar för att hantera praktiska problem som uppstått under resans gång har genomförts löpande medan större förändringar av arbetsätt, såsom exempelvis nya schematekniska lösningar i ”Projektteam Mark”, endast genomförts mellan våren och höstens arbete 2019.

4.3 Resultat

Kompetenshöjande insats

Ny kompetenshöjande insats var planerad att äga rum i Svenljunga kommun under maj och juni 2020. Med anledning av Covid-19-pandemin har denna dock behövt skjutas på till hösten 2020. Således kan inte delmålet att pröva ny kompetenshöjande insats uppfyllas.

Framtagna material för att underlätta informationsöverföringen mellan förskolepersonal och personal inom barnhälsovård

Broschyren "Vid oro för ett barns beteende och utveckling- Vägledning för personal inom förskola/pedagogisk omsorg inför vidare kartläggning och samarbete med specialpedagog samt BVC" blev färdigtryckt och började att spridas i förskoleverksamheterna i Marks kommun mot slutet av våren 2019. Desamma gäller den frågeforder som BVC skickar till barnets förskola inför besöket på specialist-BVC, "Frågor inför att barnet besöker specialist-BVC".

Specialpedagogerna i Marks kommun har via samtal med de olika berörda förskolornas personal följt upp huruvida broschyren "Vid oro för ett barns beteende och utveckling- Vägledning för personal inom förskola/pedagogisk omsorg inför vidare kartläggning och samarbete med specialpedagog samt BVC" tillämpats och hur användbar broschyren i sådana fall uppfattats. Deras uppföljning visar på att få förskolor aktivt har använt broschyren, men att de som läst den tycker att innehållet är bra och att det är önskvärt att broschyren börjar att tillämpas mer. Medarbetarförslag ges såsom att broschyren alltid skall finnas liggande i personalrummet som en påminnelse och att specialpedagog och chef mer aktivt ska påminna om broschyren vid t ex handledning eller arbetsplatsträffar. Några svarar att broschyren är särskilt lämplig för att visa nya kollegor i verksamheten.

I samarbete med referensgrupp och Central Barnhälsovård (CBHV) har frågeforder "Frågor inför att barnet besöker specialist-BVC" tagits fram för att på ett mer strukturerat sätt kunna inhämta information om barnets fungerande i förskolemiljön inför bedömning vid specialist-BVC. Projektledare har följt upp professionellas erfarenheter av att använda frågeforder. Fem olika barnhälsovårdssjuksköterskor från fyra olika BVC har delgett sina erfarenheter. Majoriteten uppger att de använt frågeforder frekvent, medan något BVC uppger att frågeforder inte använts på regelbunden basis. En barnhälsovårdssjuksköterska kommenterar att det ibland har varit svårt att få in ifyllda frågeforder i tid och att svaren ibland har varit svåra att tyda då förskolepersonalen satt många svars kryss mellan alternativen. En barnhälsovårdssjuksköterska uttrycker att det kräver en del extra arbete att få in det skriftliga samtycket från vårdnadshavarna för att kunna använda frågeforder. Samtliga sjuksköterskor är emellertid positiva till frågeforder och önskar fortsätta tillämpa den i sin verksamhet. Samtliga betonar att det är bra att ha en frågeforder för att på ett strukturerat sätt kunna inhämta information om barnets fungerande i förskolemiljön. Flera barnhälsovårdssjuksköterskor lyfter fram att föräldrarna blir mer delaktiga i dialogen mellan BVC och förskola jämfört med om barnhälsovårdssjuksköterskan själv ringer aktuell förskola för att inhämta information. Ett BVC lyfter att kommunikationen mellan BVC och förskoleverksamhet inte tidigare fungerat, men att samarbetet nu fungerar bättre tack vare frågeforder.

Föräldrars och medarbetares upplevelse av specialist-BVC i team

Föräldrars upplevelse av specialist-BVC-besöken i team utforskades inför delrapporten 2019 i de intervjuer som gjordes med föräldrar vars barn erhållit hjälp via "Projektteam Mark". Fyra föräldrar valdes slumpmässigt ut för intervju och intervjuerna genomfördes av en PTP-psykolog från en av projektets involverade verksamheter. Samtliga föräldrar berättade då om ett bra bemötande från personalen på specialist-BVC. Flera föräldrar fick insatser redan där, bland annat för att stabilisera sömnen hos barnet och började redan då uppleva en förbättring hos barnet. I samband med detta besök kom man som förälder också i kontakt med "Projektteam Mark". Som exempel på ett gott

bemötande sa föräldrarna bland annat; *”det var ett öppet förhållningssätt”, ”de lyssnade till våra behov”, ”det var skönt att bli tagen på allvar”, ”inget var rätt eller fel”, ”vi kände oss stärkta i att vi redan gjorde det bra”, ”vi fick konkreta råd om hur vi skulle göra”, ”kommunikationen med skolan/förskolan blev mycket bättre”.*

I intervjuerna beskrev två föräldrar en viss förvirring kring kontakten med specialist-BVC och hade svårt att se skillnaden mellan specialist-BVC och vanliga hälsokontroller på BVC. Det fanns även föräldrar som såg behov av förändring. De tog bland annat upp; *”vi kände oss lite vilsna i hur vi skulle bemöta vårt barn och hade gärna fått mer konkreta råd i vad vi ska göra och när”, ”vi hade hoppats på att man skulle hjälpa oss redan där”, ”vi önskade medicinering”.*

Inför slutrapporten har nu även medarbetare intervjuats kring deras upplevelse av att arbeta i team på specialist-BVC. Samtliga vittnar om ett givande samarbete som varit lärorikt och utvecklande. Fem barnhälsovårdssjuksköterskor, en barnläkares och två mödra- och barnhälsovårdsspsykologers upplevelse av samarbetet har följts upp via telefonintervjuer. Flertalet barnhälsovårdssjuksköterskor beskriver att de innan projektet startade ofta hade en upplevelse av att de satt ensamma med komplexa ärenden som behövde dras många gånger utan att de kom vidare i ärendet. Flera beskriver att specialist-BVC i team positivt har förändrat detta. Samtliga upplever att de nu får ett gott stöd av teamet och därmed känner sig mindre utsatta. Samtliga barnhälsovårdssjuksköterskor betonar att de olika professionerna i teamet utgjort en bra kombination och att samtliga professionerna behövs i bedömningen. Med fler medarbetare under besöket kan det dock bli lite rörigare under besöket och en barnhälsovårdssjuksköterska beskriver att de någon gång behövt göra specialanpassningar då en familj inte önskat att för många professionella deltar samtidigt. Alla uppger emellertid att det är att föredra att samtliga professioner deltar i så hög grad som möjligt. Även barnläkare och mödra- och barnhälsovårdsspsykologer uppger att samtliga professioner behövs under besöket och att teamarbete är att föredra framför ensamarbete. Barnläkaren tillägger att barnläkaren i vissa fall dock kan behöva komplettera med en fullskalig neurologisk bedömning på den Barn- och ungdomsmedicinska mottagningen efteråt. Samtliga professioner lyfter fram att det underlättar om teamet har tid att arbeta ihop sig och att man behöver värna om diskussionstiden. Ibland gör man olika bedömningar och det blir då viktigt att diskutera och lära av varandra. En klarlagd organisation och en tydlig formalisering av besöket uppges underlätta arbetet i team vid specialist-BVC.

”Projektteam Mark”

Arbetet i ”Projektteam Mark” startade i början av mars 2019. En utförlig beskrivning av grundtanken med ”Projektteam Mark”, dess organisation och arbetssätt redogörs för i projektets delrapport¹⁴.

I teamet har följande professioner arbetat till och med maj 2020 (inom parentes anges vilken verksamhet professionerna kommer ifrån samt tjänstgöringsgrad):

- Psykolog 21 % (Psykologenheten för mödra- och barnhälsovård, Regionhälsan)
- Logoped 20 % (Barn- och ungdomspsykiatri Neuropsykiatrisk mottagning, Södra Älvsborgs Sjukhus)

¹⁴ Delrapport Projekt Tidig Upptäckt, Tidiga Insatser. Diarienummer 2019/SKF008. Beslut styrgrupp 2019-11-01

- Specialpedagog 26 % fördelat på flera specialpedagoger (Central barn- och elevhälsa, Marks och Svenljunga kommun)
- Fysioterapeut 15 % (Central arbets- och fysioterapienhet, Södra Älvsborgs Sjukhus)
- Barnläkare 4 % (Barn- och ungdomsmedicinsk mottagning, Regionhälsan)
- Konsult 4 % (Barn- och ungdomspsykiatrins Neuropsykiatriska mottagning)

Till teamet har också följande funktioner varit knutna:

- Teamledare 4 %
- Teamadministratör 5 %
- Teamsamordnare 11 %

Ovan angivna tjänstefaktorer inkluderar rast samt tid för administrativt arbete och teamgemensamma arbetsuppgifter för samtliga medarbetare. För de professioner som inte förväntas befinna sig på plats utifrån arbetet i sin ordinarie tjänst har även restid räknats in. Psykolog, logoped, specialpedagog och fysioterapeut har alla träffat samtliga barn som remitterats till "Projektteam Mark". I beräkningen ovan räknas konsulten från Barn- och ungdomspsykiatrins tid vid teamkonferenser samt tid för rast- och restid. Det har skett mindre personalbyten under pilotperioden. Administratör har bytts ut, ytterligare en psykolog har tillkommit till teamet och då varvat arbetet i teamet med den tidigare psykologen. Nya specialpedagoger från Svenljunga kommun har anslutit i de ärenden som rört barn från Svenljunga. Vem som deltagit konsultativt från Barn- och ungdomspsykiatrins Neuropsykiatriska mottagning har också förändrats under 2020. Närvaron vid teamkonferenserna i "Projektteam Mark" har varit 100 %, men vid några tillfällen har digitala verktyg använts. Vid ett tillfälle behövde en profession avvika efter halva teamkonferensen på grund av sjukdom.

Totalt har teamet tagit emot remiser för 27 barn under tidsperioden 2019-03-04 till och med 2020-05-25, med ett längre uppehåll under sen vår till och med tidig höst 2019. Ett av de 27 barnen genomförde inte sin bedömning då föräldrarna valde att avboka med anledning av rådande Covid-19-pandemi. Totalt har således 26 barn genomgått tvärprofessionell bedömning i "Projektteam Mark".

Processmått

Den genomsnittliga väntetiden från att remiss mottagits till att bedömning påbörjats i "Projektteam Mark" för de 26 barn som genomgått tvärprofessionell bedömning i teamet har varit 5 veckor. Utredningstiden för varje barn i "Projektteam Mark", från att tvärprofessionell bedömning påbörjats via uppstartsamtalen till att konklusion skapats under teamkonferens och bedömningen återkopplats till föräldrarna har därefter varit ca fem veckor för de barn som utreddes våren 2019 och ca tio veckor för barnen som utreddes därefter. Anledningen till att utredningstiden skiljer sig åt är att schematekniska förändringar utfördes hösten 2019 för att möta föräldrars önskemål om att ett barn inte skulle ha två besökstider under samma dag. Nio av de 26 barnen har av teamet bedömts behöva en fördjupad neuropsykiatrisk utredning efter tvärprofessionell bedömning i "Projektteam Mark". Om vårdnadshavare samtyckt till en fördjupad neuropsykiatrisk utredning har denna genomförts av personal från Barn- och ungdomspsykiatrin i tät anslutning till den tvärprofessionella bedömningen i "Projektteam Mark".

Av de 26 barn som genomgått tvärprofessionell bedömning i "Projektteam Mark" har teamet bedömt att åtta av barnen behöver fortsatta insatser från Barnlogopedmottagningen efter avslutad bedömning. Utöver dessa åtta barn har ytterligare 12 av de 26 barnen bedömts ha språkliga svårigheter i någon grad. Flera av dessa barn har gått vidare för neuropsykiatrisk utredning. Två barn har efter avslutad bedömning i "Projektteam Mark" erhållit remiss vidare till det Barnneurologiska utredningsteamet (BNUT) på Södra Älvsborg sjukhus. Utöver barnen som remitterats till BNUT har fysioterapeuten i teamet bedömt att ytterligare fyra barn behöver uppföljning av motorisk förmåga hos fysioterapeut. Två av de 26 barnen i "Projektteam Mark" har bedömts behöva en uppföljande bedömning om ett år utifrån misstanke om diagnos Intellektuell funktionsnedsättning.

"Projektteam Mark"- föräldrars upplevelse

Enkät svar från föräldrar

Föräldrars upplevelse av kontakten med "Projektteam Mark" har utvärderats genom en enkät som lämnats till föräldrar vars barn erhållit insatser från "Projektteam Mark". Enkäten har besvarats anonymt efter det sista besöket i "Projektteam Mark". Föräldrar till 24 av de 26 barnen har besvarat enkäten. Ett föräldrapar fick tyvärr inte möjlighet att besvara enkäten, då deras tolk meddelade på plats att tolkförmedlingen inte kunde bistå med att översätta. Ett föräldrapar hann inte fylla i enkäten och lämna in den innan summering behövde göras för slutrapport. För de 24 barn vars föräldrar har besvarat enkäten har föräldrarna till ett och samma barn i de flesta fall valt att fylla i en enkät gemensamt. Sedan föräldrarna aktivt uppmuntrades att fylla i enkäten individuellt har något fler föräldrar gjort detta. Totalt har 31 ifyllda enkäter inkommit (vilka i majoriteten av fallen uppges spegla två föräldrars upplevelse) och ger följande resultat:

- **Hur tillfredsställande har du upplevt kontakten med "Projektteam Mark" som helhet?**
Mycket 87 % Ganska 13 % Lite 0 % Inte alls 0 %
- **Har det varit tydligt för dig hur processen med ditt barns utredning i "Projektteam Mark" gått till?**
Mycket 84 % Ganska 16 % Lite 0 % Inte alls 0 %
- **Har du vetat vem du ska kontakta om du har några frågor under tiden ni haft insatser i "Projektteam Mark"?**
Ja 77 % Nej 23 %
- **Har du känt dig delaktig i utredningsprocessen?**
Ja 100 % Nej 0 %
- **Har det varit tydligt för dig vilka roller de olika professionella som du träffat haft i utredningen av ditt barn?**
Mycket 71 % Ganska 26 % Lite 3 % Inte alls 0 %
- **Har du känt dig trygg i hur informationen om ditt barn hanteras mellan dessa olika professionella?**
Mycket 90 % Ganska 10 % Lite 0 % Inte alls 0 %
- **Upplever du att du fått hjälp att förstå ditt barns styrkor, svårigheter och behov genom kontakten med "Projektteam Mark"?**
Ja, en god hjälp 87 % Delvis 13 % Nej inte alls 0 %

- **Upplever du att det nu finns en tydlig plan för vilka insatser som ditt barn behöver det närmsta året?**

Ja 87 %

Delvis 13 % Nej 0 %

Föräldraintervjuer

Fyra olika familjer valdes slumpmässigt ut för intervjuer inför redovisningen av klientnöjdhet i projektets delrapport. Målsättningen var att genomföra minst fem intervjuer, men flera avböjde av olika anledningar. Samtliga föräldrar i intervjumaterialet hade varit med från uppstartsamtal till återkopplingsamtal i "Projektteam Mark" under den första pilotperioden, det vill säga mars till och med juni 2019. Intervjuerna genomfördes av en PTP-psykolog som också sammanställde materialet. Resultatet från intervjuerna finns att läsa i projektets delrapport¹⁵. Styrgruppen har beslutat att inte genomföra ytterligare intervjuer inför projektets slutrapport utan istället fokusera på enkätsammanställningen från föräldrar, varför inget ytterligare intervjumaterial redovisas här.

"Projektteam Mark"- professionellas upplevelse

Under augusti och september 2019 följde projektledare via telefonintervjuer upp hur medarbetarna i "Projektteam Mark" uppfattat de första månadernas arbete. Följande teman framträdde då och beskrivs i delrapporten¹⁶:

- *Yrkesutvecklande och gynnsam arbetsmiljö*
- *Arbetsättet ger en bred bild av barnet*
- *Givande med nära koppling till barnets förskola*
- *Arbetsglädje och gemenskap*
- *Tillgång till och användning av nya digitala system kan komplicera arbetet*
- *Oklarhet kring struktur vid kompletterande fördjupade neuropsykiatriska bedömningar*
- *Tillgång till rätt lokal och material*

Inför slutrapporten har professionellas upplevelse av arbetsättet i "Projektteam Mark" följts upp via en digital enkät. Beslutet att övergå till enkät grundades på vikten av att också ge möjlighet till att kunna svara anonymt. En enkät har därför gått ut under maj månad 2020 till alla medarbetare som finns representerade i "Projektteam Mark" i någon form. Nio medarbetare i "Projektteam Mark" har besvarat enkäten. Samtliga svar har fyllts i utifrån en skala från 0 till 4 där 0=Inte alls och 4=Mycket.

- **Hur tillfredsställelse har du upplevt arbetsättet i "Projektteam Mark" som helhet?**
5 personer svarar 3 4 personer svarar 4 (0=Inte alls och 4=Mycket)

¹⁵ Ibid

¹⁶ Ibid

- **Upplever du att "Projektteam Mark" intagit ett brett perspektiv i sina bedömningar av barnet?**
8 personer svarar 4 1 person svarar 3 (0=Inte alls och 4=Mycket)
- **Har din professions perspektiv beaktats i bedömningarna?**
8 personer svarar 4 1 person svarar 3 (0=Inte alls och 4=Mycket)
- **Upplever du att arbetssättet i "Projektteam Mark" ger en högre kvalitet i bedömningen av barnets styrkor, svårigheter och behov av insatser jämfört med ett arbetssätt där respektive profession gör sin egen enskilda bedömning inom den egna verksamheten?**
7 personer svarar 4 2 personer svarar 3 (0=Inte alls och 4=Mycket)
- **Upplever du att arbetssättet i "Projektteam Mark" varit yrkesutvecklande för dig?**
6 personer svarar 4 3 personer svarar 3 (0=Inte alls och 4=Mycket)
- **Upplever du att det varit en god arbetsmiljö i "Projektteam Mark"?**
8 personer svarar 4 1 person svarar 3 (0=Inte alls och 4=Mycket)

"Projektteam Mark"- uppföljning efter sex månader

Barnhälsovårdssjuksköterskorna som remitterat barn till "Projektteam Mark" uppger att totalt åtta barns planer för insatser hunnit följas upp sex månader efter kontakt med "Projektteam Mark". Någon plan har följts upp via telefonsamtal, men majoriteten har följts upp i samband med besök på BVC. Samtliga barnhälsovårdssjuksköterskor uppger att barnet vid uppföljning erbjudits de insatser som planerats för i barnets plan för insatser. Sjuksköterskorna uppger att föräldrarna över lag har varit nöjda med insatserna även sex månader efter kontakt med "Projektteam Mark". Någon förälder uttryckte enligt barnhälsovårdssjuksköterskan att hjälpen från "Projektteam Mark" och insatserna därefter räddat familjen, och att de upplever att vardagen fungerar bra tack vare den hjälp de fått. Någon förälder hade tyvärr inte fullföljt de erbjudanden de fått om fortsatta insatser, såsom att gå föräldrakurs och/eller få kontakt för barnet på Barnlogopedmottagningen. Insatserna i det senare fallet hade inte blivit av på grund av att familjen uteblivit från besök.

En jämförelse av processgång i pilotverksamhet jämfört med i ordinarie verksamhet

För att bedöma ordinarie processgång med flödet i den nya modell som prövas i pilotverksamheten gjordes, med hjälp av dataanalytiker i det Regionala Barnuppdraget (RBU), en jämförelse av dessa båda processer inför projektets delrapport. Det är inte helt enkelt att jämföra processerna med varandra då det finns en spretighet i ordinarie processgång som väcker frågor som rör såväl start- som slutpunkt för mätningen samt vilken process i ordinarie processgång som man bör jämföra med. Våra system är heller inte utformade för att kunna göra dessa jämförelser på ett smidigt sätt.

Utifrån vikten av att ändå få en övergripande bild av de olika utredningsprocesserna gjordes en jämförelse där tidstapp i väntetid mellan vårdinstanser analyserades. Ett verklighetsnära exempel för ett barn med svårigheter inom det neuropsykiatriska området fick ligga till grund för jämförelsen.

Även om alla barn som ingår i projektet inte erhåller en neuropsykiatrisk diagnos så är dessa barn en viktig del av de barn som projektet vill nå och utgör av den anledningen en lämplig grupp för jämförelsen. Startpunkt för beräkningen fick bli när symptom först uppmärksammats inom barnhälsovården och slutpunkt när barnet erhåller neuropsykiatrisk diagnos. I delrapporten delges ett fallexempel som visar hur ledtiderna kan se ut i respektive process¹⁷. Här redovisas endast den sammanfattande beräkningen av värdeslöseriet för familjen i respektive processgång.

Uppskattning av värdeslöseri i form av väntetid för familjen mellan vårdinstanser vid ordinarie processgång

För ett barn som senare får en neuropsykiatrisk diagnos, men som inledningsvis vid hälsobesök inom barnhälsovården uppmärksammas för språkliga svårigheter i kombination med omfattande regleringssvårigheter och sömnproblem, kan vägen genom vården fram till en neuropsykiatrisk diagnos ge ett **värdeslöseri för familjen på åtminstone 2 år och 2,5 månader**. Barnet har då erhållit vårdkontakter inom flera olika verksamheter utifrån ett ”steg-för-steg”-tänk som till slut resulterar i en neuropsykiatrisk utredning inom specialistsjukvården. Värdeslöseriet är här den sammanlagda tid som barnet kan förväntas behöva lägga på väntan mellan olika vårdkontakter. Värdeslöseriet kan dessutom förväntas bli högre än ovan angivna tid för en hel del barn då uteblivanden, återbud eller att remisser fördröjs inte tagits med i beräkningen. Under resans gång har professionella (i synnerhet barnhälsovårdssjuksköterskan) lagt tid på att skriva ett flertal olika remisser till olika vårdinstanser, remisserna har där hanterats och kallelser skickats. Barnet och föräldrarna har haft kontakt med en mängd olika professionella på olika mottagningar. De har tagit emot olika professionellas bedömningar och erhållit råd och stöd, men inte utifrån en samlad bedömning och en gemensam plan för insatser.

Uppskattning av värdeslöseri i form av väntetid för familjen mellan vårdinstanser vid processgång i pilotverksamhet

För samma barn ger vägen genom vården ett **värdeslöseri för familjen på 8,5 månader** i projektets pilotverksamhet. Den sammanlagda tid som föräldrar och barn väntar mellan vårdinstanser blir här betydligt kortare då projektet sökt finna vägar för att skapa en mer sammanhållen process. Värdeslöseriet kan tänkas bli något högre då beräkningen inte inkluderar några uteblivanden, återbud eller att remisser fördröjs, men risken får anses vara mindre jämfört med i ordinarie processgång med tanke på att fler moment genomförs på en och samma plats. Föräldrarna har haft kontakt med flera olika professionella, men på ett mer samordnat vis. Barnet har fått en samlad bedömning och en gemensam plan för fortsatta insatser har skapats utifrån ett bredare perspektiv.

Även med en längre väntetid till ”Projektteam Mark” än det som är fallet under en pilotverksamhet, förefaller familjen få en betydligt snabbare och tydligare process. Arbets sättet leder till färre besök utspridda på olika vårdinstanser. Arbets sättet medför mer resande för personal och teamarbetet kring patienten kräver en del tid. Samtidigt drar man nytta av varandras bedömningar i teamet och dubbelarbete försvinner i form av att exempelvis bakgrunds information inte inhämtas vid flera olika tillfällen vid besök på olika mottagningar. Verksamheterna kan också tänkas spara sammantagen tid på att färre kallelser och telefonsamtal krävs i och med en mer sammanhållen organisation. Föräldrarna sparar tid och får sannolikt en något lägre frånvaro från arbetet i och med den nya

¹⁷ Delrapport Projekt Tidig Upptäckt, Tidiga Insatser. Diarienummer 2019/SKF008. Beslut styrgrupp 2019-11-01

processgången. Det kan också hända att vissa föräldrar söker annan vård i lägre grad då processen blir mer sammanhållen i tid och som verksamhet.

4.4 Analys

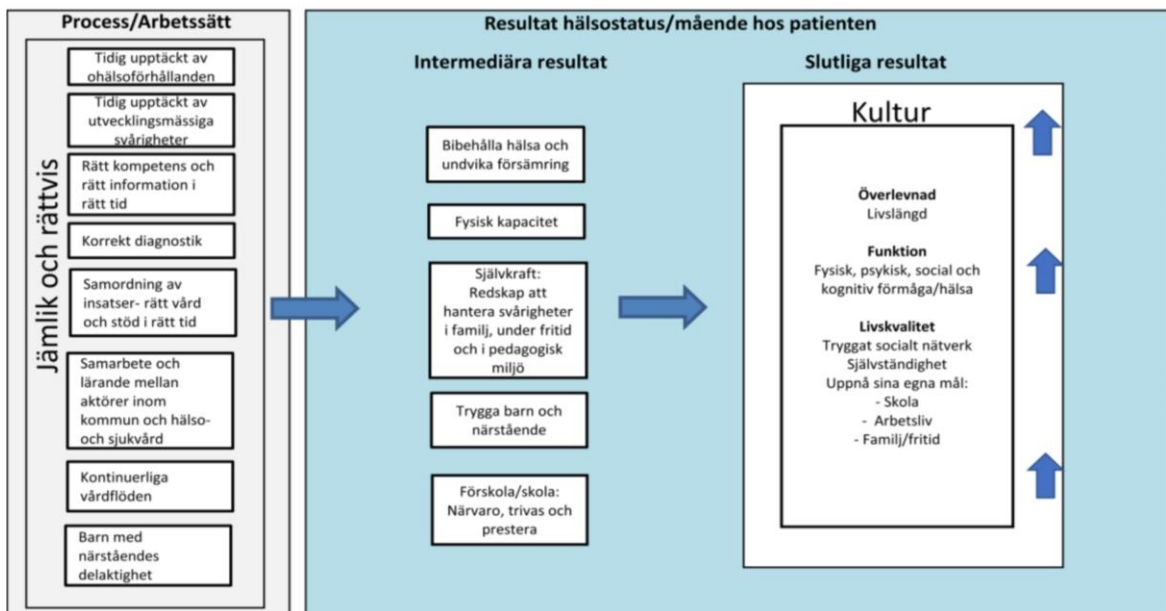
Långsiktiga mål

Vårdens uppgift är att arbeta för att uppnå största möjliga hälsa för patienter utifrån tillgängliga resurser. Allt utvecklingsarbete inom vård och omsorg strävar på ett övergripande plan mot detta. Världshälsoorganisationens (WHO:s) definition av hälsa innefattar:

- Ett stadium av total fysisk, psykisk och social hälsa
- Inte bara närvaro eller frånvaro av symptom
- Definitionen innefattar exempelvis livskvalitet, funktion (fysisk, psykisk och social) samt överlevnad

Förhoppningen är att förändrade arbetssätt i och med projektet skall bidra till att barn tillhörande målgruppen och deras familjer på lång sikt skall uppleva en förbättrad livskvalitet samt fysisk, psykisk och social hälsa som följd. De långsiktiga målen för projektet rör därför folkhälsa. För att sätta in de långsiktiga målen i ett sammanhang visas nedan en sambandskarta för medicinsk och patientupplevd kvalitet. Denna kan bidra med en struktur i projektet för att stegvis nå de långsiktiga målen.

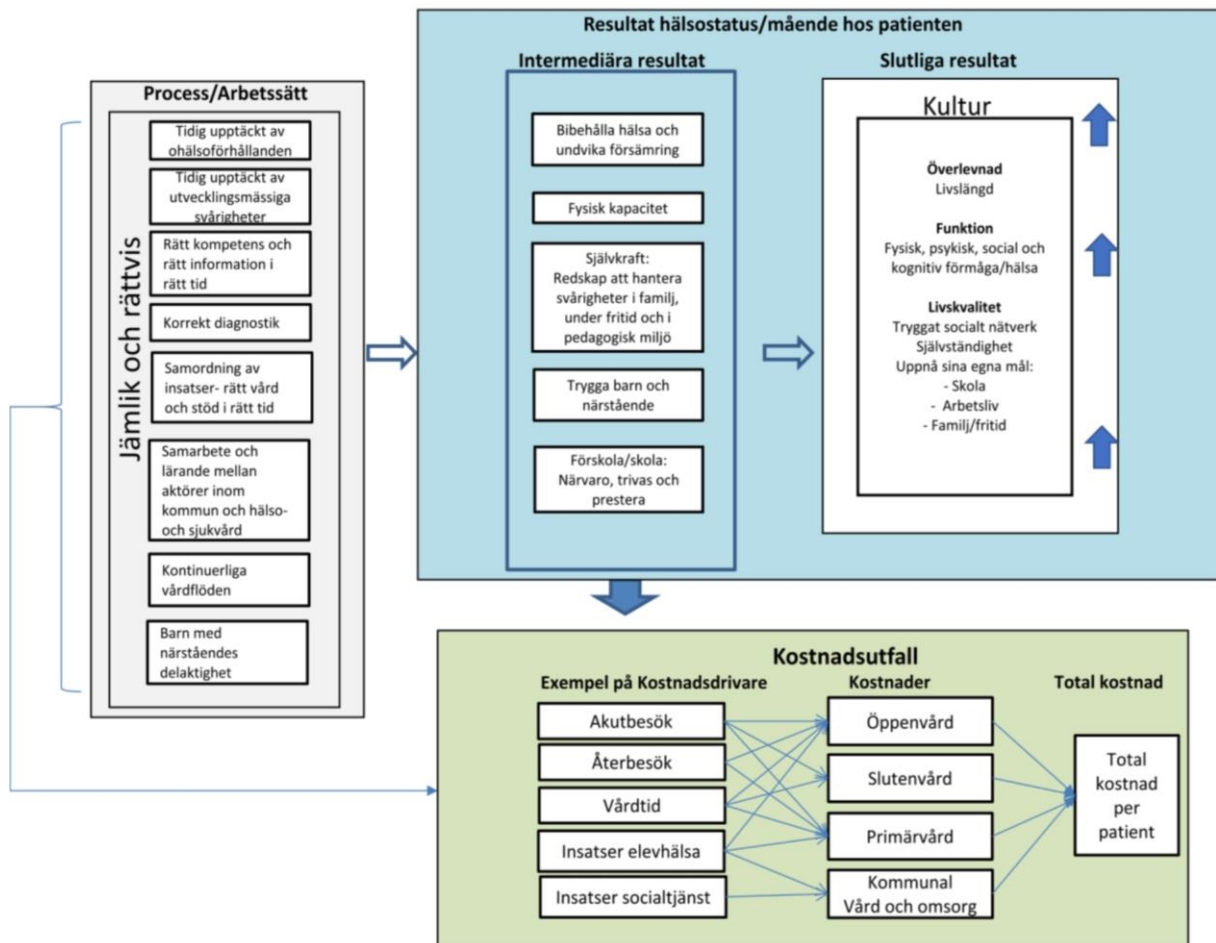
Sambandskarta för medicinsk kvalitet och patientupplevd kvalitet

En ny processgång och nya arbetssätt med fokus på exempelvis rätt kompetens och rätt information i rätt tid, samordning av insatser, samarbete och lärande mellan aktörer inom kommun och hälso- och sjukvård samt kontinuerliga vårdflöden har prövats i projektets pilotverksamhet. Förhoppningen är

att dessa i sin tur skall påverka de intermediära och i förlängningen slutliga resultaten för barnet och dess familj.

Som tidigare beskrivits ingår projektet som en lärandepilot i det Regionala barnuppdraget (RBU) och arbetar således utifrån samma strävan. Vården skall vara enkel, nära, trygg och kunnig. Omställningen till en mer nära vård pågår idag på lokal, regional och nationell nivå. Med nära vård menas inte bara geografisk närhet, utan även närhet i relationen mellan patient och professionella och med aktörer i civilsamhället samt närhet i form av kontinuitet, trygghet och samordning. Olika aspekter av tillgänglighet kan även räknas in här. Att genomföra förändringar i vår delregion avseende process/arbetsätt som ligger i linje med omställningen har varit och är centralt i projektet. Påverkansvariabler som driver förbättrade kliniska utfall och förbättrad patientupplevd kvalitet driver dessutom också ofta förbättrade kostnadsutfall. Det kan exempelvis innebära att förändrade processer/arbetsätt för målgruppen leder till färre akutbesök, färre återbesök inom primär- och öppenvård samt behov av färre insatser från socialtjänsten. Detta minskar då i sin tur kostnaderna som bidrar till den totala kostnaden per patient. Se bild nedan.

Ökad kvalitet

Det är väl dokumenterat att många patienter upplever vården som en labyrint med svåråtkomliga resurser¹⁸. Såväl patienter som professionella riskerar att fara illa när vårdinsatser kör fast. I projektet "Tidig upptäckt, tidiga insatser" har strävan varit att förenkla vårdkedjan och i samarbete mellan hälso- och sjukvårdspersonal och kommunens barn- och elevhälsa skapa en mer sammanhållen organisation för att stödja målgruppen. Utvärderingen efter pilotverksamhet visar på goda resultat utifrån såväl klient- som medarbetarperspektiv. Medarbetare rapporterar en upplevelse av ökad kvalitet i bedömningarna av barnet i alla led och beskriver de nya arbetsätten som yrkesutvecklande. Föräldrar rapporterar en hög grad av nöjdhet med insatserna i "Projektteam Mark" och skattar vid enkätundersökningar att de känt sig delaktiga, tillfredställda med kontakten som helhet och att de upplevt processen kring barnet som tydlig. De flesta uppger även att de fått en god hjälp att förstå barnets styrkor, svårigheter och behov genom kontakten med "Projektteam Mark". Föräldrars och medarbetares svar vid utvärderingen pekar på att arbetsättet i "Projektteam Mark" på det stora hela upplevs som nära, enkelt, tryggt och kunnigt. I relation till det missnöje som rapporterats av föräldrar vid regionala och nationella kartläggningar kring omhändertagandet inom vården vid exempelvis neuropsykiatriska svårigheter, indikerar detta att nya arbetsätt i projektet lett till en ökad kvalitet. Genom att ha skapat en verksamhet som utgår från Skene, istället för att familjen skall resa till Borås, har också den geografiska närheten beaktats och verksamheten kommer närmare medborgarna.

Det är inte så många barn som ännu kunnat följas upp via barnhälsovårdssjuksköterskan sex månader efter kontakt med "Projektteam Mark". De rapporter som lämnats hittills indikerar dock att flertalet familjer fortfarande är nöjda med den hjälp de har fått efter sex månader. Samtliga barnhälsovårdssjuksköterskor rapporterar att familjerna erbjudits det stöd som överenskommits i barnets plan för insatser. Det finns dock familjer där fortsatta insatser inom olika verksamheter erbjudits men föräldrarna sedan avböjt eller uteblivit från besök. En slutsats är att somliga familjer är svårare att nå än andra och att föräldrar i vissa enskilda fall kan behöva ett tydligare stöd via exempelvis koordinator. Behovet av koordinator för vissa familjer har också uppmärksammats av Socialstyrelsen i rapporten "Vägar till förbättrad samordning av insatser för barn med funktionsnedsättning. Kunskapsstöd om samordnad information, gemensam planeringsprocess och praktiskt stöd"¹⁹. I rapporten föreslås att en koordinator under begränsade perioder kan hjälpa föräldrar att reda ut en ohållbar situation, bygga upp ett nätverk kring barnet, återknyta havererade kontakter etc. För att alla barn verkligen skall fortsätta att erhålla det stöd de behöver efter kontakt med "Projektteam Mark" förefaller detta vara en utvecklingsfråga för framtiden.

Det bör också nämnas att för att beakta ett barnrättsperspektiv hade det varit önskvärt att kunna utforska barnets egen upplevelse av de kontakter barnet haft i pilotverksamheten. Tyvärr har detta inte bedömts vara möjligt i dagsläget. De verktyg för utvärdering som projektet haft att tillgå i kombination med barnens låga ålder och utvecklingsmässiga svårigheter har påverkat detta. Kanske kan det dock vara ett utvecklingsområde för framtiden.

¹⁸ Edvinsson, Emma red (2019). *Handbok i barn- och ungdomspsykiatriskt utredningsarbete*. Studentlitteratur: Lund.

¹⁹ Socialstyrelsen, oktober 2017. *Vägar till förbättrad samordning av insatser för barn med funktionsnedsättning. Kunskapsstöd om samordnad information, gemensam planeringsprocess och praktiskt stöd*.

Möjliggörare och hinder i den nya modellen och inför en spridning av arbetsätt

Effekter som beror mer på vårdens organisation än på de professionellas enskilda arbetsinsatser kan kallas för vårdkedjeeffekter²⁰. En välfungerande vårdkedja lyfter och förenklar professionellas arbete. Den skapar synergieffekter och ger ett mervärde till patienterna. En bristfällig vårdkedja försvårar och försämrar professionellt arbete. Som beskrivs under rubrik 2.2 "Projekt mål" har det flödesschema som arbetats fram under den första projektperioden fortsatt att tillämpas och utvärderas i Marks och Svenljunga kommun och summeras nu i slutrapporten. Mycket arbete i projektet har lagts på att försöka skapa goda vårdkedjeeffekter. En vårdkedja där hälsokontroller på BVC följs av bedömning på specialist-BVC i team för barn med breda utvecklingsrelaterade svårigheter, för att där avgöra vägen vidare förefaller framgångsrik. Flera barnhälsovårdssjuksköterskor beskriver en upplevelse av ökad kvalitet i bedömningen då barnläkare, sjuksköterska och psykolog haft gemensamt besök på specialist-BVC. Samtliga professioner upplever att det gynnar bedömningen av barnets svårigheter och behov att alla professioner får samma ögonblicksbild av barnet och att medarbetare kan tillföra olika perspektiv, lära och hämta stöd av varandra. Teamarbetet i samband med specialist-BVC möjliggör också direktremiss till Barn- och ungdomspsykiatri i de fall barnet har mycket uttalade neuropsykiatriska svårigheter samt ger möjlighet att remittera till "Projektteam Mark" för de ytterligare barn som har breda svårigheter som kräver fördjupad tvärprofessionell bedömning. "Projektteam Marks" arbete och samarbete med Barn- och ungdomspsykiatri som konsult överbrygger vidare mellanrummet mellan verksamheter för de barn som har komplexa behov, men som ännu inte fått kontakt inom specialistsjukvården. Det finns utmaningar med att arbeta i team, men fördelarna överväger enligt samtliga professioner.

Tidig upptäckt av barn med utvecklingsrelaterade svårigheter

I projektet, liksom i ordinarie verksamhet, har barnhälsovårdens uppdrag att följa barns utveckling via hälsokontroller på BVC varit den naturliga utgångspunkten för upptäckten av barn i behov av särskilt stöd. I projektet har det aldrig funnits någon intention att förändra innehåll och metoder vid de ordinarie hälsokontrollerna. Däremot har projektet sökt nya vägar för att underlätta informationsöverföringen mellan förskoleverksamhet och barnhälsovård, så att information från den pedagogiska verksamheten som ser barnet varje dag skall nå BVC. Frågefoldern "Frågor inför att barnet besöker specialist-BVC" får, så här långt, betraktas som en potentiell möjliggörare för ökad samverkan mellan BVC och förskola i ett tidigt skede och den förefaller gynnsam för tidig upptäckt av barn med utvecklingsrelaterade svårigheter. Frågefoldern förefaller också främja föräldrars delaktighet i kommunikationen mellan förskoleverksamhet och BVC. Den för dock med sig vissa nackdelar som exempelvis ett visst ökat administrativt arbete för barnhälsovårdssjuksköterskan. Samtidigt uppges den ge värdefull information inför bedömningen i de flesta fall och en önskan att fortsätta använda frågefoldern har uttryckts från majoriteten av den personal som uttalat sig. Frågefoldern beskrivs till och med ha varit avgörande i något fall för att informationsöverföringen mellan BVC och förskola nu fungerar bättre. Således rekommenderas att frågefoldern inför att barnet besöker specialist-BVC fortsätter att tillämpas och vid en spridning till fler kommuner börjar att användas även där.

Resultatet från uppföljningen av hur broschyren "Vid oro för ett barns beteende och utveckling- Vägledning för personal inom förskola/pedagogisk omsorg inför vidare kartläggning och samarbete med specialpedagog samt BVC" tillämpats visar på knapphändiga resultat i dagsläget. Slutsatsen så här långt är att ett mer aktivt arbete från förskolerektorer och specialpedagoger behöver ske om broschyren skall kunna prövas, spridas och implementeras i förskoleverksamhet.

²⁰ Edvinsson, Emma red (2019). *Handbok i barn- och ungdomspsykiatriskt utredningsarbete*. Studentlitteratur: Lund.

Specialist-BVC i team

Som kan utläsas av flödesschemat på sid 10 möjliggörs genom att typisera en variant av specialist-BVC-besök i team fler vägar vidare i vårdkedjan efter specialist-BVC. Utvärderingen från pilotverksamhet pekar på att fördelarna överväger nackdelarna då specialist-BVC tillämpas i team med barnhälsovårdssjuksköterska, barnläkare och mödra- och barnhälsovårdpsykiolog. Det bör dock lyftas att specialist-BVC i modellen får funktionen av att vara en "sluss" vidare i vårdapparaten och det finns en risk att specialist-BVC stoppar upp processen om det inte finns tillräcklig tillgång till specialist-BVC-tider. Eftersom barnläkare bara deltar vid specialist-BVC två till tre gånger per termin i enlighet med Krav- och kvalitetsbok Vårdval VG Primärvård²¹ och efterfrågan på bedömningar är stort, behöver frågan belysas och specialist-BVC prioriteras vid en fortsatt tillämpning av modellen efter pilotverksamhet. Vid en eventuell spridning av arbetssätt i pilotverksamhet till större delar av Södra Älvsborg behöver man i samverkan komma överens om antal specialist-BVC på respektive BVC för att säkerställa att barnets process inte stannar upp. När besöken genomförs i team med mödra- och barnhälsovårdpsykiolog ställs även ökade krav på samordning och det bör finnas en god framförhållning vid planering av tider för att systemet skall fungera tillfredsställande för alla parter. Konsekvenserna om specialist-BVC inte fungerar behöver fortsätta att belysas och en medvetenhet kring vad det kan få för följder behöver spridas.

"Projektteam Mark"

"Projektteam Mark" är ett team som har tillkommit under projektet för att möta behovet av en mer sammanhållen bedömning och planering av insatser för de barn med breda utvecklingsrelaterade svårigheter där kontakt med specialistsjukvård såsom Barn- och ungdomspsykiatri eller Barn- och ungdomshabiliteringen inte kan erbjudas tidigt.

Utvärderingen från pilotverksamhet visar på att arbetssättet i "Projektteam Mark" kan utgöra en möjlig lösning för att uppnå en mer sammanhållen vård och omsorg för målgruppen. Utvärderingen indikerar att arbetssättet ger en mer smidig och sammanhållen organisation för familjen samtidigt som det nya arbetssättet beskrivs som mer tillfredsställande av berörd personal. En ökad kvalitet med troliga följd effekter såsom trygghetsskapande och ökad delaktighet för familjen förefaller ha uppnåtts genom ett tydligare samarbete mellan verksamheter. Det är svårt att genomföra korrekta jämförande analyser av ledtider, men med det sagt bör också lyftas att ledtiderna för ett barn som i slutändan får en neuropsykiatrisk diagnos sannolikt minskar väsentligt i den nya modellen.

Arbetssättet i "Projektteam Mark" kan emellertid också medföra vissa logistiska svårigheter för de enskilda verksamheterna. I synnerhet vid en spridning till större geografiska områden. Att få ihop de olika involverade verksamheternas veckoscheman och andra åtaganden med arbetet i "Projektteam Mark" har utgjort och fortsätter att utgöra en utmaning. Det är därför av stor vikt att överenskommelser/avtal mellan berörda verksamheter formuleras i skrift inför ett eventuellt permanentande av arbetssätt. Det bör också förankras tydligt under vilken verksamhet ett team som "Projektteam Mark" långsiktigt skall vara placerat. Detta spelar roll för val av journalsystem, lokaler etc. En chef, eller samordnare med delegerat mandat att leda arbetet i teamet, behövs även framöver. Vid en spridning till större delar av Södra Älvsborg behöver en plan först göras för hur möjligheten att skala upp arbetssätten ser ut i respektive verksamhet och berörda kommuner. Ytterligare anpassningar av arbetssätt kan därefter komma att behöva göras för att ett

²¹ Krav- och kvalitetsbok Vårdval vårdcentral 2019.

genomförande av spridning/implementering skall fungera på bred front. Många har erfårit att integreringen av olika vårdfunktioner genom grånsöverskridande teamarbete är ömtåliga projekt som behöver mycket organisatoriskt stöd och ledningsstöd för att överleva²². Således behövs ett fortsatt tydligt hållande av "Projektteam Mark" och eventuella ytterligare team för att bibehålla kvalitet, patientsåkerhet och god arbetsmiljö. Kunskapen om barn med utvecklingsrelaterade svårigheter växer och revideras ståndigt. Det är därför även angelåget att det finns en organisation för hur man säkerställer att medarbetare fortsätter att få den kompetenshöjning de behöver för arbetet och att arbetssätt följs, utvecklas och revideras utifrån ökad kunskap.

För att öka förutsättningarna för att arbetssättet skall vara möjligt vid en spridning och för att ytterligare anpassa arbetssätt utifrån önskemål och behov i olika involverade verksamheter, har vissa förslag på anpassningar redan tagits fram. De förändringar som föreslås genomföras hösten 2020 är att fysioterapeuten i teamet inte träffar alla barn. Barn- och ungdomspsykiatrin kommer att fortsätta vara konsulter under "Projektteam Marks" teamkonferenser men genomför därefter sina kompletterande fördjupade neuropsykiatriska utredningar på den egna mottagningen i nära anslutning till bedömningen i "Projektteam Mark". Detta för att säkerställa att Regionala Medicinska Riktlinjer vid diagnostisering av neuropsykiatrisk problematik kan fortsätta att upprätthållas även vid en spridning. Det finns även en plan för att börja tillämpa Samordnad Individuell Plan (SIP) vid planering av insatser efter varje tvärprofessionell bedömning i "Projektteam Mark" för att ännu mer stärka barnets möjlighet till fortsatta insatser i samverkan. Fortsättningsvis beråknas teamet kunna ta emot 24 barn per år, baserat på verksamhet en dag per vecka och med uppehåll från och med juni till och med slutet av augusti samt över andra lovveckor under året. Följande tjänstefaktorer för respektive profession kommer då att behövas:

- Psykolog 20 %
- Logoped 19 %
- Specialpedagog 25 % fördelade på flera specialpedagoger
- Fysioterapeut 7 %
- Barnläkare 2,5 %
- Teamledare 3 %
- Teamadministratör 4 %
- Teamsamordnare 11 %
- Konsult specialistsjukvård 2 %

En kostnadseffektiv modell?

Sambandskartan för medicinsk kvalitet och patientupplevd kvalitet belyser att förändrade processer/arbetsätt kan påverka intermediära och slutliga hälsoresultat, vilka i sin tur kan ge lägre kostnadsutfall på sikt. Tyvärr kråvs en betydligt längre och mer omfattande prövning av modellen för att verkligen kunna bevisa att så är fallet även här. Antaganden kan göras såsom att timmarna som läggs på resor och teamarbete i den nya modellen är värda sitt pris, då arbetssättet till exempel skapar en ökad trygghet för familjen och ger minskade resor och frånvaro från arbetet för föräldrarna. Troligtvis vinner också exempelvis logopeden i längden på teamarbetet, jämfört med om patienter som egentligen är i behov av annan vård istället återkommer till

²² Edvinsson, Emma red (2019). *Handbok i barn- och ungdomspsykiatriskt utredningsarbete*. Studentlitteratur: Lund.

Barnlogopedmottagningen. Sjukvårdens sammantagna kostnader kan minskas genom att färre barn och anhöriga söker akutsjukvård och primärvård för egna hälsoproblem relaterade till en slitsam process och brister i stödsystemen.

Vissa schematekniska lösningar och detaljer kring arbetssätt i "Projektteam Mark" har redan setts över för att försöka skapa en ännu mer effektiv organisation, men en medvetenhet behöver också finnas kring att teamarbete kostar. En mer smidig vårdkedja med arbetssätt som främjar familjers trygghet och delaktighet vinner dock alla på i längden. Beslut behöver fattas utifrån ett övergripande perspektiv där vi ser till patientnyttan, kvaliteten och vad verksamheterna sammantaget kan vinna på de nya arbetssätten långsiktigt.

5. Slutord

I uppdragsbeskrivningen för projektet "Tidig upptäckt, tidiga insatser" står det att hela kedjan från upptäckt till utredning till behandlande/habiliterande insatser för målgruppen skall beaktas. I samråd med referens- och styrgrupp började projektledningen med att rikta fokus mot de två första delarna i kedjan, det vill säga organisationen för upptäckt och vidare kartläggningar av barnets förmågor och behov. Process/arbetssätt för att uppnå en mer sammanhållen vård har kommit alltmer i fokus i projektet. Detta har bedömts som högst prioriterat av styrgruppen och stämmer väl med identifierade problemområden inom det Regionala Barnuppdraget (RBU).

Den behandlande/habiliterande delen av kedjan har berörts i projektet genom prövningen av gemensam plan för insatser efter kontakt med "Projektteam Mark". Ett arbete har också pågått gällande utveckling av mer riktade föräldraskapsstödjande insatser för målgruppen. Tyvärr har prövningen och den fortsatta utvecklingen av de föräldraskapsstödjande insatserna försenats på grund av rådande Covid-19-pandemi. Förhoppningen är dock att arbetet med detta fortskrider under hösten 2020.

Den traditionella medicinska modellen där en utredning görs först för att därefter följas av behandlande/habiliterande insatser och diagnos kan vara en effektiv modell vid tydliga symptom och orsakssamband. Vid mer komplexa problem krävs emellertid ett mer interaktivt förhållningssätt, där utredning och behandling följer på varandra utifrån ett cirkulärt snarare än linjärt perspektiv. Det vill säga, insatserna utgår från de presenterade behoven varvid de första åtgärderna riktas mot dessa. Därefter avtäckts nya behov och insatserna kompletteras eller ändras. Frågan kring hur vi kan uppnå ett sådant arbetssätt när rådande strukturer och överenskommelser med involverade verksamheter begränsar möjligheten till detta kvarstår, men några steg har tagits på vägen. Kan en utveckling av samarbetet i "Projektteam Mark" utgöra en lösning?

Inledningsvis i rapporten beskrivs hur projektet är en del av ett större folkhälsoarbete. Som sambandskartan för medicinsk kvalitet och patientupplevd kvalitet visar, strävar vi genom nya arbetssätt och processer mot att kunna påverka de intermediära faktorer som långsiktigt påverkar individens hälsa. I detta folkhälsoarbete är hela kedjan från det förebyggande arbetet, till upptäckt av svårigheter, till kartläggning som följs av individanpassade insatser viktig. Eftersom barnet aldrig fungerar i ett vakuum är det även centralt att identifiera de system runt barnet som är i behov av stöd. Vikten av det nära samarbetet i modellen mellan kommunal- och hälso- och sjukvårdspersonal kan inte nog betonas. Nya arbetssätt behöver vara nätverksbaserade och planering och prioritering av insatser för barnet behöver göras utifrån ett brett perspektiv. Slutligen, att identifiera svårigheter är centralt för att kunna hjälpa, men vi får inte glömma att uppmärksamma barnets styrkor och de

glädjefyllda sidorna av föräldraskapet. Insatserna skall gynna barnets utveckling och inte leda till stigmatisering.

Avslutningsvis kan konstateras att projektet "Tidig upptäckt, tidiga insatser" uppfyllt önskan om att ta fram en modell för tidig upptäckt och en mer sammanhållen vård för små barn med utvecklingsrelaterade svårigheter. Arbetssätten förefaller framgångsrika utifrån såväl ett medarbetar- som klientperspektiv. Utifrån detta, tillsammans med kravet på en jämlik vård, pågår därför nu ett fortsatt arbete med spridning av modellen.

6. Referenslista

Broberg, M., Norlin, D., Nowak, H. & Starke, M. (2014). *Riktat föräldrastöd. RiFS-projektets slutrapport. En aktionsforskningsansats för att kartlägga behov och förbättra stödet till föräldrar som har barn med funktionsnedsättning*. FoU i Väst/GR.

Edvinsson, E. (2019). *Handbok i barn- och ungdomspsykiatriskt utredningsarbete*. Lund: Studentlitteratur.

Folkhälsomyndigheten (2016). *Slutrapportering av regeringsuppdrag inom ramen för "En strategi för genomförande av funktionshinderpolitiken 2011-2016"*. Dnr 00599/2014.

Hämtat från:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/a9f9f81fd47c40ecb2241b5d2658bfe2/slutrapport-funktionshindersuppdraget-2011-2016.pdf>

Gillberg, C. (2018). *ESSENCE Om ADHD, autism och andra utvecklingsavvikelser*. Stockholm: Natur & Kultur.

Krav- och kvalitetsbok Vårdval vårdcentral 2019.

Hämtat från:

[https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/488e32bb-7255-4ebf-9bf7-2262a8ffbf1/Krav-och%20kvalitetsbok%20Vårdval%20Vårdcentral%202019%20\(Vårdgivarwebben\).pdf?a=false&guest=true](https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/488e32bb-7255-4ebf-9bf7-2262a8ffbf1/Krav-och%20kvalitetsbok%20Vårdval%20Vårdcentral%202019%20(Vårdgivarwebben).pdf?a=false&guest=true)

Närvårdssamverkan Södra Älvsborg (2019). *Delrapport Projekt Tidig Upptäckt, Tidiga Insatser*. Diarienummer 2019/SKF008. Beslut styrgrupp 2019-11-01

Risholm Mothander, P. & Broberg, A. (2018). *Att möta små barn och deras föräldrar i vården. Om anknytning, utveckling och samspel*. Stockholm: Natur & Kultur.

Socialstyrelsen (2017). *Vägar till förbättrad samordning av insatser för barn med funktionsnedsättning. Kunskapsstöd och samordnad information, gemensam planeringsprocess och praktiskt stöd*. Artikelnummer 2017-10-31.

Hämtat från:

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2017-10-31.pdf>

Västra Götalandsregionen. *Flödesschema för utvecklingsmässiga och neuropsykiatriska frågeställningar*. Älvsborg; senast reviderad 2018-09-24.

Västra Götalandsregionen (2018). *Barn och unga- komplexa behov och vägar framåt. Årsrapport 2018 Regional utvecklingsplan- Hälso- och sjukvård för barn och unga i Västra Götalandsregionen*. Dnr HS 2018-00358.

Västra Götalandsregionen (2016). *Handlingsplan fullföljda studier, 2017-2020*. Hämtat från: <https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/2030615e-5eb0-482a-b216-cdfcd2750543/Handlingsplan%20fullföljda%20studier%2C%202017-2020.pdf?a=false&guest=true>